

2021

KOMMUNALVALET

1

VALANVISNINGAR

Kommunala centralvalnämndens
uppgifter

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET

VALANVISNINGARNA FÖR KOMMUNALVALET SOM FÖRRÄTTAS 2021

Justitieministeriet utfärdar med stöd av 10 § i vallagen (714/1998) för vederbörande valmyndigheter följande valanvisningar för kommunalvalet den 18 april 2021. Valanvisningarna gäller fr.o.m. den 1 januari 2021 t.o.m. den 3 maj 2021.

Valanvisningar

- Nr. 1: Kommunal centralvalnämndens uppgifter
- Nr. 2: Valnämndens uppgifter
- Nr. 3: Förhandsröstning på en anstalt
- Nr. 4: Förhandsröstning på ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet
- Nr. 5: Hemmaröstning
- Nr. 6: Förhandsröstning utomlands
- Nr. 7: Myndigheten för digitalisering och befolkningsdatas uppgifter

Helsingfors den 28 december 2020

Valdirektör

Arto Jääskeläinen

Konsultativ tjänsteman

Heini Huotarinen

Besöksadress
Södra esplanaden 10
HELSINGFORS

Postadress
PB 25
00023 STATSRÅDET

Telefon
02951 6001

Fax
09 1606 7730

E-post
justitieministeriet@om.fi

Julkaisija: OIKEUSMINISTERIÖ
Utgivare: JUSTITIEMINISTERIET

Teksti: Oikeusministeriö
Text: Justitieministeriet

Paino: PunaMusta Oy, Tampere, 2021
Tryckning: PunaMusta Oy, Tammerfors, 2021

Innehåll:

1. ALLMÄNT OM KOMMUNALVALET 2021	1
2. KOMMUNALA VALMYNDIGHETER	3
2.1 Allmänt	3
3. KOMMUNALA CENTRALVALNÄMNDEN	5
3.1 Centralvalnämndens sammansättning	5
4. FÖRBEREDANDE UPPGIFTER	7
4.1 Informering om röstningsarrangemangen	7
4.2 Utbildning av kommunens valmyndigheter	8
4.3 Översändande av valmaterial	9
4.4 Ibruktagande av valdatasystemet	18
4.5 Förberedelser inför röstningen på valdagen	21
4.6 Förberedelser inför allmän förhandsröstning	25
4.7 Förberedelser inför röstning på en anstalt	28
4.8 Förberedelser inför hemmaröstning	29
4.9 Befullmäktigande av valobservatörer	38
5. UPPGIFTER VID KANDIDATUPPSTÄLLNING	39
5.1 Allmänt	39
5.2 Centralvalnämndens uppgifter vid kandidatuppställning	40
6. GRANSKNING AV FÖRHANDSRÖSTNINGSHANDLINGAR OCH BREVÖSTNINGSHANDLINGAR	43
6.1 Mottagande av handlingar som ska granskas hos centralvalnämnden	43
6.2 Förvaring av inkomna ytterkuvert	46
6.3 Inspektionsförfarandet	46
6.4 Granskning av brevöstningshandlingarna	61
6.5 Hantering av ytterkuvert för brevöstning som inkommit efter utsatt tid	69
6.6 Postning av ytterkuvert till en annan centralvalnämnd	69
7. VALLÄNGDERNA OCH DISTRIBUTION AV DEM	70
7.1 Vallängdens innehåll	70
7.2 Utskrift och distribution av vallängden till centralvalnämnderna	71
7.3 Granskning och kvittering av mottagandet av vallängderna	71
7.4 Hantering av vallängden	72
7.5 Införande av anteckningar i vallängderna	72
7.6 Om vallängdernas offentlighet	73
8. RÄKNING AV RÖSTERNA OCH FASTSTÄLLANDE AV RESULTATET ...	74
8.1 Förberedande åtgärder	74
8.2 Räkning av förhandsrösterna	75
8.3 Tillkännagivande av den preliminära rösträkningen	78
8.4 Kontrollräkning av rösterna och fastställande av resultatet	78

9. ÅTGÄRDER EFTER VALET	81
9.1 Arkivering och förstörande av valhandlingar	81
9.2 Förvaring av oanvända handlingar samt materialet och möbler	83
9.3 Statistikföring av väljarnas medborgarskap	83
 10. UPPGIFTER SOM HÄNFÖR SIG TILL SMÅ RÖSTNINGSOMRÅDEN ..	 84
10.1 Allmänt	84
10.2 Sammanförande av röstsedlarna i små röstningsområden	86
 11. ANDRA ANVISNINGAR	 92
11.1 Utomhusaffischering	92
11.2 Valkostnader	92
11.3 Myndighetens för digitalisering och befolkningsdata jour gällande rösträttsregistret	92
11.4 Justitieministeriets servicenummer för väljarna	93
11.5 Justitieministeriets valwebbplats	93
11.6 Justitieministeriets kontaktuppgifter	93
11.7 Utrikesministeriets kontaktuppgifter	94

Bilaga:

BILAGA 1a Vallag 2.10.1998/714 (bestämmelser som gäller kommunalvalen)	97
I AVDELNINGEN Gemensamma bestämmelser	97
1 kap: Allmänna bestämmelser	97
2 kap: Valmyndigheter	99
3 kap: Rösträtsregister	101
4 kap: Myndighetsuppgifter vid kandidatuppställning	106
5 kap: Förhandsröstning	111
5 a kap: Brevröstning	118
6 kap: Röstning på valdagen	120
7 kap: Uträkning och fastställande av valresultatet	125
8 kap: Ändringssökande	128
II AVDELNINGEN Bestämmelser om respektive val	130
9 kap: Riksdagsval	130
10 kap: Presidentval	130
11 kap: Kommunalval (8.5.2015/563)	130
12 kap: Europaparlamentsval	134
III AVDELNINGEN Särskilda bestämmelser	135
13 kap: Kompletterande bestämmelser	135
14 kap: Ikraftträdelse- och övergångsbestämmelser	137
BILAGA 1b Kommunallag 10.4.2015/410	138
BILAGA 1c Förvaltningslag 6.6.2003/434	140
BILAGA 2a Vallängdens pärmblad	142
BILAGA 2b Vallängdens uträkningssida	143
BILAGA 2c Vallängdssida	144
BILAGA 2d Stödförteckning till vallängden: Väljare som röstat på förhand	145
BILAGA 2e Anvisning för att binda samman pappersvallängden	146
BILAGA 3 Röstsedel	147
BILAGA 4 Meddelandekort	148
BILAGA 5a1 Följebrevsblankett	149
BILAGA 5a2 Följebrevsblankett	150
BILAGA 5b Följebrevsblankett för hemmaröstning	151
BILAGA 5c Följebrev för brevröstning	152
BILAGA 6a Valkuvert	153
BILAGA 6b Valkuvert för brevröstning	154
BILAGA 7a Ytterkuvert	155
BILAGA 7b Ytterkuvert för brevröstning	156
BILAGA 8 Förteckning över dem som röstat	157
BILAGA 9 Blankett för kvitteringslista över ytterkuvert	159
BILAGA 10 Hemmaröstningsblankett	160
BILAGA 11 Blankett för valprotokollet	162
BILAGA 12 Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen	166
BILAGA 13 Checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver	167
BILAGA 14 Checklista för röstningsställets tillgänglighet	170
BILAGA 15a Modell för sammanställning av kandidatlistorna (svenskspråkig)	171
BILAGA 15b Modell för sammanställning av kandidatlistorna (tvåspråkig)	172
BILAGA 16 Utbildningsstyrelsens siffermallar	173
BILAGA 17 Vissa tidsfrister	174

1. ALLMÄNT OM KOMMUNALVALET 2021

Nästa kommunalval förrättas söndagen den 18 april 2021. Förhandsröstning ordnas i Finland den 7–13 april 2021 och utomlands den 7–10 april 2021. Om bord på finska fartyg som befinner sig utomlands kan förhandsröstningen dock inledas redan 31 mars 2021.

Bestämmelser om förrättning av kommunalval finns i vallagen (714/1998, bilaga 1a). Valmyndigheterna ska utöver denna anvisning även noggrant sätta sig in i den bifogade sammanfattningen av de bestämmelser som gäller kommunalvalet.

Om rösträtten i kommunalval föreskrivs i 20 § i kommunallagen (410/2015) och om valbarhet föreskrivs i 71 och 72 § i kommunallagen.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata upprättar ett rösträttsregister i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i kommunalvalet. I registret införs beträffande varje röstberättigad de uppgifter som avses i 18 § och 19 § 1 mom. i vallagen, sådana de är i befolkningsdatasystemet fredagen den 26 februari 2021 klockan 24. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utarbetar för var och en som införs i rösträttsregistret en rösträttsanmälan (ett meddelandekort) och sänder det senast torsdagen den 25 mars 2021 till alla röstberättigade vilkas adress är känd. Om den röstberättigade har tagit i bruk Suomi.fi Meddelanden-tjänsten, skickas rösträttsanmälan endast elektroniskt.

Till meddelandekortet bifogas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställen som finns inom väljarens valkrets (riksdagsvalets valkrets) samt deras adresser och öppettider.

Väljarna kan rösta antingen på förhand eller på valdagen. Rösträtten får inte utövas via ombud.

På förhand kan den röstberättigade rösta

- 1) på vilket som helst av de allmänna förhandsröstningsställen som avses i 9 § 1 mom. 1 och 2 punkten i vallagen i Finland eller utomlands. En förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena finns på webbplatsen www.vaalit.fi/sv; eller
- 2) på en sådan anstalt som avses i 9 § 1 mom. 3 punkten i vallagen, om han eller hon vårdas eller har intagits på denna,
- 3) ombord på ett sådant finskt fartyg som avses i 9 § 1 mom. 4 punkten och som befinner sig utomlands, om han eller hon hör till fartygets personal, eller

- 4) på vissa villkor i sitt eget hem enligt vad som föreskrivs om hemmaröstning i 9 § 2 mom. i vallagen; eller
- 5) per brev, om han eller hon bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen.

Röstningen på valdagen förrättas mellan klockan 9 och 20 i varje kommun röstningsområdesvis. Väljaren får rösta enbart inom det röstningsområde (i den vallokal) som har antecknats för hen i rösträttsregistret och som anges på meddelandekortet som skickats med posten. Väljarna kan vid behov kontakta Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för att få veta var de får rösta på valdagen.

2. KOMMUNALA VALMYNDIGHETER

2.1 Allmänt

Kommunalvalet 2021 förrättas i kommunen av följande valmyndigheter:

- centralvalnämnden i kommunen,
- valnämnden,
- valbestyrelsen,
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena,
- valförrättaren vid hemmaröstning och
- valbiträdena vid röstningsställena på valdagen.

2.1.1 Behörighetsbegränsningar vid kommunalval

Enligt 9 a § i vallagen ska valmyndigheterna sköta sitt uppdrag opartiskt. För att stödja denna allmänna bestämmelse har man i vallagen bestämt om vissa begränsningar för vem som är behörig att vara valmyndighet och uttryckligen nämnt om hur bestämmelserna om jäv i 27–30 § i förvaltningslagen (365/2003; bilaga 1b) tillämpas på valmyndighetens arbete.

Centralvalnämndens medlemmar eller ersättare får inte vara partiets eller valmansföreningens valombud. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatsökan som lämnats till centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete från och med mottagandet av kandidatansökan.

En kandidat får inte vara medlem eller ersättare i **valnämnden**.¹

Valförrättare på ett allmänt förhandsröstningsställe får inte vara följande:

- en kandidat,
- kandidatens make eller maka², barn, syskon eller förälder i någon kommun.

Medlem eller ersättare i **valbestyrelsen** får inte vara följande:

- en kandidat,
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder i någon kommun.

Valförrättare för hemmaröstning får inte vara följande:

- en kandidat
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

1 Samma begränsning gäller de biträden som valnämnden eventuellt anlitat enligt 16 § 2 mom. i vallagen.

2 Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Valbiträde på röstningsställe på valdagen får inte vara följande:

- en kandidat,
- kandidatens make eller maka, barn, syskon eller förälder.

En allmän begränsning som gäller behörighet är dessutom att valmyndigheten inte kan vara en omyndig person (d.v.s. en person som inte har fyllt 18 år eller som förklarats omyndig).

2.1.2 Tillämpning av bestämmelserna om jäv på kommunala valmyndigheter

Med jäv avses en sådan situation där en opartisk handläggning kan äventyras på grund av förhållandet mellan handläggaren och det ärende som behandlas eller en part i ärendet.

Jävsgrunderna uppräknas i 28 § i förvaltningslagen. En jävig person får inte delta i eller vara närvarande vid handläggningen av ärendet. En person som är jävig ska själv meddela att han eller hon är jävig. Om jäv för medlemmar i ett kollegialt organ beslutar organet i fråga. I stället för en jävig person ska utan dröjsmål förordnas en ojävig person.

Enligt vallagen ska förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas på:

- medlemmar och ersättare i de kommunala centralvalnämnderna.

Förvaltningslagens reglering av jäv tillämpas inte på:

- medlemmar och ersättare i valnämnden³,
- medlemmar och ersättare i valbestyrelser,
- valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena,
- valförrättare vid hemmaröstning eller
- valbiträdena vid röstningen på valdagen.

2.1.3 En valmyndighets ansvar

I 185 § i vallagen föreskrivs att om en medlem i den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen eller en valförrättare eller någon annan person i egenskap av valmyndighet enligt vallagen försummar sina skyldigheter, ska han eller hon straffas såsom tjänsteman för tjänstebrott.

³ Jävsbestämmelserna tillämpas inte heller på de eventuella biträden som avses i 16 § 2 mom. i vallagen (se även fotnot 2).

3. KOMMUNALA CENTRALVALNÄMNDEN

3.1 Centralvalnämndens sammansättning

Kommunens centralvalnämnd vid riksdagsvalet 2021 är den i 13 § i vallagen avsedda kommunala centralvalnämnden (nedan *centralvalnämnd*) som fullmäktige har tillsatt år 2017.

Centralvalnämnden anställer en sekreterare och annan nödvändig personal.

3.1.1 Beslutsförhet

Centralvalnämnden är beslutför med fem medlemmar. Om en ersättare i centralvalnämnden har avlidit, har förhinder eller är jävig, får kommunstyrelsen vid behov förordna en tillfällig ersättare. Centralvalnämndens ordförande ska se till att nämnden alltid är beslutför vid sina sammanträden.

Om val av nya förtroendevalda till ett kommunalt organ under pågående mandattid föreskrivs i kommunallagen.

3.1.2 Behörigheten för centralvalnämndens medlemmar och sekreterare att delta i andra kommunala valmyndigheters arbete

Det rekommenderas att centralvalnämndens medlemmar och sekreterare inte vid sidan om sitt uppdrag sköter någon annan uppgift som valmyndighet. Centralvalnämnden ska enligt 63 § i vallagen granska förhandsröstningshandlingarna. Om en medlem i centralvalnämnden eller nämndens sekreterare har fungerat som valförrättare eller som medlem i en valbestyrelse, är han eller hon jävig att delta i bedömningen av lagenligheten av den egna verksamheten.

3.1.3 Rätten att närvara vid centralvalnämndens möten

Centralvalnämnden beslutar om rätten att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt vallagen har rätt att delta i sammanträdena. På centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen nämnda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädare och kommundirektörens eller borgmästarens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden.

Om valombudens rätt att närvara vid valmyndigheternas möten föreskrivs i 184 § 1 mom. i vallagen.

3.1.4 Valobservatörers rätt att närvara

I 184 § 2 mom. i vallagen föreskrivs om en befullmäktigad valobservatörs rätt att närvara när valmyndigheter utför sina uppgifter. Rätten att närvara gäller utöver möten även valmyndighetens övriga verksamhet. Valobservatörerna avgör själva hur, var och i vilken omfattning de observerar valet.

Justitieministeriet har inte tills vidare fått kännedom om någon valobservationsinsats i Finland i samband med kommunalvalet 2021.

3.1.5 Uppgifter

Vid kommunalval har centralvalnämnden följande uppgiftshelheter:

- Förberedande uppgifter inför valet
- Uppgifter vid kandidatuppställning
- Uppgifter som hänför sig till vallängderna
- Hantering av förhandsröstningshandlingar och brevröstningshandlingar
- Uppgifter som hänför sig till rösträkningen och fastställandet av valresultatet
- Uppgifter efter valet
- Om det i kommunen finns sådana små röstningsområden som avses i 82 § i vallagen, uppgifter som hänför sig till dem.

I denna anvisning behandlas inte sådana uppgifter som centralvalnämnden ska ha skött redan innan denna valanvisning ges ut (se justitieministeriets brev 1.10.2020 SR/20585/2020, vaalit.fi/sv/brev-och-promemorior-till-valmyndigheterna).

Centralvalnämnden ska sköta enbart de myndighetsuppgifter som anges i vallagen och som nämns i justitieministeriets val- och VAT-anvisningar. Centralvalnämnden ska i princip inte sköta några andra uppgifter. Om det i samband med valförrättningen ordnas kaffebjudningar, lotterier eller barnval, får dessa övriga uppgifter inte störa myndighetsverksamheten.

4. FÖRBEREDANDE UPPGIFTER

Vid kommunalvalet har centralvalnämnden följande förberedande uppgifter:

- Informering om röstningsarrangemangen
- Utbildning av kommunens andra valmyndigheter
- Hantering av valmaterial
- Ibruktagande av valdatasystemet
- Förberedelser inför röstningen på valdagen
- Förberedelser inför allmän förhandsröstning
- Förberedelser inför röstning på en anstalt
- Förberedelser inför hemmaröstning
- Vid behov befullmäktigande av valobservatörer

4.1 Informering om röstningsarrangemangen

- Avfatta en kungörelse om
- röstningsställena på valdagen,
- de allmänna förhandsröstningsställena,
- anmälning till hemmaröstning och
- enligt ditt omdöme andra ärenden som hänför sig till valförrättningen.

Centralvalnämnden ska i god tid innan förhandsröstningen börjar, på det sätt som kommunala tillkännagivanden ska meddelas för kännedom enligt 108 § i kommunallagen, tillkänna följande:⁴

- 1) Valdagen vid kommunalvalet (söndagen den 18 april 2021) och namnen på, adresserna till och röstningstiden (kl. 9–20) vid röstningsområdenas röstningsställena samt
- 2) Förhandsröstningsperioderna (7–13 april 2021) och
 - namnen på,
 - adresserna till,
 - öppethållningsdagarna och
 - de dagliga öppettiderna
 - för alla allmänna förhandsröstningsställena inom kommunens område

⁴ Centralvalnämnden ska senast 29 januari 2021 ha registrerat dessa uppgifter samt sina egna kontaktuppgifter i basdatasystemet i justitieministeriets valdatasystem (VAT), varifrån de kan hämtas bland annat för utarbetande av meddelandekorten och deras bilagor.

Centralvalnämnden kan dessutom efter sitt eget omdöme tillkännage även andra ärenden som hänför sig till valförrättningen, såsom t.ex. anordnandet av och anmälning till hemmaröstning. Ett annat ärende som kan tillkännages är att den som inte har ett sådant identitetsbevis som behövs vid röstningen kan hos polisen hämta ett avgiftsfritt temporärt identitetskort, som utfärdas åt en person för att han eller hon ska kunna rösta. För att få ett temporärt identitetskort måste den som ansöker om kortet ha med sig två passfoton enligt polisens anvisningar.

Kommunen ordnar inte sådan brevröstning som avses i kap. 5 a i vallagen, men inget hindrar att centralvalnämnden i sin kungörelse nämner brevröstningen. Information om brevröstning finns på adressen vaalit.fi/sv/brevrostning.

Förutom de officiella kungörelser som publiceras på kommunens webbplats (108 § i kommunallagen) bör kommunen även på andra sätt ge information om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen samt deras adresser och öppettider. Andra lämpliga sätt att sprida information är t.ex. kommunens egna affischer som sätts upp på utomhusreklamställningar, bibliotek, serviceställen för kommunala ämbetsverk och andra synliga ställen. I affischerna kan finnas information till exempel om kommunens förhandsröstningsställen och deras öppettider.

4.2 Utbildning av kommunens valmyndigheter

- Ge utbildning, rådgivning och anvisningar till kommunens andra valmyndigheter.

Centralvalnämnden ska se till att

- valnämndernas medlemmar och ersättare,
- valbestyrelsernas medlemmar och ersättare,
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och
- valförrättarna vid hemmaröstning

är medvetna om sina uppgifter och sitt ansvar. För detta ändamål ska centralvalnämnden eller dess personal

- 1) i god tid före valet till respektive valmyndighet dela ut justitieministeriets följande val- och VAT-anvisningar:
 -
 - Till valnämnderna utdelas:
 - a) valanvisning nr 2 (Valnämndens uppgifter) samt

- b) VAT-anvisning nr 4d (Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valnämnden), om valnämnden använder rösträttsdatasystemet ("den elektroniska vallängden"),
 - c) VAT-anvisning nr 5c (Anvisningar om resultatuträkningssystemet till valnämnden), såvida valnämnden registrerar den preliminära resultatuträkningen i uträkningssystemet eller använder valdatasystemet för att föra valprotokoll.
- Till valbestyrelserna utdelas:
 - a) valanvisning nr 3 (Förhandsröstning på anstalter) samt
 - b) VAT-anvisning nr 4e (Anvisningar för Mobil förfrågan om rösträtt), om valnämnden använder mobil förfrågan om rösträtt.

Till valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena utdelas:

- a) valanvisning nr 4 (Förhandsröstning på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet) samt
 - b) samt VAT-anvisning nr 4c (Anvisningar om rösträttssystemet för valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet).
- Till valförrättarna vid hemmaröstning utdelas valanvisning nr 5 (Hemmaröstning).
- 2) utbilda ovan nämnda andra kommunala valmyndigheter i deras uppgifter. I samband med utbildningen är det bra att på ett åskådligt sätt gå igenom de olika röstningsförfarandena och diskutera detaljerna i dem. Ovan nämnda val- och VAT-anvisningar kan utnyttjas vid utbildningen.
 - 3) kunna nås av ovan nämnda andra kommunala valmyndigheter under hela valet för att svara på deras frågor.

4.3 Översändande av valmaterial

- Ta emot valhandlingarna och materialet som skickas av justitieministeriet.
- Kontrollera att valstämplarna, valurnorna och röstningsbåsen är i skick.
- Beställ vid behov mer stämplat hos Helsingfors Stämpelfabriks Ab och mer urnor hos justitieministeriet. Beställ vid behov mera röstningsbås
- Se till att nödvändiga valhandlingar, tillbehör och möbler levereras till kommunens samtliga valmyndigheter.

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att

- valnämnderna,
- valbestyrelserna,
- valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och
- valförrättarna vid hemmaröstning

har till sitt förfogande nödvändiga valhandlingar, valstämplar, röstningsbås, valurnor samt andra tillbehör och annan utrustning som behövs.

Material och tillbehör som de olika kommunala valmyndigheterna behöver samt distributionen av dessa behandlas i kapitlen 4.5. – 4.8.

4.3.1 Valhandlingar som används vid kommunalval

Vid kommunalvalet 2021 används följande valhandlingar:

- 1) Valhandlingar som utarbetats av justitieministeriet:
 - Röstsedel för kommunalvalet 2021 (**bilaga 3**),
 - Följebrevsblankett (valblankett nr 5, **bilaga 5a**),
 - Följebrevsblankett för hemmaröstning (valblankett nr 5K, **bilaga 5b**),
 - Valkuvert (valblankett nr 4), som är brunt till färgen och har ett litet fönster i nedre kanten (**bilaga 6**),
 - Ytterkuvert (valblankett nr 6), vars framsida är till största delen gult och på vars fram- och baksida har tryckts ett rött Express-märke (**bilaga 7**),
 - Förteckning över väljarna som röstat på förhand (Förteckning över de personer som röstat, valblankett nr 7, **bilaga 8**),
 - Blanketter för kvitteringslista över ytterkuvert (**bilaga 9**),
 - Hemmaröstningsblankett (valblankett nr 14, **bilaga 10**),
 - Valprotokoll (valblankett nr 8, **bilaga 11**),
 - Valprotokoll (valblankett nr 8),
 - Kandidatbok (Kandidaterna i kommunalvalet 2021),
 - Affisch för information om förhandsröstningen, finska-svenska,
 - Affisch för information om röstningen på valdagen, finska-svenska,
 - Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen, finska-svenska (**bilaga 12**),
 - Justitieministeriets instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen, finska-svenska,
- 2) Sammanställningen av kommunens kandidatlistor (utarbetas av centralvalnämnden).
- 3) Resultatuträkningsblanketter som utarbetats av justitieministeriet:
 - Resultatuträkningsblankett 1: Antalet förhandsröstande
 - Resultatuträkningsblankett 2: Antalet röstande på valdagen, preliminär uppgift,
 - Resultatuträkningsblankett 3: Antalet röster på valdagen, preliminärräkning

- Resultatuträkningsblankett 4: Blankett för bilaga till valprotokollet;
 - Resultatuträkningsblankett 5: Antalet förhandsröster
 - Resultatuträkningsblankett 6: Antalet röster på valdagen, kontrollräkning
- 4) Vallängderna:
- Vallängderna som justitieministeriet skrivit ut ur rösträttsregistret (**bilaga 2a-c**).

4.3.2 Distribution av valhandlingar till centralvalnämnderna

Huvuddistribution

På uppdrag av justitieministeriet distribuerar PunaMusta Media Oyj (nedan PunaMusta) till centralvalnämnden från den 12 februari 2021, under februari-mars försändelser med valhandlingar, som innehåller ovan listade valhandlingar som valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättare behöver för kommunalvalet. Handlingarna som levereras motsvarar de mängder som centralvalnämnden har markerat i systemet för beställning av valmaterial inom den angivna tiden.

1) Vid distributionen bör observeras att röstsedlarna är förpackade i buntar med 100 i varje. 2) Dessutom bör man observera att det skickas fem vardera av blanketter för hemmaröstning och kvitteringslistor över ytterkuvert. Centralvalnämnden kopierar själv ett behövligt antal blanketter.

Distribution av kandidatboken

PunaMusta inleder distributionen av kandidatboken (Kandidater i kommunalvalet 2021) till centralvalnämnderna på måndagen den 22 mars 2021.

Valhandlingar som sänds per e-post

Justitieministeriet sänder till centralvalnämnderna per e-post i god tid före förhandsröstningen inleds:

- affischen för information om förhandsröstningen,
- affischen för information om röstningen på valdagen,
- instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen.

Centralvalnämnden ska skriva ut ett behövligt antal instruktioner om röstningsanteckningen. Instruktionerna ska finnas uppsatta i alla röstningsbåsar vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen och på annat sätt tillgängliga för

väljarna vid anstalts- och hemmaröstningen. Om centralvalnämnden redan vid valen 2012–2019 utarbetade egna versioner av dessa instruktioner, kan dessa användas även vid kommunalvalet, eftersom instruktionerna inte har ändrats.

Centralvalnämnden kan efter sitt eget omdöme skriva ut och använda affischerna för information om förhandsröstningen och röstningen på valdagen.

Nedladdningsbara blanketter

Varje valkrets nämnd ska själv ladda ner (och skriva ut) räkningsblanketterna 1–6, som ska användas i resultatuträkningen av valen, från valdatasystemet Valstödet vid Rättsregistercentralen ger närmare anvisningar om detta.

Distribution av vallängderna

Distributionen av vallängderna som justitieministeriet skrivit ut från rösträttsregistret beskrivs nedan i denna anvisning.

4.3.3 Vissa frågor som bör beaktas i fråga om valhandlingarna

Centralvalnämnden ska se till att obehöriga inte har tillgång till valhandlingarna. Valhandlingarna ska förvaras i ett låst utrymme.

Vid kommunalvalet 2021 får i regel enbart handlingar som distribuerats för valet i fråga användas. Förutom dessa är det dock möjligt att använda

- 1) av de handlingar som distribuerats för valen under åren 1999–2019:
 - foljebrevsblanketter,
 - blanketter för förteckningen över dem som röstat på förhand samt
- 2) av de handlingar som distribuerats för valen under åren 2017–2019:
 - valkuvert (som har ett fönster i nedre kanten) förutsatt att limytan på kuverten håller (ta reda på detta genom att testa dem).
- 3) ytterkuvert med färdigtryckt Exprés-märke som sänts för valen under åren 2017–2019.

Övriga oanvända handlingar från föregående val får inte användas, utan de ska omedelbart förstöras. **Till exempel de ytterkuvert som använts vid val före kommunalvalet 2017 ska förstöras**, eftersom alla ytterkuvert från och med kommunalvalet har varit expressbrev och därför har ett Exprés-märke tryckts färdigt på de nya ytterkuverten.

Tilläggsbeställningar av valhandlingar

Centralvalnämnden sköter tilläggsbeställningarna för valnämndernas, valbestyrelsernas och valförrättarnas räkning.

Centralvalnämnderna ska följa antalet röstsedlar och andra valhandlingar under förhandsröstningen och efter den. Eventuella tilläggsbeställningar för valdagen ska göras senast måndagen den 12 april 2021 kl. 12 för att handlingarna ska hinna fram till centralvalnämnderna senast fredagen före valdagen.

Tilläggsbeställningar och närmare upplysningar om distributionen: varasto.vantaa@punamusta.com eller telefon: 044 769 5448 vardagar kl. 8–16.

Kopiering av valhandlingar

Följande handlingar behöver inte nödvändigtvis beställas utan de kan också kopieras:

- foljebrevsblanketten
- foljebrevsblanketten för hemmaröstning
- förteckningen över dem som röstat på förhand
- blanketten för valprotokollet
- hemmaröstningsblanketten
- blanketten för kvitteringslista av ytterkuvert.

Kopiorna ska dock vara av god kvalitet. Andra handlingar får inte kopieras utan de ska beställas.

När centralvalnämnden har tagit emot valhandlingarna ska den

- 1) omedelbart kontrollera att försändelsen innehåller det antal olika handlingar som framgår av följesedeln.
- 2) kontrollera genom stickprov att handlingarna, speciellt röstsedlarna, är felfria.
- 3) i god tid distribuera handlingarna vidare till valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning.
- 4) i mån av möjlighet föra bok över hur många valhandlingar som har distribuerats och till vilken valmyndighet samt när detta har skett och över hur många handlingar centralvalnämnden ännu har kvar efter varje distribution.
- 5) ta emot de oanvända handlingar som valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena inom kommunen och vid hemmaröstning samt

valbestyrelserna återlämnar när förhandsröstningen har avslutats samt i mån av möjlighet föra bok också över dem.

- 6) se till att det åtminstone hos centralvalnämnden finns tryckta eller duplicerade hemmaröstningsblanketter för dem som vill rösta hemma. Blanketten finns också tillgänglig på justitieministeriets valwebbplats på adressen vaalit.fi/sv/att-rosta-hemma.

4.3.4 Valmaterial och möbler

Valstämplar

Både vid förhandsröstningen och vid röstningen på valdagen stämplas röstsedlarna med valstämplar. Centralvalnämnden svarar för förvaringen av valstämplarna. Valstämpelein, som fastställts genom justitieministeriets beslut (23.7.1996), är blåfärgad till färgen och ser ut på följande sätt:

Centralvalnämnden ska i god tid före förhandsröstningen ovillkorligen kontrollera att valstämplarna är i användbart skick och har tillräckligt med stämpelfärg.

En röstsedel som stämplats med en trasig stämpel är enligt 85 § i vallagen ogiltig, om stämpelein är så bristfällig att man inte kan vara säker på att den har gjorts med en valstämpel.

Om någon stämpel har gått sönder eller annars blivit oanvändbar, ska centralvalnämnden utan dröjsmål kostnadsfritt beställa nya stämplat eller ny stämpelfärg från Helsingfors Stämpelfabriks Ab. Beställningen görs hos:

Helsingfors Stämpelfabriks Ab
e-post: myynti@leimasin.fi, fax (09) 692 7644
Närmare upplysningar: tfn (09) 687 7350.

Centralvalnämnden ska i god tid före förhandsröstningen börja skicka valstämplarna till valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning samt till valbestyrelserna. Dessa återsänder stämplatarna till

centralvalnämnden efter avslutad förhandsröstning. Centralvalnämnden ska kontrollera att stämplarna som återsänds är i skick. Efter detta skickar centralvalnämnden stämplarna till valnämnderna för att användas vid röstningen på valdagen. Valnämnderna återsänder dem till centralvalnämnden när valförrättningen har avslutats. Det är bra att skicka även reservstämplar till valförrättarna, valbestyrelserna och valnämnderna. Centralvalnämnden ska föra bok över de valstämplar som delats ut och återsänts.

Centralvalnämnden ska hålla de valstämplar som den har i sin besittning i säkert förvar som obehöriga inte har tillträde till.

Förseglingsmaterial

Justitieministeriet ser till att de förseglingsband som valnämnderna behöver sänds till de kommunala centralvalnämnderna tillsammans med valhandlingarna. Centralvalnämnden ska sända förseglingsbanden till valnämnderna för röstningen på valdagen. På förseglingsbanden har det tryckts samma bild som på valstämpeln och texten *Vaalisinetti Valsigill*.

Redskap för att binda vallängden

De nya vallängderna, som användes första gången i kommunalvalet 2017, består av lösa blad. För att vallängden ska kunna användas på valdagen ska lösbladen antingen sättas i en pärm eller på annat sätt bindas ihop. Kommunen har via systemet för beställning av valmaterial kunnat beställa två slags redskap för att binda vallängden. Användningen av dessa beskrivs i **bilaga 2e** till denna anvisning. Vallängden kan även bindas med till exempel arkivdugligt snöre.

Röstningsbås och rörelsehindrades möjligheter att rösta

Kommunen svarar för anskaffningen av de röstningsbåsar där röstningsanteckningen ska göras och för kostnaderna för dem. Röstningsbåsen ska vara sådana att bevarandet av valhemligheten kan säkerställas. På röstningsstället ska finnas även sådana röstningsbåsar som lämpar sig för väljare som använder hjälpmedel med hjul, såsom rollator eller rullstol, eller, om ett tillgängligt röstningsbås inte kan ordnas, ett bord med skärm, så att väljaren kan göra sin röstningsanteckning utan att någon annan ser det.⁵

I röstningsbåsen bör även finnas förstoringsglas eller motsvarande för väljare med dålig syn.

⁵ Riksdagens justitieombudsman har bland annat i sin inspektionsrapport (den 5 april 2017) konstaterat att ett fristående skrivunderlag som placeras i famnen inte tryggar valhemligheten.

Centralvalnämnden svarar för att röstningsbåsen sänds till förhandsröstningsstället. Valförrättaren eller valbestyrelsen ska i god tid före valet komma överens med den kommunala centralvalnämnden om att få låna ett eller flera röstningsbåsar, transporten av dem och andra frågor. De lånade röstningsbåsen ska återställas till centralvalnämnden så snart förhandsröstningen är avslutad. Centralvalnämnden ska i god tid före valdagen sända röstningsbåsen till röstningsställena på valdagen.

Centralvalnämnden svarar i samarbete med valförrättarna, valbestyrelsen och valnämnden för de hjälpmedel som behövs med tanke på rörelsehindrade på förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen.

Valurnor

Centralvalnämnden ska i god tid före valet kontrollera att alla de urnor som den har i sin besittning är användbara och att nycklarna till dem finns kvar. Om centralvalnämnden behöver nya valurnor ska den i god tid kontakta justitieministeriet om det per e-postadressen vaalit@om.fi. De nya valurnorna sänds till centralvalnämnderna avgiftsfritt.

Också på allmänna förhandsröstningsställen rekommenderas användning av en förslutbar låda⁶ eller valurna, som de färdiga ytterkuverten släpps ned i. Urnan ska naturligtvis öppnas senast när kuverten sänds från förhandsröstningsstället till centralvalnämnderna. Användning av en urna för att förvara ytterkuverten kan öka väljarnas förtroende för arrangemangen kring förhandsröstningen, även om det finns skäl att betona för väljarna att det slutna valkuvertet fungerar som valurna vid förhandsröstning. Om en valurna används på förhandsröstningsstället ska valförrättaren med centralvalnämnden komma överens om att få låna valurnor samt om återställandet av dem. Valurna eller annan låda med lock kan på motsvarande sätt användas även vid anstaltsröstning om detta är ändamålsenligt.

Namnskyltar för valfunktionärerna

Centralvalnämnden ska för valnämndernas medlemmar, valbestyrelserna och valförrättarna ordna namnskyltar (t.ex. rockmärken eller motsvarande), så att väljarna kan identifiera valmyndigheterna när de kommer in i vallokalen. I dessa anges funktionärens uppgift dvs.

6 OSSE/ODIHR rekommenderade i sin rapport (21.7.2011) om riksdagsvalet 2011 bland annat att uppmärksamhet ägnas åt säkerheten av hanteringen av ytterkuverten i synnerhet så att slutna valurnor (sealed ballot boxes) används även på förhandsröstningsställena. Även vissa medborgare har på tidningarnas insändarspalter önskat att valurnor skulle användas.

- valnämnden: *Medlem i valnämnden*, i tvåspråkiga kommuner *Vaalilautakunnan jäsen – Medlem av valnämnden*;
- valbestyrelsen: *Medlem av valbestyrelsen*, i tvåspråkiga kommuner *Vaalitoimikunnan jäsen – Medlem av valbestyrelse*.
- valförrättarna: *Valförrättare* eller i två språkiga kommuner *Vaalitoimitsija – Valförrättare*.

Också funktionärens namn kan anges.

Valbiträdena vid röstningen på valdagen bör ha rockmärken eller armbindlar i vilka det står *Vaaliavustaja*, i tvåspråkiga kommuner *Vaaliavustaja – Valbiträde*.

Kopia av beslutet om tillsättande av valnämnden och valbestyrelsen

Centralvalnämnden ska till valnämnden lämna en kopia av kommunstyrelsens beslut om tillsättande av ifrågavarande valnämnd, eller någon annan handling av vilken valnämndens sammansättning framgår, som sätts upp i vallokalen. Valnämndsmedlemmarnas kontaktuppgifter får dock inte finnas på förteckningen som sätts upp i vallokalen. Också till valbestyrelsen bör sändas motsvarande handling.

Pennor och övrigt tillbehör

Centralvalnämnden ska också se till att valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena har pennor och annat tillbehör som behövs vid valförrättningen till sitt förfogande.

De pennor med vilka väljaren ska göra röstningsanteckningen på röstsedeln kan i princip vara av vilket slag som helst, till exempel kulspets- eller blyertspennor. Vid några av de senaste valen har vissa röstberättigade misstänkt att om röstningsanteckningen görs med en blyertspenna finns det möjlighet till röstningsfusk. Trots att dessa misstankar är obefogade, rekommenderas det att man hellre reserverar kulspetspennor eller motsvarande till väljarnas förfogande för att trygga tillförlitligheten till valet. Centralvalnämnden ska dock ses till att pennorna inte är sådana att röstningsanteckningen blir suddig eller lätt syns genom röstsedeln. Därför rekommenderas inte tuschpennor eller kulspetspennor med mycket vass spets för röstningsanteckningen. En tillräcklig mängd pennor ska införskaffas i reserv, med tanke på att pennorna kan sluta fungera.

Dessutom ska till exempel kopieringspapper, anteckningspapper, kuvert, omslagspapper och snöre eller paketeringstejp vid behov finnas till hands.

Synskydd till vallängd

Centralvalnämnden har kunnat beställa till valnämndernas bruk synskydd av papp, som hindrar väljare att se pappersvallängden.

4.3.5 Material som centralvalnämnden behöver

Centralvalnämnden ska till sitt förfogande ha åtminstone följande valmaterial:

- hemmaröstningsblanketter för förberedelserna inför hemmaröstning (valblankett nr 14, **bilaga 10**)
- resultatuträkningsblanketterna 1–3, 5 och 6 för resultatuträkningen samt
- förseglingsredskap och
- valstämplar och valkuvert för hantering av brevrösterna.

4.3.6 Tillbehör och material som krävs med anledning av Covid-19-pandemin

Med anledning av covid-19-pandemin anvisar justitieministeriet och Institutet för hälsa och välfärd (THL) kommunernas valmyndigheter kring röstningsarrangemangen i kommunerna i kommunalvalet 2021. Röstningsställena ska utrustas med de tillbehör och material som nämns i instruktionerna, såsom handdesinfektionsmedel, ansiktsmasker och skyddvisir. Alla anvisade skyddsåtgärder ska vidtas även i centralvalnämndens egen verksamhet, särskilt vid rösträkningen.

4.4 Ibrukttagande av valdatasystemet

- Avgör i vilken omfattning valdatasystemet används i kommunen.
- Arrangera de dataförbindelser som behövs för valdatasystemet.
- Se till att användarna av valdatasystemet skaffar ett sådant identifieringsmedel som behövs för inloggningen.
- Ta emot, läs och dela ut till de andra valmyndigheterna VAT-anvisningarna som sänds av justitieministeriet och valstödets meddelanden.
- Testa användningen av valdatasystemet och delta i generalrepetitionen.

4.4.1 Användning av valdatasystemet i kommunen

Justitieministeriets valdatasystem (VAT) är en viktig del av förrättning av allmänna val.

Valdatasystemet administreras på uppdrag av justitieministeriet av Rättsregistercentralen. Valdatasystemet är funktionellt centraliserat på utrustningar som administreras av Statens center för informations- och kommunikationsteknik (VALTORI) samt dess underleverantör TietoEVRY Oyj.

Vid kommunalvalet 2 021 använder kommunerna de följande delsystemen i valdatasystemet:

- basdatasystemet (dvs. det register över röstningsställen som avses i 9 § 4 mom. i vallagen)
- kandidatdatasystemet (det register över kandidaterna som avses i 43 § i vallagen)
- rösträttsdatasystemet (dvs. det rösträttsregister som avses i 60 § 2 mom. och 77 § 2 mom. i vallagen)
- resultatuträkningssystemet.

4.4.2 *När det gäller användningen av rösträttsdatasystemet ska det följande beaktas:*

Rösträttsdatasystemet kan användas både av centralvalnämnden och av valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena samt av valnämnden vid röstningen på valdagen. I dessa kommunalval har valbestyrelsen möjlighet att prova att använda en mobil rösträttsförfrågan. Centralvalnämnden avgör i vilken omfattning rösträttsdatasystemet används i kommunen.

Det rekommenderas att systemet används på så många allmänna förhandsröstningsställen som möjligt i kommunen.

De kommuner som har använt rösträttsdatasystemet vid röstningen på valdagen redan vid valen under åren 2011–2019 kan göra det även den här gången inom ett eller flera röstningsområden. I andra kommuner kan systemet användas högst inom ett röstningsområde. Rösträttsdatasystemet kan användas antingen i stället för pappersvallängden eller vid sidan om den, så att anteckningarna i papperslängden är rättsligt beviskraftiga. Användning av rösträttsdatasystemet vid röstningen på valdagen är fullständigt frivillig för kommunen. Valstödet ger närmare föreskrifter och anvisningar om användningen av rösträttsdatasystemet vid röstningen på valdagen.

4.4.3 När det gäller användningen av resultatuträkningssystemet ska det följande beaktas:

Centralvalnämnden använder resultatuträkningssystemet för den preliminära rösträkningen vid kommunalvalet.

Vid den preliminära rösträkningen kan resultatuträkningssystemet användas av valnämnderna så att resultaten registreras i systemet direkt i röstningsområdena. Vid kommunalvalet 2021 kan de kommuner som gjort detta redan vid valen 2012–2019 utifrån eget omdöme ta i bruk förfarandet inom flera röstningsområden och andra kommuner inom högst ett röstningsområde. Valstödet ger närmare anvisningar och föreskrifter om detta senare.

4.4.4 Anvisningar som gäller valdatasystemet

Justitieministeriet har för kommunalvalet 2021 fastställt följande anvisningar för användningen av valdatasystemet (VAT-anvisningar):

Nr 1:	Teknisk anvisning för valdatasystemet
Nr 2b:	Anvisningar om basdatasystemet för kommunala centralvalnämnden
Nr 2c:	Anvisningar om basdatasystemet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
Nr 2d:	Anvisningar om basdatasystemet för utrikesministeriet
Nr 3b:	Anvisningar om kandidatdatasystemet för kommunala centralvalnämnden
Nr 4a:	Anvisningar om rösträttsdatasystemet för Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
Nr 4b:	Anvisningar om rösträttsdatasystemet för kommunala centralvalnämnden
Nr 4c:	Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valförrättare på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet
Nr 4d:	Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valnämnden
Nr 4e:	Anvisningar om rösträttsdatasystemet för valbestyrelsen
Nr 4f:	Anvisningar om rösträttsdatasystemet för beskickningarnas valförrättare
Nr 5b:	Anvisningar om resultatuträkningssystemet för kommunala centralvalnämnden
Nr 5c:	Anvisningar om resultatuträkningssystemet för valnämnden

Justitieministeriet har skickat VAT-anvisningarna till centralvalnämnderna i två försändelser. I december skickades VAT-anvisningarna 1 och 2b, och övriga anvisningar gällande kommunens valmyndigheter skickades i januari-februari. Centralvalnämnden ska vidarebefordra VAT-anvisningarna nr 4d, 4e och 5c till de kommunala valmyndigheter som använder valdatasystemet.

I VAT-anvisningarna och valstödet meddelanden redogörs närmare för användningen av valdatasystemet.

4.5 Förberedelser inför röstningen på valdagen

- Se till att röstningsstället kan användas och att där finns lämplig inredning.
- Se till att röstningsstället är tillgängligt.
- Se tillsammans med valnämnden till att värva valbiträden och eventuell annan assisterande personal.
- Ge behövlig utbildning, rådgivning och anvisningar till valnämndens medlemmar och valbiträdena.
- Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör, möbler, valanvisningar samt, om rösträttsdatasystemet (eller röstuträkningsystemet) används, IT-utrustningar sänds till valnämnden

Arrangemangen kring anordnandet av röstningen på röstningsområdets röstningsställe på valdagen sköts av en valnämnd som tillsatts av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen ska till centralvalnämnden meddela namnen på och kontaktuppgifterna för valnämndens ordförande och vice ordförande.

4.5.1 Bestämmande av röstningsstället på valdagen

Centralvalnämnden ska enligt 70 § i vallagen se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett lämpligt röstningsutrymme (röstningsställe) som kommunen har upplåtit för detta ändamål samt nödvändiga möbler. Om bestämmelse av röstningsställe för valdagen har justitieministeriet gett anvisningar i sitt brev 1.10.2020.

4.5.2 Röstningsställets tillgänglighet

Centralvalnämnden ska i valarrangemangen fästa uppmärksamhet vid röstningsställets tillgänglighet. Särskild uppmärksamhet bör fästas vid att funktions- och rörelsehindrade har goda möjligheter att rösta på ett röstningsställe inom deras eget röstningsområde, eller på de allmänna förhandsröstningsställen.

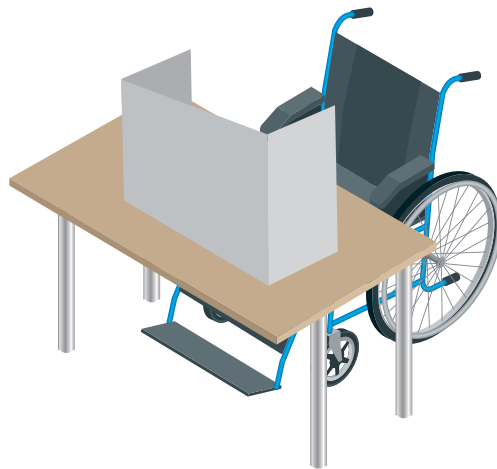
I mån av möjlighet bör parkeringsplats för funktions- och rörelsehindrades fortskaffningsmedel reserveras i den omedelbara närheten av förhandsröstningsstället och assistans ordnas för funktions- och rörelsehindrade såväl inom röstningsstället som utanför det.

Läget av röstningslokalen i en byggnad ska vara sådant att också personer med nedsatt rörelse- eller funktionsförmåga kan ta sig till lokalen.

Eventuella trösklar och trappor på röstningsstället ska föras t.ex. med ramp⁷, så att de som använder eldriven rullstol eller rollator utan svårigheter kommer till röstningsplatsen.

- En väljare hade inte kommit till röstningsstället med eldriven rullstol, eftersom tröskeln i ungdomsgården som användes som röstningsställe var åtta centimeter hög. Riksdagens justitieombudsman ansåg i sitt avgörande (29.4.2004) att det ur en grundlagssynvinkel inte kan anses vara tillfredsställande att det på centralvalnämndens initiativ och enligt stadsstyrelsens beslut hade utsetts ett sådant röstningsställe som rörelsehindrade inte kommer till utan svårigheter.

Med tanke på rullstolsburna bör det dessutom på vart och ett röstningsställe finnas ett röstningsbås i vilket man ryms med rullstol eller, om ett tillgängligt röstningsbås inte kan ordnas, ett bord med skärm, så att väljaren kan göra sin röstningsanteckning utan att någon annan ser det. Exempel:

- Riksdagens justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande (6.5.2004) att stadens centralvalnämnd borde ha sett till att förhandsröstningsstället lämpar sig för rullstolsburna personer. Säkerställande av rörelsehindrades valhemlighet (till exempel med lämpliga skrivunderlägg eller skärm) hör till

⁷ Se miljöministeriets förordning om den hinderfria byggnaden av den 1 oktober 2004, Finlands byggbestämmelsesamling F1 Hinderfri byggnad, föreskrifter och anvisningar 2005.

materiellt tryggnade av likabehandling enligt 6 § i grundlagen och rätten att delta enligt 14 § i grundlagen.

- Riksdagens grundlagsutskott konstaterade i sitt betänkande (GrUB 3/2013 rd) bland annat att vallokalerna alltid i första hand ska inrättas så att valbåset är så tillgängligt som möjligt.
- Riksdagens biträdande justitieombudsman konstaterade i sitt avgörande (19.11.2013) att stadens centralvalnämnd hade försummat sina lagenliga förpliktelser att sörja för att ordna en ändamålsenlig hinderfri röstningslokal och för att valhemligheten bevaras på röstningsstället, och gav centralvalnämnden en anmärkning med anledning av det lagstridiga förfarandet. Vid kommunalvalet 2012 blev rullstolsburna väljare tvungna att rösta på förhand så att i deras famn placerades ett löst skrivunderlag, som hölls upp av valfunktionären. Centralvalnämnden medgav i sin utredning, att det på förhandsröstningsstället (entréhallen i en butik) inte fanns tillräckligt med utrymme för att placera in ett lämpligt hinderfritt röstningsbås.
- Riksdagens justitieombudsman konstaterade i sitt beslut (11.12.2015) att 1) om förhandsröstningsstället inte är hinderfritt ska det fästas uppmärksamhet vid att informera väljarna om detta och 2) att ett fristående skrivunderlägg som ställs i väljarens famn inte tryggar bevarandet av valhemligheten. Detta förfarande uppfyller inte det centrala kravet på valhemlighet, det vill säga att väljaren kan fylla i sin röstsedel i skydd för andras blickar.
- Riksdagens justitieombudsman gjorde under kommunalvalet 2017 inspektioner utan förvarning på röstningsställena för att utreda hur tillgängliga och åtkomliga de var och hur väl valhemligheten tryggades (RJO:s pressmeddelande 7.4.2017). Utifrån dessa inspektioner beslutade justitieombudsmannen att i samtliga städer och kommuner som varit föremål för inspektion fästa centralvalnämndens uppmärksamhet på de observationer som gjorts beträffande skyltarnas synlighet, brister i tillgängligheten och röstningsutrymmens ringa storlek. Dessutom ledde inspektionen i fråga om tre kommuner till vidare åtgärder i syfte att trygga valhemligheten.⁸
- Riksdagens justitieombudsman fortsatte med inspektionerna utan förvarning även under presidentvalet 2018 och då fanns det fortfarande brister på vissa röstningsställena när det gäller bevarandet av valhemligheten (EOAK 166/2019). I sitt avgörande EOAK/2657/2019 lyfte justitieombudsmannen fram sina observationer vid inspektioner i flera kommuner och konstaterade att det förekom allvarliga brister i tillgängligheten, då man inte kunde ta sig till röstningsstället med rullstol.

Invalidförbundet rf har utarbetat en checklista för röstningsställets tillgänglighet (**bilaga 14**). Checklistan ska användas vid bedömningen av röstningslokals lämplighet.

8 Riksdagens justitieombudsmans inspektionsberättelse om arrangemangen av förhandsröstning (2164/2017)

4.5.3 Utnämning av valbiträden och andra personer som bistår valnämnden

Centralvalnämnden ska i samråd med valnämnderna se till att det till vid varje röstningsställe finns åtminstone ett valbiträde som är närvarande på röstningsstället och som på begäran av väljaren kan hjälpa honom eller henne att göra röstningsanteckningen på röstsedeln. På tvåspråkiga orter ska uppmärksamhet fästas vid att valbiträdet har tillräckliga språkkunskaper. Valbiträdena bör ha rockmärken eller armbindlar i vilka det står *Vaaliavustaja*, i tvåspråkiga kommuner *Vaaliavustaja – Valbiträde*.

Centralvalnämnden ska dessutom se till att valnämnden har tillräcklig tillgång till personer, såsom ersättare, som tar hand om inte bara de egentliga lagstadgade uppgifterna, utan även handledningen av väljarna på röstningsstället, köbildningen och för att övervaka att de som redan använt sin rösträtt lämnar vallokalen.

Centralvalnämnden ska dessutom vid behov för valnämnden skaffa sådan biträdande personal som avses i 16 § 2 mom. i vallagen. Biträdande personal kan anlitas för räkningen och ordnandet av röstsedlarna samt för den tekniska användningen av rösträttsdatasystemet eller resultatuträkningssystemet, om dessa används inom röstningsområdet. Den biträdande personalen ska sköta sina uppgifter noggrant enligt valnämndsmedlemmarnas anvisningar. Valnämnden svarar för anteckningarna som görs i rösträttsregistret och utförandet av den preliminära rösträkningen.

4.5.4 Distribution av valmaterial till röstningsstället

Centralvalnämnden ska se till att valnämnden har alla handlingar, utrustningar och möbler som den behöver. I **bilaga 13** till denna anvisning finns en checklista över det material som de kommunala valmyndigheterna behöver.

När centralvalnämnden ställer valhandlingarna och valstämplarna till valnämnderna ska särskild uppmärksamhet fästas vid att materialet delas ut på ett säkert sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk. Centralvalnämndens representant måste kontrollera valnämndens representanternas identitet innan han eller hon överläter materialet. Minst två valnämndsmedlemmar måste vara samtidigt närvarande när centralvalnämnden överlämnar valmaterialet till valnämnden.

Ett bra sätt att trygga säkerheten är att centralvalnämnden packar de röstsedlar som lämnas till valnämnden i ett (eller flera) paket och tillsluter paketet med tejp, varpå en representant eller flera representanter för centralvalnämnden antecknar sin underskrift. I stället för underskriften kan tejen stämplas med en av kommunens officiella stämplar, dock inte med valstämpeln. Den egentliga förseglingstejpen som distribueras till valnämnden får inte användas till detta ändamål.

Efter att ha fått materialet ska valnämnden se till att materialet över natten förvaras i ett säkert ställe, till exempel i ett låst utrymme i vallokalen. Centralvalnämnden ska i mån av möjlighet anvisa ett sådant ställe i vallokalen. Valnämnden öppnar paketen med röstsedlar först vid samma stund då valdagens valförrättning inleds klockan 9 på så sätt att man för den första väljaren visar att urnan är tom. Före detta ska alla närvarande valnämndsmedlemmar konstatera att tejplingarna på rötsedelpaketerna är obrutna.

Centralvalnämnden kan ställa röstsedlarna och övrigt material till valnämnderna också på något annat tillförlitligt sätt så det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

4.6 Förberedelser inför allmän förhandsröstning

- Se till att förhandsröstningsstället är användbart och att stället har relevanta inventarier och dataförbindelser (om rösträttsdatasystemet används).
- Se till att förhandsröstningsstället är tillgängligt.
- Förordna valförrättarna, utbilda dem i deras uppgifter och ge dem råd och anvisningar under hela förhandsröstningsperioden.
- Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör, möbler, valanvisningar samt, om rösträttsdatasystemet används, IT-utrustningar och tillbehör sänds till valförrättarna.
- Se till att varje valförrättare har ett identifieringsmedel som behövs för inloggning i rösträttsregistret.
- Informera kommuninvånarna om var förhandsröstningsställena ligger.

4.6.1 Bestämmande av och arrangemangen på förhandsröstningsstället

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att alla de ställen, som genom beslut av kommunstyrelsen har utsetts till allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, har ett för förhandsröstningen lämpligt förhandsröstningsutrymme med lämplig inredning.

Justitieministeriet har i sitt brev av den 1 oktober 2020 gett anvisningar till kommunerna beträffande bestämmandet av förhandsröstningsställena.

4.6.2 Förhandsröstningsställets tillgänglighet

Centralvalnämnden ska se till att förhandsröstningsstället är tillgängligt. Till dessa delar gäller vad som konstaterats ovan i fråga om röstningsställena på valdagen. Om förhandsröstningsstället trots allt inte är tillgängligt, finns det skäl att meddela det till väljarna på förhand.

4.6.3 Förordnande av valförrättare

Den kommunala centralvalnämnden förordnar skriftligt valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet. Valförrättarna ska förordnas i så god tid, att de på förhand hinner sätta sig in i de föreskrifter och anvisningar som gäller förhandsröstningen samt vidta de åtgärder som ankommer på dem vid organiseringen av förhandsröstningen.

Vid förhandsröstning på ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska minst två valförrättare vara samtidigt närvarande hela den tid som förhandsröstningsstället är öppet för röstning. Därför ska det förordnas tillräckligt många valförrättare till förhandsröstningsstället. Vid bedömningen av vad som är ett tillräckligt antal valförrättare är det skäl att beakta eventuella arbetsskiftsarrangemang och t.ex. möjliga sjukdomsfall och andra motsvarande orsaker till frånvaro. Valförrättarens uppgifter får inte ombetros någon annan än en person som förordnats till valförrättare.

Behörighetsvillkor för valförrättare

I vallagen ställs inga särskilda behörighetsvillkor för en valförrättare. Till valförrättare kan således i princip förordnas vem som helst som är förmögen att utföra uppgiften och har fyllt 18 år. Den som uppställts som kandidat i valet i fråga eller hens make eller maka, barn, syskon eller föräldrar får inte vara valförrättare.

När valförrättarna utses ska centralvalnämnden särskilt säkerställa att de har tillräckliga språkkunskaper med beaktande av bestämmelserna om de språkliga rättigheterna i språklagen (423/2003) samt, inom samernas hembygdsområde, i samiska språklagen (1086/2003).

Vid ett förhandsröstningsställe i en tvåspråkig kommun har var och en rätt att använda antingen finska eller svenska. I dessa kommuner ska centralvalnämnden se till att det på förhandsröstningsstället alltid finns närvarande minst en finskspråkig och en svenskspråkig valförrättare, och att de andra valförrättarna på förhandsröstningsstället vet vem denne är. Om inte alla valförrättare på förhandsröstningsstället kan både svenska och finska är det bra att förse valförrättarna med skyltar eller motsvarande (t.ex. med texten "Jag talar också svenska")

eller ”Minä puhun myös suomea”), så att den röstberättigade vid behov kan välja valförrättare på grundval av detta.

Centralvalnämnderna i Enontekis, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska centralvalnämnderna på motsvarande sätt se till att väljarna kan använda finska eller samiska på förhandsröstningsstället.

Förhinder för valförrättare

Om en valförrättare är förhindrad att utföra sitt uppdrag, till exempel på grund av sjukdom, ska han eller hon omedelbart underrätta den andra valförrättaren på förhandsröstningsstället och centralvalnämndens sekreterare om detta. Centralvalnämndens sekreterare förordnar utan dröjsmål en av ersättarna till förhandsröstningsstället.

Centralvalnämndens föreskrifter och anvisningar till valförrättare

Centralvalnämnden ska utbilda valförrättarna i deras uppgifter samt ge råd och anvisningar om det uppstår problem. Minst centralvalnämndens sekreterare ska kunna nås under hela förhandsröstningsperioden för att ge råd och anvisningar till valförrättarna.

Centralvalnämnden ska också förordna på vilket sätt ytterkuvert som adresserats till den ska insändas från ett allmänt förhandsröstningsställe i den egna kommunen (dvs. ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen). I praktiken kommer centralvalnämnden överens om detta med valförrättarna. De olika sätten att insända ytterkuverten beskrivs nedan i denna anvisning.

Till valförrättarna ska centralvalnämnden särskilt betona att ytterkuvert adresserade till andra kommuner utan dröjsmål ska lämnas till posten för sändning.

4.6.4 Ställande av valmaterial, möbler och utrustningar till förhandsröstningsstället

Centralvalnämnden ska se till att valförrättarna har alla handlingar, utrustningar och möbler som behövs. I **bilaga 13** till denna anvisning finns en checklista över det material som de kommunala valmyndigheterna behöver.

När centralvalnämnden ställer valhandlingarna och valstämplarna till förhandsröstningsställena ska särskild uppmärksamhet fästas vid att materialet delas ut på ett säkert sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

Centralvalnämnden ska för valförrättarna anvisa ett sådant låsbart ställe där valhandlingarna och valstämpeln kan förvaras över natten.

4.6.5 Information om förhandsröstningsställena och var de ligger

Kommunen ska aktivt informera om var kommunens allmänna förhandsröstningsställena finns samt om deras öppettider. I praktiken kan denna information ges med hjälp av kungörelser enligt 49 § 1 mom. i vallagen, utomhusreklam och på bibliotek, tidningsannonser, informationsblad som skickas till alla hushåll, kommunens webbplats osv. Till lokala tidningar och lokalradion bör skickas en förteckning över förhandsröstningsställena och deras öppettider. I tvåspråkiga kommuner ska denna information ges på finska och svenska.

Vägen till förhandsröstningsstället ska märkas tydligt utanför stället, t.ex. med vägvisare och skyltar. Också innanför förhandsröstningsstället ska finnas behövliga informationsskyltar. I tvåspråkiga kommuner ska vägvisarna och informationsskyltarna vara på finska och svenska. I Enontekis, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner ska annonser, kungörelser och anslag samt andra meddelanden och skyltar som riktar sig till allmänheten även vara på samiska.

4.7 Förberedelser inför röstning på en anstalt

- Ta reda på vilka verksamhetsenheter med dygnet runt-vård inom socialvården och andra anstalter som hör till anstaltsröstningen det finns i kommunen samt var de finns.
- Ge valbestyrelsens medlemmar vid behov utbildning, råd och anvisningar.
- Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör och valanvisningar sänds till valbestyrelserna.

Arrangemangen kring anordnandet av förhandsröstning på en anstalt (röstning på en anstalt) sköts av en valbestyrelse som kommunstyrelsen tillsätter i god tid före valet. Vid behov kan också flera valbestyrelser tillsättas.

Kommunstyrelsen ska till centralvalnämnden meddela namnen på valbestyrelsens medlemmar samt kontaktuppgifterna för minst ordföranden och vice ordföranden.

Förhandsröstning på anstalter förrättas under minst en och högst två dagar under förhandsröstningsperioden vid de tidpunkter som valbestyrelsen bestämmer.

Centralvalnämnden ska se till att valbestyrelsen har alla handlingar, utrustningar och möbler som den behöver. I **bilaga 13** till denna anvisning finns en checklista över det material som de kommunala valmyndigheterna behöver. När centralvalnämnden ställer valhandlingarna och valstämplarna till förhandsröstningsställena ska särskild uppmärksamhet fästas vid att materialet delas ut på ett säkert sätt och att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

Om valbestyrelsen använder valdatasystemets mobila enkät om rösträtt för att utreda rösträtten, behöver den identifieringsmedel och VAT-anvisningen med närmare instruktioner om hur systemet används.

4.8 Förberedelser inför hemmaröstning

- Skicka hemmaröstningsblanketter till dem som röstat hemma vid det föregående valet.
- Förordna valförrättare för hemmaröstning.
- Ta emot anmälningarna till hemmaröstning.
- Ge valförrättarna vid behov utbildning, råd och anvisningar.
- Se till att behövliga valhandlingar, tillbehör och valanvisningar sänds till valförrättarna vid hemmaröstning.

4.8.1 Berättigade till hemmaröstning

En röstberättigad person vars rörelse- och funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan orimliga svårigheter kan ta sig till ett röstnings- eller förhandsröstningsställe, kan rösta på förhand i sitt eget hem i den kommun som antecknats som hans eller hennes hemkommun i rösträttsregistret. Den som önskar rösta hemma ska inom den utsatta tidsfristen anmäla detta till centralvalnämnden.

Om väljaren har flyttat till en annan kommun efter 2021-02-26 (dvs. den tidpunkt då hemkommunen fastställs i rösträttsregistret), kan han eller hon inte rösta hemma vid riksdagsvalet 2 021.

Om en person, vars rörelse- eller funktionsförmåga är begränsad, kan ta sig till ett allmänt förhandsröstningsställe eller till vallokalen på valdagen på egen hand eller med andras hjälp, hör han eller hon inte till dem som har rätt att rösta hemma. Väljaren ska således i första hand rösta på sedvanligt sätt.

Gränsen för när det kan bli fråga om hemmaröstning i stället för röstning på ett förhandsröstningsställe eller i vallokalen på valdagen går vid oskäligen svårigheter för väljaren. Vid bedömningen av dessa bör bl.a. det följande beaktas

- de faktiska förutsättningar väljaren i varje enskilt fall har att rösta i vallokalen eller på det allmänna förhandsröstningsstället, om han eller hon får hjälp,
- de hälsorisker det eventuellt kan innebära för väljaren om han eller hon avlägsnar sig från sitt hem samt
- de specialåtgärder och specialkostnader transporten kräver.

Det torde inte kunna förutsättas att en rörelsehindrad eller sjuk ska ordna annan transport för sig än sådan transport som tillhandahålls av den färdtjänst som normalt står till rörelsehindrades förfogande.

Under de senaste åren har det frågats om hemmaröstningar förrättas på till exempel stöd- och serviceboenden. Om den röstberättigade vårdas på anstalt där man direkt med stöd av lagen eller på kommunstyrelsens beslut förrättar förhandsröstning (anstaltsröstning), omfattas han eller hon inte av hemmaröstningen, utan kommunen ska förrätta anstaltsröstning på alla sådana anstalter.

Närståendevårdaren kan rösta i samband med hemmaröstningen

En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun.⁹ Andra familjemedlemmar till den som har rätt att rösta hemma får inte rösta vid hemmaröstning.

I samband med hemmaröstning kan därmed rösta en närståendevårdare som

- 1) har ingått ett avtal om närståendevård med kommunen,
- 2) bor i samma hushåll som den som vårdas och
- 3) är röstberättigad i samma kommun som den som han eller hon vårdar.

4.8.2 Tillgång till hemmaröstningsblanketterna

Centralvalnämnden ska i god tid före början av förhandsröstningsperioden skicka anmälningsblanketter för hemmaröstning (bilaga 10) till dem som vid föregående val röstade hemma. Centralvalnämnden får uppgifter om dessa

⁹ På ovan nämnda villkor kan en avlösare enligt 4 a § i lagen om stöd för närståendevård rösta i samband med hemmaröstningen.

väljare från hemmaröstningsblanketterna vid tidigare val. Det ska dock kontrolleras att en person som röstat hemma vid tidigare val är införd i rösträttsregistret även vid detta val.

Centralvalnämnden ska också annars se till att tryckta eller kopierade blanketter finns tillgängliga för allmänheten. Blanketten finns på adressen <https://vaalit.fi/sv/att-rosta-hemma>. Kommunen kan t.ex. lägga till en länk till blanketten på sin webbplats.¹⁰

4.8.3 Anmälan till hemmaröstning och hantering av anmälningarna hos centralvalnämnden

Den som vill förhandsrösta hemma ska anmäla detta till centralvalnämnden i sin hemkommun. Anmälan kan på väljarens vägnar också göras av någon som han eller hon har utsett. Om en närståendevårdare som bor i samma hushåll vill rösta i samband med hemmaröstningen, ska detta uppges i anmälan.

Anmälan ska göras skriftligt eller per telefon senast tisdagen den 6 april 2021 före kl. 16.

I anmälan ska uppges:

- 1) väljarens fullständiga namn, personbeteckning, adress, hemkommun och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som väljaren utsett, även dennes namn och kontaktinformation,
- 2) att väljarens rörelse eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,
- 3) om väljaren själv kan se till att en person som avses i 54 § i vallagen och som väljaren själv har utsett är närvarande vid hemmaröstningen samt
- 4) närståendevårdarens fullständiga namn, personbeteckning och telefonnummer samt giltighetstiden för avtalet om närståendevård, om också närståendevårdaren vill rösta i samband med hemmaröstningen.

Dessa uppgifter är nödvändiga bland annat:

- för att personens rösträtt ska kunna konstateras och för att det ska kunna säkerställas att personen har sitt hem i kommunen i fråga och att kommunen även i rösträttsregistret har antecknats som dennes hemkommun,
- för att den valförrättare som sköter hemmaröstningen utan svårigheter ska hitta hem till väljaren och vid behov får kontakt med honom eller henne per telefon,
- för att väljaren inte utan orsak ska begära att hemmaröstning ordnas.

10 Justitieministeriet har fastställt formulären för blanketten även på samiska.

I anmälan behöver orsaken till den begränsade rörelse- eller funktionsförmågan inte nämnas. Något läkarintyg över sjukdom eller handikapp behöver inte föres. Väljaren behöver inte heller motivera eller bevisa de oskäligen svårigheterna.

Att göra en skriftlig anmälan

Den skriftliga anmälan kan formuleras fritt eller göras på en hemmaröstningsblankett (den förnyade valblanketten nr 14, **bilaga 10**), för vilken justitieministeriet fastställer formuläret. Den som anmäler sig ska underteckna den skriftliga anmälan. Om anmälan på väljarens vägnar görs av någon som väljaren har utsett, kan anmälan också undertecknas av denna person.

En skriftlig anmälan kan skickas till centralvalnämnden till exempel per post. Om anmälan skickas till centralvalnämnden per e-post eller per fax (om kommunen har en sådan), hanteras den enligt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Om det är möjligt att skicka krypterad e-post till kommunen, bör personer som eventuellt vill anmäla sig som hemmaröstare informeras om denna möjlighet.

Att göra en anmälan per telefon

När anmälan görs per telefon, registreras de mottagna uppgifterna på en hemmaröstningsblankett hos centralvalnämnden.

Vid behov ska det kontrolleras att anmälan verkligen gjorts av väljaren eller av en person som han eller hon har utsett. Detta kan i allmänhet ske till exempel genom ett telefonsamtal till väljaren. Anmälan ska kontrolleras endast om dess äkthet av någon orsak betvivlas.

Centralvalnämnden ska avdela personal för att ta emot samtal under tjänstetid. Centralvalnämnden ska sörja för att samtalen besvaras under tjänstetid och att det utanför tjänstetiden finns ett automatiskt meddelande med instruktioner om när anmälan kan göras. På den sista dagen för anmälan till hemmaröstning ska samtalen besvaras till klockan 16. Om det i telefonnumret har anslutits en svarare ska centralvalnämnden gå igenom anmälningar som eventuellt lämnats i svararen.

Eftersom information om möjligheten att rösta hemma samt om förfarandet vid anmälan till hemmaröstning finns på meddelandekortet, kan det antas att samtal som gäller detta kommer till numret som anges som centralvalnämndens telefonnummer på framsidan av meddelandekortet.

Komplettering av en bristfällig anmälan

Centralvalnämnden ska om möjligt vid behov komplettera en bristfällig anmälan på tjänstens vägnar och försäkra sig om att anmälan har gjorts av väljaren som nämns i den eller av någon som denne har utsett. En anmälan kan vara bristfällig t.ex. så till vida att väljarens namn är ofullständigt eller att uppgifter om väljarens hemkommun eller telefonnummer saknas. Om en skriftlig anmälan har inkommit utan underskrift, ska man försöka få kontakt med den som gjort anmälan, i brådskande fall per telefon.

Om det i den skriftliga anmälan inte har uppgivits att väljarens rörelse eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma, ska centralvalnämnden kontakta den som gjort anmälan så att han eller hon kan komplettera anmälan till denna del.

Anmälan till fel myndighet

Om anmälan har gjorts till fel myndighet, till exempel till centralvalnämnden i fel kommun, ska den överföras till rätt myndighet på det sätt som förvaltningslagen (434/2003) förutsätter.

Anmälan till väljaren om hemmaröstning inte förrättas

Om hemmaröstning inte förrättas, ska väljaren underrättas om detta så snabbt att han eller hon ännu har möjlighet att rösta på förhandsröstningsstället. Meddelandet om att hemmaröstning inte förrättas kan också lämnas till den som gjort anmälan på väljarens vägnar. Meddelandet ska i första hand göras skriftligt och skickas per post. I brådskande fall och även annars, då det är ändamålsenligt, kan meddelandet också lämnas per telefon eller per e-post, om väljaren har anmält sig per e-post. I meddelandet ska anges orsaken till att hemmaröstning inte förrättas.

Hemmaröstning förrättas inte, om

- 1) anmälan inte i efterhand har kunnat kompletteras med uppgift om att väljarens rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,
- 2) väljarens adress inte har kunnat kompletteras i efterhand,
- 3) det framgår att anmälan har gjorts utan väljarens samtycke,

- 4) det över huvud taget inte är möjligt att på basis av anmälan utreda väljarens identitet,
- 5) anmälan har gjorts efter utsatt tid eller
- 6) väljaren inte är röstberättigad i kommunen i fråga eller om hen inte har sitt hem i den kommun som har antecknats som hens hemkommun i rösträttsregistret.

Endast en sådan brist i anmälan som inverkar på hemmaröstningsförrättningen och som inte har kunnat avhjälpas i efterhand utgör hinder för hemmaröstning. Om anmälan är bristfällig t.ex. i fråga om telefonnummer eller väljarens fullständiga namn, utgör detta inget hinder för hemmaröstning.

Om hemmaröstning inte förrättas, ska detta och orsaken därtill antecknas på väljarens hemmaröstningsblankett under Tilläggsuppgifter tillsammans med uppgift om när och hur väljaren har underrättats om saken.

4.8.4 Förberedelser inför förrättning av hemmaröstning

Valförrättare vid hemmaröstning

Arrangemangen kring anordnandet av röstning hemma hos väljaren (hemmaröstning) sköts av en valförrättare som förordnats till uppgiften av den kommunala centralvalnämnden.

Centralvalnämnden kan förordna valförrättarna för hemmaröstning i samband med att den förordnar valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena. Avsikten är att centralvalnämnden förordnar ett visst antal personer till valförrättare som ska sköta hemmaröstningar, varefter centralvalnämndens ordförande enligt vad som anges nedan förordnar vem av dessa personer ska sköta en enskild hemmaröstning.

I vallagen ställs inga särskilda behörighetsvillkor för en valförrättare vid hemmaröstning. Till valförrättare kan således i princip förordnas vem som helst som är förmögen att utföra uppgiften och har fyllt 18 år. Den som uppställts som kandidat i valet i fråga eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare vid hemmaröstning i någon kommun. Av valförrättare för hemmaröstning förutsätts i praktiken god kännedom om valförfarandet och förmåga att på ett tillförlitligt sätt ombesörja valsituationen för väljaren i hemmet.

Före ändringen i vallagen (496/2013) som trädde i kraft år 2013 kunde enbart en medlem eller en ersättare i valbestyrelsen förordnas till valförrättare vid

hemmaröstning. Centralvalnämnden kan dock fortsättningsvis förordna även medlemmar och ersättare i valbestyrelsen till denna uppgift.

När förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstning förrättas under en dag inom förhandsröstningsperioden vid den tidpunkt mellan klockan 9 och klockan 20 som särskilt meddelas väljaren. Hemmaröstning kan således förrättas såväl på en vardag som på en söndag.

Vem av valförrättarna ska sköta en enskild hemmaröstning?

Centralvalnämndens ordförande ska förordna vem av valförrättarna för hemmaröstning som i varje enskilt fall i egenskap av valförrättare ska sköta en hemmaröstningsförrättning hos väljaren.

För varje enskild hemmaröstning förordnas endast en valförrättare. Centralvalnämndens ordförande bestämmer vilken väljare var och en valförrättare ska besöka. Valförrättarna kan inte sinsemellan komma överens om detta.

När tiden för anmälning till hemmaröstning har gått ut, ska centralvalnämndens ordförande göra upp en detaljerad plan för hur hemmaröstningen ska förrättas. Ordföranden kan redan på förhand utse personliga ersättare för valförrättarna, bl.a. med tanke på förhinder.

Ingen annan får vara närvarande vid hemmaröstningen i egenskap av en valförrättare.

På vilket sätt utses den person som ska vara närvarande vid hemmaröstning

Vid hemmaröstning ska utöver valförrättaren även en person som väljaren har utsett eller godkänt och som har fyllt 18 år vara närvarande. En person som är uppställd som kandidat vid valet kan dock inte sköta denna uppgift. Inga andra behörighetsvillkor har ställts för denna person. Personen kan därmed vara till exempel väljarens make eller maka eller någon annan nära anhörig eller närståendevårdare.

Om väljaren av någon anledning inte har möjlighet eller vill utse den person som ska vara närvarande, ska han eller hon nämna detta vid anmälning till hemmaröstning. Valmyndigheten ska då se till att en sådan person finns på plats när hemmaröstningen förrättas.

Den person som är närvarande kan vara t.ex. en annan person som har förordnats att sköta hemmaröstning i egenskap av valförrättare. Härvid är han eller hon dock inte närvarande i egenskap av valmyndighet.

Meddelande till väljaren om att hemmaröstning förrättas

Centralvalnämndens ordförande ska se till att väljaren underrättas om tidpunkten för hemmaröstningen med minst två timmars noggrannhet. Meddelandet ska lämnas i god tid före tidpunkten i fråga. Samtidigt ska valmyndighetens telefonnummer meddelas, så att väljaren vid behov kan ta kontakt, t.ex. för att ändra tidpunkten för hemmaröstningen. Meddelandet om att hemmaröstning förrättas kan också lämnas till den som gjort anmälan till hemmaröstning å väljarens vägnar.

Anmälan kan göras antingen

- skriftligen per post,
- per telefon eller
- per e-post, om anmälan till hemmaröstning har sänts per e-post. Det väsentliga är att väljaren säkert och i god tid före röstningen förrättas får besked om att hemmaröstning anordnas.

Ordföranden för centralvalnämnden ska se till att dessa meddelanden lämnas, till exempel genom att förordna en lämplig person att lämna meddelandena enligt ordförandens anvisningar.

Meddelande till väljaren om möjliga förhinder

I praktiken kan det förekomma många olika situationer där hemmaröstningen inte kan förrättas helt enligt den på förhand uppgjorda planen. Sådana situationer kan uppstå bland annat

- om valförrättaren inte hittar hem till väljaren, till exempel för att adressen är felaktig,
- om valförrättaren inte påträffar väljaren på den uppgivna adressen,
- om väljaren trots allt inte vill rösta genom hemmaröstningsförfarandet eller
- om det visar sig vara svårt att få fram en sådan närvarande person som väljaren godkänner.

Om valförrättaren är förhindrad att komma vid den meddelade tidpunkten, ska väljaren utan dröjsmål underrättas om detta och om den nya tidpunkten för besöket. Väljaren ska kontaktas t.ex. per telefon. Väljaren ska beredas tillfälle att rösta vid en annan tidpunkt. Om hemmaröstning över huvud taget inte kan förrättas på grund av avbrott i kommunikationerna eller något annat oöverstigligt hinder, ska väljaren likaså utan dröjsmål underrättas om detta.

I första hand och i de flesta fallen kan valförrättaren själv lämna meddelandet. Om valförrättaren inte själv kan lämna meddelandet, t.ex. för att han eller hon har insjuknat, kan någon annan valmyndighet bli tvungen att underrätta väljaren.

Om valförrättaren själv senare kan sköta hemmaröstningen hos väljaren i fråga, kan han eller hon själv bestämma och meddela den nya tidpunkten. Om förrättandet av hemmaröstningen överförs på någon annan valförrättare, ska centralvalnämndens ordförande fatta beslut om detta och se till att väljaren underrättas om saken. Valförrättarna får inte sinsemellan komma överens om vilken väljare var och en ska besöka, om inte centralvalnämndens ordförande på förhand har förordnat personliga ersättare.

Anteckning om meddelande om förhinder och ny tidpunkt för hemmaröstningen samt om ett eventuellt byte av valförrättare och namnet på den nya valförrättaren ska göras i punkten "Tilläggsuppgifter" på hemmaröstningsblanketten.

Förteckning över hemmaröstningar (hemmaröstningsblanketterna)

Vid centralvalnämnden ska det granskas att de hemmaröstningsblanketter som inkommit till den och de blanketter som fyllts i på basis av anmälningar som mottagits per telefon innehåller alla de uppgifter som anmälningen förutsätter. Dessa blanketter utgör den förteckning som ska föras över anmälningarna till hemmaröstning, sedan de kompletterats med följande uppgifter:

- vilken dag och vilket klockslag som bestämts för hemmaröstningen samt vilken valförrättare som förordnats till uppgiften och
- om hur väljaren har underrättats om röstningstidpunkten

Centralvalnämndens ordförande svarar för förandet av förteckningen. Valförrättaren ska ta med sig blanketterna för alla väljare som han eller hon enligt den uppgjorda planen ska besöka respektive dag.

Trots att valförrättarna har en del av blanketterna med sig under förhandsröstningsdagarna, ska centralvalnämnden under alla förhandsröstningsdagar kunna reda ut vem som anmält sig till hemmaröstning och vilken valförrättare som förordnats att sköta respektive hemmaröstning. Centralvalnämnden ska därför t.ex. kopiera förteckningen eller göra upp någon lämplig förteckning över anmälningarna. De blanketter som valförrättarna returnerar förvaras med hänsyn till dataskyddet. Vid nästa allmänna val skickar centralvalnämnden hemmaröstningsblanketten för anmälan till hemmaröstning till väljaren som är berättigad till hemmaröstning, om den som röstar hemma har gett sitt tillstånd till det i anmälan till hemmaröstning.

4.8.5 Distribution av valmaterialet som behövs vid hemmaröstning

Centralvalnämnden ska se till att valförrättarna vid hemmaröstning har alla handlingar och utrustningar som de behöver. I **bilaga 13** till denna anvisning finns en checklista över det material som de kommunala valmyndigheterna behöver.

Centralvalnämnden ska se till att valmaterialet ställs till valförrättarna vid hemmaröstning på ett säkert sätt och så att det inte kan uppstå möjlighet till missbruk.

Vid hemmaröstning används som följbrev alltid följbrevsblanketten för hemmaröstning (valblankett nr 5K, **bilaga 5b**). Följbrevsblanketten för hemmaröstning ska fyllas i också i sådana fall att väljaren ger sitt meddelandekort till valförrättaren.

Om en närståendevårdare som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning röstar i samband med hemmaröstningen, ska följbrevsblanketten för hemmaröstning inte användas som hans eller hennes följbrev. Som följbrev används i detta fall närståendevårdarens eget meddelandekort eller följbrevsblanketten (valblankett nr 5, **bilaga 5a2**).

4.9 Befullmäktigande av valobservatörer

Enligt 184 § 2 mom. kan en finländsk eller utländsk valobservatör befullmäktigas av justitieministeriet när det gäller hela landet och av den kommunala centralvalnämnden när det gäller kommunens område. Om centralvalnämnden själv befullmäktigar andra valobservatörer, bör även justitieministeriet underrättas om detta.¹¹

Valobservatören har rätt att vara närvarande när valmyndigheterna utför sina uppgifter. Rätten att närvara gäller därmed utöver sammanträden även valmyndigheternas övriga verksamhet, såsom rösträkning.

¹¹ Med valobservatörer avses inte olika internationella eller inhemska gäster. Dessa behöver inte något särskilt befullmäktigande. Justitieministeriet behöver inte heller underrättas om sådana. Gäster kan till exempel följa röstningen på valdagen utan att de befullmäktigas, förutsatt att detta inte stör valnämndens arbete.

5. UPPGIFTER VID KANDIDATUPPSTÄLLNING

5.1 Allmänt

Vid kommunalval får kandidater ställas upp av

- 1) partier som införts i partiregistret. Ett partis kandidater ställs upp av en förening som företräder partiets personmedlemmar i kommunen och som av partiet anmälts till den kommunala centralvalnämnden.
- 2) röstberättigade som bildat en valmansförening. En valmansförening som ställer upp en kandidat får bildas av minst 10 röstberättigade kommuninvånare, eller av minst tre röstberättigade kommuninvånare i kommuner med högst 1 500 invånare och av minst fem röstberättigade kommuninvånare i kommuner med 1 501–2 000 invånare.

Partierna kan sluta sig samman och bilda valförbund och valmansföreningarna kan bilda gemensamma listor.

Ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista har rätt att i en kommun ställa upp ett antal kandidater som är högst en och en halv gång så stort som antalet fullmäktigeledamöter som ska utses vid valet. Om det maximala antalet kandidater som räknas ut på detta sätt inte blir ett heltal, avrundas resultatet nedåt (t.ex. $27 \times 1,5 = 40,5$, dvs. det maximala antalet kandidater är 40).

Ett parti, en gemensam listas eller en valmansförenings valombud ska ge in kandidatansökan till den kommunala centralvalnämnden senast tisdagen den 9 mars 2021 före kl. 16. Anmälan om valförbund och gemensamma listor ska lämnas till centralvalnämnden inom samma tidsfrist.

Justitieministeriet har genom sitt beslut (26.3.2020) fastställt formulären för blanketten som kan användas vid kandidatuppställning. Vid kommunalvalet 2021 godkänns dock också blanketter som baserar sig på justitieministeriets tidigare beslut (313/2014) av den 11 april 2014. Blanketter för kandidatuppställning finns i elektronisk form på justitieministeriets valwebbplats på <https://vaa-lit.fi/sv/blanketter-for-kandidatuppställning3>. Det är dock inte obligatoriskt att använda dessa blanketter, utan skriftliga kandidatansökan kan lämnas in även på annat sätt, till exempel som en fritt formulerad ansökan. I vissa partiers kandidatansökningar kan finnas även andra blanketter, t.ex. Samtycke och försäkringen av en partikandidat, som formulerats enligt partiets egen kandidatuppställningspraxis utgående från de av ministeriet fastställda formulären. I dessa fall ska centralvalnämnden fästa särskild uppmärksamhet vid att ansökan innehåller alla uppgifter i enlighet med vallagen.

5.2 Centralvalnämndens uppgifter vid kandidatuppställningen

- Avfatta en kungörelse angående inlämnande av kandidatansökan senast vid sammanträdet som hålls den 1 mars 2021.
- Ta emot kandidatansökan samt anmälan om valförbund och gemensamma listor som inkommer senast den 9 mars 2021 före kl. 16.
- Kontrollera kandidatansökan och gör eventuella anmärkningar till valombudet samt lotta ordningen partierna, valförbunden och gemensamma listor emellan inför sammanställningen av kandidatlistorna vid mötet den 15 mars 2021.
- Behandla svaren på anmärkningarna och avgör kandidatansökningarna vid mötet som hålls efter den 17 mars 2021 kl. 16.
- Uppgör en sammanställning av kandidatlistorna senast vid mötet som hålls den 18 mars 2021 senast kl. 16.
- Gör anteckningarna i valdatasystemets kandidatregister senaste den 18 mars 2021 kl. 18.

Bestämmelser om centralvalnämndens uppgifter vid kandidatuppställning finns i 4 kap. i vallagen (30-45 §). Kommunen ska vara mycket väl insatt i de nämnda bestämmelserna i vallagen. Justitieministeriet meddelar närmare föreskrifter och anvisningar enbart gällande sammanställningen av kandidatlistorna och det riksomfattande kandidatregistret (kandidatdatabasen).

5.2.1 Sammanställningen av kandidatlistorna

Vid centralvalnämndens sammanträde som hålls måndagen den 15 mars 2021 utlottas partiernas, valförbundens och de gemensamma listornas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna. Vid sammanträdet som inleds senast klockan 16 på torsdagen den 18 mars 2021 gör centralvalnämnden upp en sammanställning av kandidatlistorna.

Detaljerade bestämmelser om uppgörandet av sammanställningen av kandidatlistorna finns i 41 § i vallagen. I princip uppgörs sammanställningen i följande ordning:

- 1) Utlottas (måndag 15.3.2021)
 - av den inbördes ordningen mellan å ena sidan de partier som inte har ingått valförbund och å andra sidan valförbunden,

- av den inbördes ordningen inom valförbunden mellan de partier som har bildat valförbund,
 - av den inbördes ordningen mellan de gemensamma listorna.
- 2) Anteckna gör man
- först partier och valförbund i den utlottade ordningen, grupperade från vänster till höger. Valförbunden ska särskiljas tillräckligt tydligt från partier som inte hör till valförbund;
 - av de gemensamma listorna i den genom lottningen bestämda ordningsföljden efter partierna från vänster till höger,
 - av kandidaterna för de valmansföreningar som inte hör till en gemensam lista i alfabetisk ordning efter de gemensamma listorna under varandra längst till höger börjande från den översta raden.
- 3) Partiernas kandidater och kandidaterna på de gemensamma listorna antecknas i den ordning dessa har uppgett uppfifrån och nedåt och vid behov i en eller flera spalter.
- 4) Löpande nummer antecknas för kandidaterna med 2 som första nummer.

Justitieministeriets anvisningar om formen för sammanställningen av kandidatlistor vid kommunalval, som avses i 193 § i vallagen, ingår som bilaga 15a och 15b till denna anvisning. Centralvalnämnden ska se till att siffrorna som trycks på kandidatförteckningen (såväl i rubriken som kandidatnumren) i huvudsak är enligt Utbildningsstyrelsens nyaste siffermall (som togs i bruk 1.8.2016) som ser ut på följande sätt:

1	2	3	4	5
6	7	8	9	0

Det ska särskilt ses till att siffertecknet sju skrivs med ett tvärstreck.

5.2.2 Tillkännagivande och distribution av sammanställningarna av kandidatlistorna

Den kommunala centralvalnämnden ska bringa sammanställningen av kandidatlistorna för kommunalval eller uppgifterna i den eller uppgift om var sammanställningen hålls framlagd till de röstberättigades kännedom så som kommunala

tillkännagivanden delges samt dessutom genom tillkännagivande som anslås i centralvalnämndens möteslokal.

Centralvalnämnden ska i god tid före valet sända ett tillräckligt antal av sammanställningen till

- kommunstyrelserna,
- valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning inom kommunen samt
- valombuden för de partier, de gemensamma listor och de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningar som har ställt upp kandidater.

Sammanställningarna ska också hållas tillgängliga för allmänheten (kommunens invånare), på det ändamålsenliga sätt som centralvalnämnden bestämmer.

5.2.3 Riksomfattande kandidatregister

Justitieministeriet upprättar ett riksomfattande kandidatregister i valdatasystemet där alla kandidater vid kommunalvalet 2021 registreras. Valdatasystemets kandidatdatasystem är ett riksomfattande kandidatregister.

Centralvalnämnden ska omedelbart efter uppgörandet av sammanställningen av kandidatlistorna och senast på torsdagen den 18 mars 2021 kl. 18 se till att i kandidatregistret införs de partier och valmansföreningar samt valförbund och gemensamma listor som ställt upp kandidater samt beträffande varje kandidat:

- de uppgifter som finns i sammanställningen av kandidatlistorna (nummer, namn samt titel, yrke eller syssla) och
- personbeteckning samt
- ålder på valdagen (denna uppgift behöver inte räknas eller antecknas utan systemet räknar ut åldern automatiskt).

I praktiken ska centralvalnämnden anteckna de som ställt upp kandidater och kandidaterna inklusive uppgifterna om dem i kandidatdatasystemet i takt med att kandidatansökningar inkommer. Till centralvalnämnden skickas detaljerade anvisningar (VAT-anvisning nr 3b: Anvisningar om kandidatdatasystemet för kommunala centralvalnämnden)

Justitieministeriet ser till att uppgifterna i kandidatregistret med undantag av personbeteckningen förs över till ministeriets valwebbplats www.vaalit.fi/sv senast på fredagen 19 mars 2021. Ministeriet skriver också ut ur kandidatregistret utskriften "Kandidaterna i kommunalvalet 2021" (justitieministeriets kandidatbok), som delas ut bl.a. till de allmänna förhandsröstningsställena och valbestyrelserna.

6. GRANSKNING AV FÖRHANDSRÖSTNINGSHANDLINGAR OCH BREVRÖSTNINGSHANDLINGAR

Centralvalnämnden ska granska alla förhandsröstningshandlingar (63 § i vallagen) och brevröstningshandlingar (66 g § i vallagen) som kommit in till den.

6.1 Mottagande av handlingar som ska granskas hos centralvalnämnden

6.1.1 Förhandsröstningens ytterkuvert

Förhandsröstningens ytterkuvert inkommer till centralvalnämnden

- från de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet,
- från valbestyrelserna,
- från valförrättarna vid hemmaröstning i den egna kommunen och
- via utrikesministeriet från finska beskickningar och finska fartyg.

Ytterkuvert som inkommer från de allmänna förhandsröstningsställena i Finland

Valförrättarna på förhandsröstningsställena indelar ytterkuverten i två grupper, dvs.

- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen och
- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner.

Ytterkuverten ska sändas till centralvalnämnden i den egna kommunen på det sätt som centralvalnämnden har bestämt. Centralvalnämnden ska underrätta valförrättarna om vilket insändningssätt som ska användas. Alternativen är de följande:

- 1) en representant för centralvalnämnden avhämtar ytterkuverten på förhandsröstningsstället efter varje förhandsröstningsdags slut eller vid överenskomna tidpunkter.

Centralvalnämndens representant ska ge valförrättaren en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska

antecknas antalet mottagna ytterkuvert samt datum, klockslag och förhandsröstningsställets namn samt valförrättarens och avhämtarens underteckningar. Avhämtaren ska vara beredd att styrka sin identitet för valförrättaren.

- 2) valförrättaren kommer med ytterkuverten till centralvalnämnden vid varje förhandsröstningsdags slut eller vid överenskomna tidpunkter.

Centralvalnämndens representant ska ge valförrättaren en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska nämnas antalet mottagna ytterkuvert, datum, klockslag, förhandsröstningsställets namn och underteckningar.

- 3) enbart av vägande skäl, t.ex. på grund av långt avstånd: valförrättaren skickar ytterkuverten per post.

Postningen sker enligt det utdelningssätt som kommunen även i övrigt använder. Om kommunen är en postboxkund avhämtar den vanligen själv den ankommande posten på postkontoret och i detta fall ges ytterkuverten till kommunen vid avhämtningen. Ytterkuvert skickas alltid som expressbrev.

- 4) valförrättaren skickar ytterkuverten till centralvalnämnden med separat kurirtjänst (t.ex. specialtjänst som kommunen beställer av Posti).

Ytterkuvert som inkommer från valbestyrelserna

Också valbestyrelsen indelar ytterkuverten som den fått i två grupper:

- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen och
- ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnderna i andra kommuner.

Valbestyrelsen ska ställa ytterkuvert som är adresserade till centralvalnämnden i den egna kommunen på det sätt nämnden har bestämt. Det lämpligaste sättet är att valbestyrelsen för dessa ytterkuvert efter varje anstaltsröstningsdags slut direkt till centralvalnämnden. Centralvalnämnden ska ge valbestyrelsen en fritt formulerad kvittering på att ytterkuverten har mottagits. I kvitteringen ska anges antalet mottagna ytterkuvert samt datum och klockslag. Valbestyrelsen får skicka ytterkuverten som adresserats till den egna centralvalnämnden per post enbart på grund av tungt vägande skäl. I allmänhet anses enbart långt avstånd utgöra ett sådant tungt vägande skäl.

Ytterkuvert som inkommer från valförrättare vid hemmaröstning

Den valförrättare som sköter hemmaröstningen ska utan dröjsmål efter varje hemmaröstningsomgång föra ytterkuverten till centralvalnämnden i den egna kommunen. Endast om detta inte är möjligt (t.ex. på grund av långa och besvärliga trafikförbindelser) kan ytterkuverten skickas per post.

Ytterkuvert från beskickningar och fartyg

Ytterkuvert som lämnats in vid beskickningar och på fartyg kommer alltid till centralvalnämnden per post. Valförrättarna vid beskickningar och på fartyg sänder ytterkuverten till utrikesministeriet, som i sin tur postar dem vidare till centralvalnämnden i respektive kommun. Eftersom ytterkuvertens väg från förhandsröstningsstället till utrikesministeriet kan ta lång tid, bör centralvalnämnden vara beredd på att i synnerhet dessa ytterkuvert inkommer först torsdagen eller fredagen före valet, eller till och med ännu senare.

Förhandsröstningen ombord på ett finskt fartyg kan inledas redan på onsdagen den 31 mars 2021, dvs. en vecka tidigare än på övriga förhandsröstningsställen. Till centralvalnämnden kan således inkomma ytterkuvert redan före den första förhandsröstningsdagen i hemlandet (7.4.2021). Dessa ytterkuvert får dock inte öppnas och granskas förrän efter att rösträtsregistret har vunnit laga kraft tisdagen den 6 april 2021 klockan 12.

6.1.2 Ytterkuvert för brevröstning

Ytterkuvert för brevröstning kommer in till centralvalnämnden direkt från väljare som befinner sig utomlands via post eller kurirtjänst. Ytterkuvert som kommer med kurirtjänst kan vara inneslutna till exempel i kurirtjänstens egna kuvert. Det är viktigt att alla handlingar relaterade till kurirförsändelsen, till exempel eventuella kvitton och motsvarande (dvs. andra än själva ytterkuvertet), levereras som de är till personerna som granskar brevröstningshandlingarna, så att eventuell information på dem kan tas i beaktande vid granskningen.

Väljare som röstar per brev kan rösta och posta sitt ytterkuvert till Finland tidigast torsdagen den 18 mars 2021. Således börjar brevröstningens ytterkuvert komma in till centralvalnämnden strax därefter. Ytterkuverten får dock inte öppnas och granskas förrän efter att rösträtsregistret har vunnit laga kraft tisdagen den 6 april 2021 klockan 12.

Personer som röstar per post kan ha postat ytterkuverten som rekommenderade brev. Justitieministeriet har överenskommit med Posti, att postanstalterna levererar också dessa ytterkuvert direkt till centralvalnämnden (vanligen måste mottagaren hämta ut rekommenderade brev separat). Det är dock bra att

centralvalnämnden kontrollerar med den lokala postanstalten att inga ytterkuvert har kvarblivit där.

6.2 Förvaring av inkomna ytterkuvert

De ytterkuvert för förhandsröstning och brevröstning som har inkommit (och adresserats) till centralvalnämnden samt deras innehåll ska hållas i säkert förvar så att obehöriga inte har tillträde till förvaringsplatsen. Ytterkuverten ska förvaras på ett säkert sätt ända från det att de börjar inkomma till centralvalnämnden.

6.3 Inspektionsförfarandet

De förhandsröstningshandlingar och brevröstningshandlingar som inkommit till centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträdena som ska hållas så att de handlingar som inkommit fredagen den 16 april 2021 före klockan 19 hinner behandlas vid sammanträdena. Alla handlingar som inkommit inom den bestämda tiden ska hinna behandlas. Centralvalnämnden ska med iakttagande av detta fastställa tidtabellen för sina sammanträden.

Förhandsröstningshandlingarna och brevröstningshandlingarna ska granskas som separata helheter. Med andra ord är målet att centralvalnämnden i slutet av granskningen har

- separat per röstningsområde sorterade och godkända (bruna) valkuvert för förhandsröstningen och
- separat per röstningsområde sorterade och godkända (turkosa) valkuvert för brevröstningen.

Med anledningen av separeringen i granskningen innehåller denna anvisning separata detaljerade anvisningar för granskning av förhandsröstningshandlingar (kapitel 6.3.1) och granskning av brevröstningshandlingar (kapitel 6.3.2).

Centralvalnämnden får själv avgöra hur den i praktiken utför granskningen av handlingarna. Detta beror i första hand på hur mycket och vilken typ av handlingar som inkommer till centralvalnämnden.

Om det kan förväntas att antalet handlingar som inkommer för granskning är litet, kan en beslutför centralvalnämnd själv granska alla handlingar vid ett eller flera sammanträden. Däremot om antalet handlingar som inkommer för granskning i stället är stort, kan centralvalnämnden bestämma att centralvalnämndens sekreterare tillsammans med den biträdande personalen kan utföra en preliminär granskning av handlingarna före centralvalnämndens behandling enligt

centralvalnämndens anvisningar. I detta fall svarar centralvalnämnden för behövlig tillsyn.

Centralvalnämnden ska fästa särskild uppmärksamhet vid granskningsförfarandets säkerhet och tillförlitlighet. Förfarandet ska vara sådant att det inte ger anledning till något som helst tvivel om att det har skötts på ett korrekt sätt. Alla risker för oegentligheter bör uteslutas. Detta innebär till exempel att

- minst två personer alltid ska vara samtidigt närvarande när handlingar behandlas.
- personerna som utför granskningen inte har tillgång till oanvända valhandlingar eller valstämplar.
- utrymmet som granskningen utförs i är tillräckligt öppen, så att granskningen kan övervakas.

När centralvalnämnden fattar beslut som hänför sig till granskningen, t.ex. att handlingar ska lämnas obeaktade, ska den vara beslutför. Över sammanträdena ska föras protokoll.

6.3.1 Granskning av förhandsröstningshandlingar

Förhandsröstningshandlingar som ska granskas

De förhandsröstningshandlingar som inkommer till centralvalnämnden är

ytterkuvert

framsidans nedre del vit och till övriga delar gul till färgen, på framsidan ett rött expressbrevsmärke, storlek C5, med ett adressfönster till höger och ett fönster för kvitteringsanteckningen uppe till vänster, samt inuti ytterkuvertet

- 1) **följebrev** som antingen är
 - en följbrevsblankett eller
 - ett meddelandekort och
- 2) **valkuvert** (i vilket röstsedeln har inneslutits).
 - brunt till färgen, storlek C6, med ett litet fönster i nedre kanten.

- Hanteringen av förhandsröstningshandlingarna består av följande steg:
- Steg 1: Granskning av adressfältet på ytterkuvertet
- Steg 2: Sortering av ytterkuverten enligt röstningsområde
- Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av följebrevet och valkuvertet
- Steg 4: Förhandsröstningen godkänns eller lämnas obeaktad
- Steg 5: Införande av godkända förhandsröstningar vid behov i rösträttsregistret och/eller i vallängderna
- Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följebrev

Steg 1: Granskning av adressfältet på inkomna ytterkuvert

- Kontrollera alltid först att det inkomna ytterkuvertet är adresserat uttryckligen till centralvalnämnden i din kommun

När centralvalnämnden har fått ett ytterkuvert ska den redan innan kuvertet öppnas i ytterkuvertets adressfält kontrollera att ytterkuvertet är adresserat till den.

Steg 1A: Vidarebefordran av ytterkuvert som inkommit till fel ställe

Om ett ytterkuvert har inkommit till fel ställe (dvs. om centralvalnämnden i någon annan kommun har antecknats som mottagare), ska det utan dröjsmål **öppnat** postas till rätt mottagare.

Dessa ytterkuvert som av misstag kommit till fel ställe ska vidarebefordras till rätt mottagare (centralvalnämnd) oavsett kommun i hela landet.

Högsta förvaltningsdomstolen hanterade i fallet HFD:1997:34 en situation där det i kommunens beräkning av misstag hade hamnat 19 röster som inte hörde till kommunen, och man lyckades inte utreda anknytningen av nio förkastade röstsedlar till röstsedlar som inte hör till kommunen. Nämnda 19 röster kunde i princip kvarbli och inverka på resultatet av kommunalvalet. Valmyndigheternas förfarande hade varit lagstridigt och valet hade skett i oriktig ordning. Eftersom det fanns fyra kandidater som med en röst till skulle ha blivit invalda i fullmäktige, var det sannolikt att dessa felaktigheter kunde ha inverkat på valresultatet. Länsrätten upphävde valet och utlyste nyval i kommunen. Högsta förvaltningsdomstolen fastställde länsrättens beslut att ogiltigförklara valet.

Steg 2: Röstningsområdesvis sortering av ytterkuverten

- Sortera ytterkuverten röstningsområdesvis och håll även i fortsättningen handlingarna som varit i ytterkuverten sorterade enligt röstningsområden.

De ytterkuvert som har inkommit till centralvalnämnden ska ovillkorligen sorteras röstningsområdesvis enligt röstningsområdets nummer (t.ex. 011), som syns i fönstret till höger på kuvertet. I ytterkuvertets fönster syns också kommunens nummerkod. Till exempel i ett ytterkuvert som hör till röstningsområde nr 11 i Esbo syns nummerserien 049 011 ovanför centralvalnämndens namn.

Det är nödvändigt att ytterkuverten sorteras röstningsområdesvis, eftersom förhandsrösterna räknas enligt röstningsområde.

Om kommunens nummerkod och röstningsområdets nummer inte syns i ytterkuvertets fönster, betyder detta att man som följbrev har använt en manuell ifylld följbrevsblankett eller ett meddelandekort och att röstningen inte har antecknats i rösträttsregistret på förhandsröstningsstället. I detta fall måste ytterkuvertet öppnas för att utreda inom vilket röstningsområde väljaren har utövat sin rösträtt innan sorteringen kan utföras.

Nytan med sorteringen av handlingarna är att när granskningen av förhandsröstningshandlingarna har slutförts, är alla godkända valkuvert röstningsområdesvis sorterade.

Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av följbrevet och valkuvertet

- Om det finns en kvitteringsanteckning på följbrevet: öppna ytterkuvertet och granska valkuvertet och underteckningarna på följbrevet.
- Om det inte finns en kvitteringsanteckning på följbrevet: öppna ytterkuvertet, granska valkuvertet samt vem som har röstat och att denna person finns i kommunens rösträttsregister/vallängd.
- Om valkuvertet är öppet: tillslut kuvertet så att valhemligheten bevaras.

3 (i) Öppnande av ytterkuverten

Alla ytterkuvert som kommit in inom utsatt tid ska öppnas så att innehållet inte skadas.

I detta skede får följbrevet och valkuvertet som finns i ytterkuvertet inte ännu skiljas åt. Dessa åtskiljs först när följbrevet och ytterkuvertet enligt vad som redogörs för nedan kan godkännas.

3 (ii) Granskning av följbrevet och valkuvertet

Till centralvalnämnden inkommer tre slags ytterkuvert:

- 1) sådana ytterkuvert där det i fönstret till vänster syns att kvitteringsanteckningen har gjorts på följbrevet och

- 2) sådana ytterkuvert där det i fönstret till vänster syns att kvitteringsanteckning **inte** har gjorts på följebrevet.

- 3) följebrev för brevröstning.

3 (ii.a) Följebrev försedda med kvitteringsanteckning

Ytterkuvert som är försedda med en kvitteringsanteckning öppnas och förhandsröstningshandlingarna granskas som följer:

- 1) det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra anteckningar har gjorts på det och

- 2) det granskas att följebrevet är försett med väljarens underskrift och valförrättarens underskrift.

Vad är en kvitteringsanteckning?

På ett förhandsröstningsställe där rösträttsdatasystemet (rösträttsregistret) används skriver valförrättaren ut en kvitteringsanteckning upp till vänster på följebrevsblanketten för att visa att röstningen har införts i rösträttsregistret redan på förhandsröstningsstället. Följebrevsblanketten ska alltid användas som följebrev då utövandet av rösträtten antecknas i rösträttsregistret på förhandsröstningsstället. Kvitteringsanteckningen kan inte skrivas ut på meddelandekortet. Meddelandekortets följebrevsdel kan användas som följebrev enbart när röstningen tas emot manuellt utan att den antecknas i rösträttsregistret.

Alla kvitteringsanteckningar har följande format:

*** 8.4.2021 049E3 Esbo ***

I kvitteringsanteckningen betyder

- datumet (t.ex. 8.4.2021) den dag då förhandsröstningen ägde rum,
- siffer-bokstavskombinationen och kommunens namn (t.ex. 049E03 Esbo) det av kommunens allmänna förhandsröstningsställen där röstningen ägde rum (049 = kommunens kommunnummer, E1, E2, E3 osv. = koderna för kommunens förhandsröstningsställen).

Kvitteringsanteckningen är synlig i fönstret upp till vänster på ytterkuvertet. På andra ställen i följebrevsblanketten skrivs därtill ut ur rösträttsdatasystemet väljarens efternamn och förnamn, väljarens personbeteckning, numret för kommunen där väljaren är röstberättigad och röstningsområdets nummer samt centralvalnämndens kontaktuppgifter.

3 (ii.b) Följebrev som saknar kvitteringsanteckning

De ytterkuvert som saknar kvitteringsanteckning öppnas och förhandsröstningshandlingarna granskas som följer:

- det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra anteckningar har gjorts på det och
- det granskas för det första att följebrevet är försett med väljarens namn, personbeteckning eller födelsedatum, adress och underskrift samt
- för det andra förhandsröstningsställets namn eller (vid anstalts- och hemmaröstning) kommunens namn, datum och valförrättarens underskrift och
- det kontrolleras i rösträttsregistret eller vallängden att väljaren har införts som röstberättigad inom ett röstningsområde i kommunen i fråga.

Varför saknas kvitteringsanteckningen?

Om rösträtsregistret inte används på förhandsröstningsstället eller om det tillfälligt är ur bruk, görs ingen kvitteringsanteckning på följbrevet. Om följbrevet saknar kvitteringsanteckning (som således inte heller syns i fönstret till vänster på ytterkuvertet) innebär detta att förhandsröstningen inte har införts i rösträtsregistret på förhandsröstningsstället.

Sådana s.k. manuella förhandsröstningar inkommer till centralvalnämnden från

- beskickningar,
- fartyg,
- valbestyrelserna i den egna kommunen och andra kommuner (anstaltsröstningar),
- valförrättarna vid hemmaröstning i den egna kommunen (hemmaröstningar) och
- allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet där rösträtsregistret inte har använts eller tillfälligt har varit ur bruk då röstningen ägde rum.

3 (iii) Centralvalnämndens åtgärder i vissa fall

Feladresserade följbrev

I samband med granskningen av förhandsröstningshandlingarna kan centralvalnämnden upptäcka att följbrevet i ytterkuvertet är adresserat till centralvalnämnden, men att väljaren enligt rösträtsregistret inte tillhör ifrågavarande kommun utan är röstberättigad i en annan kommun. Följbrevet är i detta fall feladresserat. Detta är möjligt i sådana fall att följbrevsblanketten har fyllts i manuellt.

Om följbrevet är felaktigt adresserat till centralvalnämnden i en annan kommun, skickas inte följbrevet eller valkuvertet vidare, eftersom man antar att väljaren som adresserat följbrevet fel även har felaktigt röstat på en kandidat i fel valkrets. Dessa röstningar lämnas obeaktade.

Det är skäl att framhäva att förfarandet som beskrivs i denna punkt (ett feladresserat ytterkuvert) och förfarandet som avses i steg 1A (ytterkuvert som inkommit till fel ställe) är två skilda saker och att förfarandena är olika.

Tillslutande av öppna valkuvert

Om ett valkuvert är öppet ska centralvalnämnden tillsluta det på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras. Om kuvertets limning av någon anledning inte håller kan kuvertet tillslutas med hjälp av förseglingsband.

Steg 4: Förhandsröstningen godkänns eller lämnas obeaktad

- Avgör om förhandsröstningen ska godkännas eller om den ska lämnas obeaktad.
- Åtskilj först efter detta det godkända valkuvertet från foljebrevet.
- Om en förhandsröstning lämnas obeaktad ska en anteckning om detta göras i protokollet som förs vid centralvalnämndens sammanträde, men i detta skede får inga anteckningar göras i röstträtsregistret eller vallängden.

4 (i) Grunderna för att lämna en förhandsröstning obeaktad

En förhandsröstning ska lämnas obeaktad, om

- 1) den som röstat på förhand inte har införts i röstträtsregistret vid kommunen i fråga,
- 2) det i valkuvertet har gjorts en anteckning som gäller väljaren eller en kandidat eller en annan obehörig anteckning,
- 3) foljebrevet är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem väljaren är.
- 4) ett foljebrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den person som fyllt 18 år och som varit närvarande vid röstningen.

En obetydlig eller oväsentlig, på förbiseende beroende bristfällighet eller oklarhet i foljebrevet leder vanligen inte till att en förhandsröstning lämnas obeaktad. Det ankommer på centralvalnämnden att på basis av de uppgifter som finns i foljebrevet (och det därtill vid hemmaröstning eventuellt fogade meddelandekortet) och annan eventuellt till buds stående utredning avgöra saken i varje enskilt fall. Centralvalnämnden kan på tjänstens vägnar själv utreda frågan vidare med hjälp av valförrättarna eller medlemmarna i valbestyrelsen eller väljaren själv, om denne framgår av foljebrevet och kan nås. Om det på foljebrevet har gjorts en kvitteringsanteckning kan man på basis av den reda ut den exakta tidpunkten för röstningen och vem som gjort registrering i röstträtsdatasystemet.

Vid kommunalvalet 2008 hade centralvalnämnden lämnat tre röstningar obeaktade. Ett av foljebreven saknade namnteckningen av den som mottagit anmälan om rösträtt och i de två andra foljebreven saknades både väljarens och valmyndighetens namnteckningar. Förvaltningsdomstolen

ansåg att foljebreven således hade varit så bristfälliga eller oklara, att man inte med säkerhet kunde försäkra sig om att röstningen hade försiggått på det sätt som stadgas i vallagen eller avgöra vem som hade röstat. På grund av detta måste centralvalnämnden lämna röstningarna obeaktade (Vasa förvaltningsdomstol 22.12.2008 08/0817/3). Avgörandet vann laga kraft.

4 (ii) Godkännande av förhandsröstningen

Om ovannämnda grunder för ogiltighet inte uppfylls ska förhandsröstningen godkännas.

Det godkända valkuvertet ska åtskiljas från foljebrevet. Valkuverten ska förvaras sorterade enligt röstningsområde.

Inga anteckningar får göras på godkända valkuvert.

4 (iii) Åtgärder som föranleds av att en röstning lämnas obeaktad

När en röstning lämnas obeaktad, ska en anteckning om detta göras i det protokoll som förs vid centralvalnämndens sammanträde. Valkuvertet får inte öppnas.

Ett öppnat valkuvert som har lämnats obeaktat ska jämte foljebrev och ytterkuvert fogas till protokollet. Att valkuvertet varit öppet utgör inte någon grund för att förhandsröstningen lämnas obeaktad, men om röstningen har lämnats obeaktad av någon annan anledning och valkuvertet har varit öppet, ska kuvertet tillslutas på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras.

När en röstning som antecknats i rösträtsregistret redan på förhandsröstningsstället lämnas obeaktad, kan centralvalnämnden efter eget omdöme ta bort anteckningen i rösträtsregistret (närmare anvisningar i VAT-anvisning nr 4b). När en röstning som tagits emot manuellt på ett förhandsröstningsställe lämnas obeaktad, görs inga anteckningar i rösträtsregistret eller vallängden.

Steg 5: Införande av godkända förhandsröstningar i rösträtsregistret och vallängderna

- Anteckna i rösträtsregistret sådana godkända förhandsröstningar som inte har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället.

- Om du gör anteckningar efter utskrivandet av vallängderna (14.4.2021 kl. 18), ska du göra anteckningarna både i rösträttsregistret och i vallängderna.
- Gör utan dröjsmål de rättelser som valförrättarna anmäler i rösträttsregistret och vallängderna.

Centralvalnämnden ska se till att av de vallängder som har översänts till valnämnderna tydligt och tillförlitligt framgår vilka röstberättigade som har utövat sin rösträtt redan vid förhandsröstningen och vilka som ännu får göra det vid röstningen på valdagen.

5 (i) Vilka förhandsröstningar antecknas i rösträttsregistret av centralvalnämnden?

Centralvalnämnden ska i rösträttsregistret anteckna (som s.k. efterregistreringar) alla de förhandsröstningar som godkänts, men som inte har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället. Följebrevet till en sådan förhandsröstning innehåller inte en ovan nämnd kvitteringsanteckning. Det ovan nämnda gäller vanligen förhandsröster som avgetts i beskickningar utomlands och ombord på fartyg, röster som getts via brevröstning samt vid röstning på anstalt och hemmaröstning.

Om det påföljebrevet finns en kvitteringsanteckning betyder detta att röstningen har antecknats i registret redan på förhandsröstningsstället och att den inte längre i centralvalnämnden behöver antecknas.

5 (ii) Hur görs anteckningarna?

För det tekniska utförandet av anteckningarna redogörs i detalj i justitieministeriets VAT-anvisning nr 4b (Anvisningar om rösträttsdatasystemet för den kommunala centralvalnämnden).

Innan anteckningarna görs i registret är det skäl att centralvalnämnden sorterar förhandsröstningarna enligt förhandsröstningstyp som följer:

- hemmaröstningar och närståendevårdares röstningar i samband med hemmaröstning,
- röstningar på anstalter,
- röstningar ombord på fartyg i utlandet,
- röstningar vid beskickningar i utlandet och
- röstningar på de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet.

Om det av folkbrevet inte tydligt framgår på vilket förhandsröstningsställe den godkända röstningen har ägt rum (t.ex. i en anstalt eller på ett allmänt förhandsröstningsställe), ska centralvalnämnden avgöra saken i varje enskilt fall och anteckna röstningen som någon förhandsröstningstyp i rösträttsregistret. Anteckningen har statistisk betydelse. I fall där förhandsröstningen har tagits emot manuellt och röstningsstället har markerats med kommunens namn, är det fråga om anstaltsröstning.

5 (iii) När görs anteckningar både i rösträttsregistret och i vallängden?

Centralvalnämnden bör eftersträva att anteckningarna i rösträttsregistret görs i så stor omfattning som möjligt före onsdagen den 14 april 2021 klockan 18, varefter justitieministern inleder en centraliserad utskrift av vallängderna från rösträttsregistret.¹²

Om godkända förhandsröstningshandlingar som saknar kvitteringsanteckning inkommer till centralvalnämnden efter nämnda tidpunkt, ska centralvalnämnden se till att utövandet av rösträtten antecknas både i rösträttsregistret och i de vallängder som finns på papper. I vallängderna finns de väljare för vilka någon anteckning om förhandsröstning inte har införts i rösträttsregistret innan vallängderna började skrivas ut.

Anteckningen i vallängden görs så att ett **E** antecknas i kolumn **KV-2021** invid namnet på den person som har förhandsröstat.¹³ Vallängderna har uppgjorts i alfabetisk ordning enligt väljarnas efternamn.

Den alfabetiska ordningen följer det finska språkets ordning och v och w har skiljts åt från varandra. Efternamn med prefix har ordnats enligt prefixet och därför finns en person som heter t.ex. "von Taffelsson Bror-Erik" i vallängden bland andra efternamn som börjar med bokstaven V. Ett tomt tecken kommer före andra tecken, t.ex. namnet "EK Lisa" kommer före namnet "Eka Lisa". Bindestreck kommer också före andra tecken och därför kommer namnet "Ek-Roine Liisa" i vallängden före namnet "Eko Liisa". De flesta diakritiska tecknen har lämnats obeaktade, t.ex. é behandlas som e. Ett undantag utgörs av ü, som behandlas som y.

Efter att anteckningarna har gjorts görs också motsvarande ändringar (minskningar) i antalet i kolumnen "Läge 2" på uträkningssidan på vallängdens pärmblad.

12 För vissa kommuner skrivs vallängderna på kommunens begäran ut först på torsdagen före valdagen.

13 Valnämnden antecknar i samma kolumn röstningar på valdagen genom ett annat tecken (t.ex. V, X eller /).

5 (iv) Rättelseanteckningar i vissa fall

Om valförrättaren på ett allmänt förhandsröstningsställe antecknar förhandsröstningen vid fel person eller gör någon en annan felaktig anteckning i röst-rättsregistret och upptäcker misstaget först när han eller hon redan har godkänd skärmen, ska valförrättaren a) registrera röstningen på nytt vid rätt person och b) omedelbart be ifrågavarande centralvalnämnd avlägsna den felaktiga anteckningen ur rösträttsregistret.

Centralvalnämnden ska då utan dröjsmål avlägsna röstningsanteckningen vid väljaren för vilken valförrättaren oriktigt har gjort antecknat att rösträtten redan har utövats. Om rättelsen görs efter utskrivandet (se ovan), måste samma rättelse göras också i de vallängder som finns på papper genom att personens namn fogas till dem.

På vilket sätt rättelser görs i rösträttsregistret behandlas i VAT-anvisning 4b. Centralvalnämnden måste i rösträttsregistret också förklara varför röstningsanteckningen avlägsnas.

Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följebrev

- Räkna ihop antalet godkända valkuvert röstningsområdesvis och anteckna antalen i protokollet.
- Anteckna antalet valkuvert röstningsområdesvis i systemet för resultatuträkning och vallängderna.
- Förvara de godkända valkuverten sorterade röstningsområdesvis tills räkningen av dem börjar.
- Förvara följebreven sorterade enligt sorterade enligt röstningsområde för eventuella granskningar.

6 (i) Räkning av antalet valkuvert i varje röstningsområde

Centralvalnämnden ska räkna antalet godkända valkuvert i varje röstningsområde och konstatera antalet väljare för vilka röstningsanteckning gjorts röst-rättsregistret (eller i vallängderna) i vart och ett röstningsområde samt anteckna dessa antal i centralvalnämndens protokoll.

Om antalet valkuvert inte stämmer överens med antalet väljare ska valkuverten räknas på nytt. Om antalen inte stämmer överens efter den nya räkningen ska orsaken till avvikelsernas redas ut och antecknas i protokollet. Om antalet som syns i rösträttsregistret är större än antalet godkända valkuvert kan detta bero

bl.a. på att centralvalnämnden har lämnat vissa i rösträttsregistret antecknade förhandsröstningar obeaktade (se ovan) eller på att ytterkuvert som skickats från ett förhandsröstningsställe per post inte inkommit till centralvalnämnden i tid.

6 (ii) Anteckning av de röstningsområdesvisa antalen valkuvert i systemet för resultatuträkning och vallängderna

Centralvalnämnden ska i resultatuträkningssystemet anteckna antalet godkända valkuvert inom respektive röstningsområde. I resultatuträkningssystemet motsvarar antalet personer som röstat på förhand inom ett röstningsområde antalet godkända valkuvert inom ett röstningsområde.

Antalet godkända valkuvert antecknas i resultatuträkningssystemet tidigast fredagen den 16 april 2021 efter klockan 12 och senast lördagen den 17 april klockan 17.

Antalet personer som röstat (som alltså motsvarar antalet godkända valkuvert) ska dessutom antecknas i de för detta ändamål avsedda fälten på uträkningssidan på vallängdens pärmbblad.

Närmare anvisningar om hur antalet valkuvert införs i systemet för resultatuträkning finns i VAT-anvisning nr 5b (Anvisningar om systemet för resultatuträkning för den kommunala centralvalnämnden).

Behandling av små röstningsområden i resultatuträkningssystemet

När det gäller små röstningsområden (se kapitel 10) ska antalet personer som röstat på förhand och på valdagen antecknas skilt, men alla röster antecknas som valdagens röster. I det följande presenteras ett exempel på en situation där det inom röstningsområdet finns 35 godkända valkuvert (förhandsröster) och på valdagen röstar 30 personer: Anteckningarna i resultatuträkningssystemet görs enligt följande:

- 1) Centralvalnämnden registrerar 35 som antalet förhandsröstande.
- 2) I den preliminära räkningen på valdagen registrerar centralvalnämnden:
 - som antalet väljare på valdagen 30 och
 - som antalet valdagens röster det sammanlagda antalet förhandsröster och valdagens röster 65 (35 + 30).

Om det antas att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i röstningsområdet, ska förhandsrösterna och röster på valdagen i röstningsområdet räknas samtidigt som rösterna i ett annat röstningsområde. I dessa fall är förfarandet enligt det följande exemplet:

Röstningsområde 002 antas vara ett litet röstningsområde och sammanslås med röstningsområde 001. I röstningsområdet 001 är antalet förhandsröster 70 och antalet röster på valdagen 90. I röstningsområdet 002 är antalet förhandsröster 15 och antalet röster på valdagen 20. Anteckningarna i resultatuträkningssystemet görs enligt följande:

- 1) Centralvalnämnden antecknar i resultatuträkningssystemet att röstningsområdet 002 sammanslås med röstningsområde 001,
- 2) Centralvalnämnden antecknar i resultatuträkningssystemet 70 som antalet förhandsröstande i röstningsområdet 001 och 15 i röstningsområdet 002.
- 3) I den preliminära räkningen på valdagen registrerar centralvalnämnden:
 - som antalet röstande på valdagen 90 i röstningsområdet 001 och 20 i röstningsområdet 002 och
 - som antalet valdagens röster det sammanlagda antalet förhandsröster och valdagens röster i de båda röstningsområdena 195 (70 + 15 + 90 + 20).

6 (iii) Förvaring av valkuverten före räkningen

Valkuverten ska öppnades och åtskilda från följebreven samt röstningsområdesvis sorterade förvaras på ett säkert ställe tills de börjar räknas i centralvalnämnden på valdagen.

6 (iv) Förvaring av följebreven

Centralvalnämnden ska förvara följebreven sorterade enligt röstningsområde i alfabetisk ordning enligt personernas efternamn eller på något annat sätt så att ett visst följebrev vid behov lätt kan hittas.

6.3.2 6 (i) Hantering av ytterkuvert som inkommit efter utsatt tid

- Lämna ytterkuvert som inkommit efter utsatt tid obeaktade och arkivera dem öppnade.

De ytterkuvert som har inkommit till centralvalnämnden efter utgången av ovan nämnda tidsfrist (den 16 april 2021 före kl. 19) lämnas öppnade och obeaktade. På varje sådant öppnat ytterkuvert ska göras en anteckning om vilken dag och vid vilket klockslag kuvertet har inkommit till den kommunala centralvalnämnden. Kuverten arkiveras enligt anvisningarna i kapitel 10.

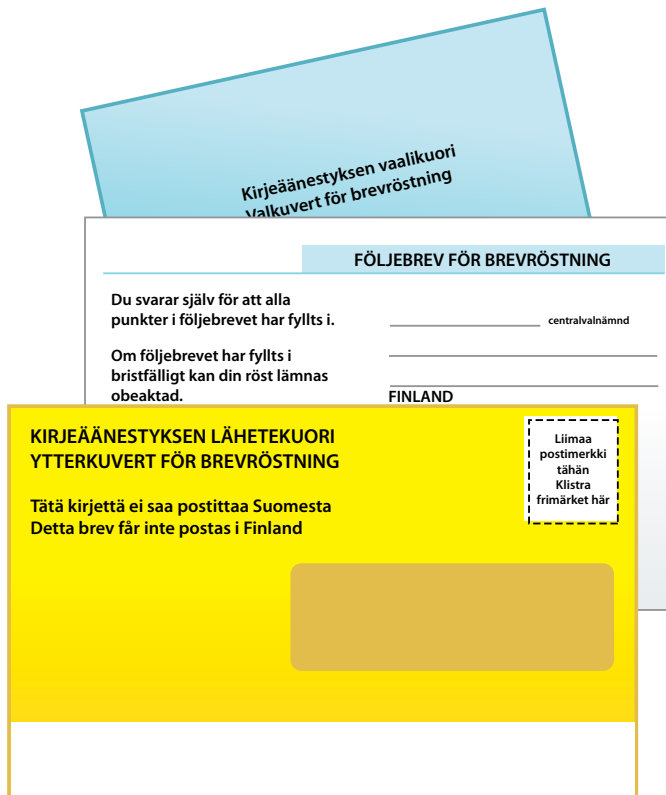
6.4 Granskning av brevröstningshandlingarna

6.4.1 Brevröstningshandlingar som ska granskas

Brevröstningshandlingarna delas inte ut till centralvalnämnden, utan direkt till dem som brevröstar. Centralvalnämnden får brevröstningshandlingarna för påseende först när de kommer in till den för granskning.

De brevröstningshandlingar som inkommer till centralvalnämnden är:

- 1) foljebrev för brevröstning
 - framsidans nedre del vit och till övriga delar gul till färgen, storlek C5, med ett adressfönster till höger och texten "Foljebrev för brevröstning" uppe till vänster, samt
- 2) de som ligger inne i ytterkuvertet för brevröstning
 - foljebrev för brevröstning och
 - brevröstningens turkosa valkuvert (i vilket röstsedeln har inneslutits ostämplad), i vars nedre kant det finns ett litet fönster.

Hantering av brevröstningshandlingarna består av följande steg:

- Steg 1: Granskning av adressfältet på ytterkuvertet
- Steg 2: Sortering av ytterkuverten enligt röstningsområde
- Steg 3: Öppnande av ytterkuverten samt granskning av foljebrevet och valkuvertet
- Steg 4: Brevröstningen godkänns eller lämnas obeaktad
- Steg 5: Införande av godkända brevröstningar i rösträttsregistret och/eller vallängderna
- Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och ytterkuvert för brevröstning
- Steg 7: Hantering av ytterkuvert för brevröstning som inkommit efter utsatt tid

Steg 1: Granskning av adressfältet på inkomna ytterkuvert för brevröstning

- Kontrollera alltid först att det inkomna ytterkuvertet för brevröstning är uttryckligen adresserat till centralvalnämnden i din kommun

När centralvalnämnden har fått ett ytterkuvert för brevröstning ska den genast och redan innan kuvertet öppnas i ytterkuvertets adressfält kontrollera att ytterkuvertet är adresserat till den.

Om något ytterkuvert har inkommit till fel ställe (dvs. om centralvalnämnden i någon annan kommun har antecknats som mottagare), ska det utan dröjsmål öppnas och postas till rätt mottagare enligt vad som närmare anges om granskningen av förhandsröstningshandlingar.

Steg 2: Röstningsområdesvis sortering av ytterkuverten för brevröstning

- Sortera ytterkuverten för brevröstningen röstningsområdesvis och håll även i fortsättningen handlingarna som varit i ytterkuverten sorterade röstningsområdesvis (och separat från förhandsröstningens handlingar)

Om brevröstarna har lagt sitt meddelandekort i brevröstningens ytterkuvert, syns en nummerkod i kuvertfönstret som innehåller kommunens kod och röstningsområdets kod (till exempel 049 011). Ytterkuvert för brevröstning som adresserats till centralvalnämnden ska sorteras röstningsområdesvis i enlighet med nummerserien.

Vid brevröstningar syns inte nödvändigtvis kommunens nummerkod eller röstningsområdets kod i ytterkuvertets fönster, om meddelandekortet inte har lagts

i ytterkuvertet. I detta fall måste ytterkuvertet öppnas för att utreda inom vilket röstningsområde väljaren har utövat sin rösträtt innan sorteringen kan utföras.

Nytan med den röstningsområdesvisa sorteringen av handlingarna är att när granskningen av brevröstningshandlingarna har slutförts, är alla godkända valkuvert för brevröstningen sorterade röstningsområdesvis.

Steg 3: Öppnande av ytterkuverten för brevröstning samt granskning av följebrevet och valkuvertet

- Öppna ytterkuvertet och granska det, följebrevet och valkuvertet samt vem som har röstat och att denna person finns i kommunens rösträttsregister/vallängd

3 (i) Öppnande av ytterkuverten

Alla ytterkuvert för brevröstning som kommit in inom utsatt tid ska öppnas så att innehållet inte skadas.

I detta skede får följebrevet och valkuvertet som finns i ytterkuvertet inte ännu skiljas åt. Dessa åtskiljs först när följebrevet och ytterkuvertet enligt vad som redogörs för nedan kan godkännas.

3 (ii) Granskning av ytterkuvertet, följebrevet och valkuvertet

Ytterkuverten för brevröstning öppnas och handlingarna granskas som följer:

- 1) utifrån de anteckningar om postning eller sändning som gjorts på ytterkuvertet kontrolleras det om ytterkuvertet för brevröstning har postats i utlandet,
- 2) det granskas att valkuvertet är tillslutet och att inga anteckningar om väljaren eller om en kandidat eller andra anteckningar har gjorts på det och
- 3) det granskas att det på följebrevet finns
 - väljarens namn, personbeteckning eller födelsedatum, adress, röstningsställe (stad/kommun) samt datum och väljarens namnteckning och
 - underskrifter av två vittnen samt deras namnförtydliganden, födelsedatum och adresser,

- 4) det kontrolleras i rösträtsregistret eller vallängden att väljaren har införts som röstberättigad inom ett röstningsområde i kommunen i fråga.

3 (iii) Centralvalnämndens åtgärder i vissa fall

Feladresserade följbrev

I samband med granskningen av brevröstningshandlingarna kan centralvalnämnden upptäcka att följbrevet i ytterkuvertet är adresserat till den, men att väljaren enligt rösträtsregistret inte tillhör ifrågavarande kommun, utan är röstberättigad i en annan kommun. Följbrevet är i detta fall feladresserat.

Feladresserade handlingar i kommunalval ska inte översändas, eftersom det utgås från att väljaren som adresserat följbrevet fel också har röstat på en kandidat i fel kommun. Dessa röstningar lämnas obeaktade.

Tillslutande av öppna valkuvert

Om valkuvertet är öppet och man kan konstatera att dess öppna tillstånd beror på att kuvertet inte fungerat som det ska rent tekniskt (dvs. att kuvertet ser ut som att den har slutits på erforderligt sätt genom limning, men att kuvertet har på grund av dålig limning öppnats av sig själv), ska centralvalnämnden försluta kuvertet för att bevara valhemligheten. Om valkuvertets limning av någon anledning inte håller, kan kuvertet förslutas med hjälp av förseglingsband. Om det å andra sidan verkar som att valkuvertet har öppnats på otillbörligt sätt, ska rösten lämnas obeaktad.

Ytterkuvertet innehåller fler än ett valkuvert

Om ytterkuvertet för brevröstning innehåller två valkuvert, men endast ett följbrev, lämnas rösten obeaktad. I sådana fall är det uppenbart att röstningen inte gått till på det sätt som bestäms i vallagen. Den som röstar per brev kan inte på laglig väg ha fått tag på två valkuvert och röstsedlar.

Om ytterkuvertet innehåller två valkuvert och två följbrev, som efter granskning kan konstateras vara två olika personers handlingar, kan båda rösterna godkännas om nedan angivna villkor uppfylls.

Som ytterkuvert har använts något annat än ett ytterkuvert för brevröstning

Om ytterkuvertet för brevröstning och det slutna valkuvertet postas med erforderliga anteckningar i ett annat kuvert än ett ytterkuvert för brevröstning, kan rösten godkännas om det av valkuvertet framgår att det har postats utomlands.

Steg 4: Brevröstningen godkänns eller lämnas obeaktad

- Avgör om brevröstningen ska godkännas eller om den ska lämnas obeaktad
- Åtskilj det godkända valkuvertet från foljebrevet
- Om en brevröstning lämnas obeaktad ska en anteckning om detta göras i protokollet vid centralvalnämndens sammanträde, men inga anteckningar får göras i rösträttsregistret eller vallängden.

4 (i) Grunderna för att lämna en brevröstning obeaktad

En brevröstning ska lämnas obeaktad, om:

- 1) den som röstat på förhand inte har införts i rösträttsregistret för kommunen i fråga,
- 2) om valkuvertet för brevröstning är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller en kandidat eller något annat obehörigt,
- 3) om foljebrevet för brevröstning är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem den röstande är, Denna punkt tillämpas även i fall där man inte hittar något foljebrev i ytterkuvertet, det vill säga att det inte finns något foljebrev. Om väljarens egenhändiga namnteckning saknas i brevröstningens foljebrev, ska avsaknaden av den antecknas och rösten lämnas obeaktad, eftersom väljaren som brevröstar måste med sin namnteckning styrka att han eller hon har röstat med valhemligheten och valfriheten intakt. Om det vid röstningen har använts ett biträde, får foljebrevet även vara undertecknat av biträdet. Ringa eller oväsentliga brister i foljebrevet orsakar inte nödvändigtvis att rösten lämnas obeaktad; Valförrättaren ska avgöra detta skilt för varje fall
- 4) om det utifrån de postnings- eller försändelseetiketter på ytterkuvertet för brevröstning inte med säkerhet går att få visshet om att kuvertet har postats i utlandet. På ytterkuvertet ska det finnas utländska frimärken och en utländsk poststämpel eller, om internationell kurirtjänst har anlitats, ska

det på kuvertet eller fogat till det finnas något annat motsvarande bevis på att kuvertet kommer från utlandet och inte från Finland;

- 5) om brevröstningens valkuvert är öppet på så sätt att man kan konstatera att dess öppna tillstånd beror på något annat än tekniskt fel på kuvertet (det vill säga något annat än att kuvertet har öppnats av sig själv på grund av dålig limning) eller annars ser ut så att man inte med säkerhet kan förvissa sig om att röstningen har gått till i enlighet med lagen. Ett öppet valkuvert av vilket man kan konstatera att man inte ens har försökt limma igen det är orsak för att lämna rösten obeaktad, likaså om man av kuvertet kan konstatera att det först har förslutits och sedan rivits upp och därefter förslutits igen;
- 6) Brevröstningens foljbrev saknar de i lagen föreskrivna namnteckningarna för närvarande vittnen och uppgifter om dem. I princip kan centralvalnämnden lita på att vittnena uppfyller behörighetsvillkoren. Av födelsedatumet kan man dock konstatera huruvida vittnet har fyllt 18 år. Av vittnets namn och adress kan det vara möjligt att avgöra om han eller hon är en sådan person som avses i 66 d § 5 mom. i vallagen som inte får fungera som vittne. Om vittnet inte har fyllt 18 år eller är en person som inte får fungera som vittne, lämnas rösten obeaktad med stöd av punkt 3 ovan (det går inte baserat på ytterkuvertet att förvissa sig om att röstningen har genomförts på det sätt som föreskrivs i lagen).

Det räcker med att en av de nämnda grunderna uppfylls för att brevröstningen ska lämnas obeaktad.

4 (ii) Godkännande av brevröstningen

Om ovannämnda grunder för att lämna röstningen obeaktad inte uppfylls ska brevröstningen godkännas.

Det godkända valkuvertet för brevröstning ska åtskiljas från foljbrevet. Valkuverten för brevröstningen ska förvaras sorterade enligt röstningsområde.

På godkända valkuvert för brevröstningen får inga anteckningar göras, såvida de inte är oundvikliga till exempel på grund av den röstningsområdesvisa sorteringen.

4 (iii) Åtgärder som föranleds av att en röstning lämnas obeaktad

När en brevröstning lämnas obeaktad, ska en anteckning om detta göras i det protokoll som förs vid centralvalnämndens sammanträde. Valkuvertet får inte öppnas.

Ett öppnat valkuvert som har lämnats obeaktat ska jämte följbrev och ytterkuvert fogas till protokollet. Att valkuvertet varit öppet av ovan nämnda orsaker utgör inte någon grund för att brevröstningen lämnas obeaktad, men om valkuvertet har lämnats obeaktat av någon annan anledning och det är öppet, ska kuvertet förslutas på ett sådant sätt att valhemligheten bevaras.

När en röstning lämnas obeaktad, görs inga anteckningar i rösträtsregistret eller vallängden.

Steg 5: Införande av godkända brevröstningar i rösträtsregistret och vallängderna

- Anteckna godkända brevröster i rösträtsregistret
- Om du gör anteckningar efter utskrivandet av vallängderna (14.4.2021 kl. 18), ska du göra anteckningarna både i rösträtsregistret och i vallängderna.

Centralvalnämnden ska i form av så kallad efterregistrering anteckna alla godkända brevröster i rösträtsregistret. Anteckningen av brevröstningen sker i huvudsak på samma sätt som anteckningen av förhandsröstningen (se kap. 6.3, steg 5). I rösträtsregistret väljs Brevröstning som röstningstyp.

För det tekniska utförandet av anteckningarna i rösträtsregistret redogörs i detalj i justitieministeriets VAT-anvisning nr 4b (Anvisningar om rösträtsdatasystemet för den kommunala centralvalnämnden).

Om brevrösten antecknas i både rösträtsregistret och vallängderna, antecknas brevröstningen i vallängden med bokstaven **E**.

Steg 6: Hantering av godkända valkuvert och följbrev för brevröstning

- Räkna ihop antalet godkända valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet
- Öppna de godkända valkuverten för brevröstningen, ta ut röstsedeln ur kuvertet samtidigt som du bevarar valhemligheten (röstsedeln får inte öppnas), stämpla röstsedeln med valstämpeln och förslut den stämplade röstsedeln i förhandsröstningens (bruna) valkuvert. Sortera slutligen de på det här sättet skapade bruna valkuverten för förhandsröstning bland valkuverten för förhandsröstning för det ifrågavarande röstningsområdet

- Förvara inför eventuella granskningar ytterkuverten för brevröstningen sorterade efter röstningsområde

Centralvalnämnden ska räkna antalet godkända valkuvert för brevröstningen för varje röstningsområde och anteckna talen i protokollet.

Centralvalnämnden ska

- öppna varje godkänt valkuvert för brevröstningen,
- ta ut röstsedeln ur kuvertet på ett sätt så att valhemligheten bevaras (röstsedeln får inte öppnas),
- stämpla röstsedeln med valstämpeln (det har ingen betydelse vilken sida stämpeln hamnar på),
- lägga de på det här sättet stämplade röstsedlarna i förhandsröstningens (bruna) valkuvert och limma igen kuvertet,
- placera det på det här sättet skapade valkuvertet bland förhandsrösterna.

När röstsedlarna kuverteras på nytt, ska det ske röstningsområdesvis, då är det lätt att placera varje röstningsområdes omkuverterade brevröster bland (de andra) förhandsrösterna vid det ifrågavarande röstningsområdet. Efter omkuverteringen finns brevrösterna bland förhandsrösterna.

Öppningen av brevröstningens valkuvert, stämplingen av röstsedlarna och förslutningen av dem i förhandsröstningens valkuvert ska göras antingen av centralvalnämnden själv eller under dess tillsyn. Om detta dock inte är praktiskt möjligt, främst på grund av ett stort antal valkuvert, kan centralvalnämnden besluta att uppgiften ska utföras av sekreteraren och minst tre andra personer som befinner sig på plats. Dessa personer får vara medlemmar i centralvalnämnden eller personal hos centralvalnämnden.

Centralvalnämnden ska fästa särskild uppmärksamhet vid förfarandets säkerhet och tillförlitlighet. Förfarandet ska vara sådant att det inte ger anledning till något som helst tvivel om att det har skötts på ett korrekt sätt. Alla risker för oegentligheter bör uteslutas. Detta innebär till exempel att lokalen där uppgiften utförs ska vara tillräckligt öppen, så att det är möjligt att övervaka räkningen.

Om man vid öppningen av brevröstningens valkuvert upptäcker att

- kuvertet innehåller fler än en röstsedel,
- kuvertet innehåller också annat än bara röstsedeln,
- kuvertet inte innehåller någon röstsedel, men någonting annat,
- kuvertet är tomt.

om endast en röstsedel stämplas då det upptäcks fler än en röstsedel och man för övrigt överför allt material i brevröstningens valkuvert som sådant till valkuvertet för förhandsröstning. Ett tomt valkuvert för brevröstning byts ut mot ett tomt valkuvert för förhandsröstning. Centralvalnämnden tar senare ställning till godkännande av röstsedeln i enlighet med § 85 i vallagen.

6.5 Hantering av ytterkuvert för brevröstning som inkommit efter utsatt tid

De ytterkuvert för brevröstning som har inkommit till centralvalnämnden efter utgången av ovan nämnda tidsfrist (den 16 april 2021 kl. 19) lämnas öppnade och obeaktade. På varje sådant öppnat ytterkuvert ska göras en anteckning om vilken dag och vid vilket klockslag kuvertet har inkommit till den kommunala centralvalnämnden. Kuverten arkiveras enligt anvisningarna i kapitel 9. Observeras bör att det kan ankomma ytterkuvert för brevröstning också efter en lång tid.

6.6 Postning av ytterkuvert till en annan centralvalnämnd

Vid kommunalval postar centralvalnämnden ytterkuvert till andra centralvalnämnder i två fall: 1) då ytterkuvert kommit till fel ställe och ska postas på nytt till rätt centralvalnämnd och 2) då valförrättarna eller valnämnden inte själva postar förhandsröstningens ytterkuvert till andra kommuner.

Ytterkuverten skickas alltid som expressbrev. Därför har ett Exprés-märke tryckts färdigt på ytterkuverten. Ytterkuverten ska sändas utan dröjsmål minst en gång per dag, men i varje fall måste de ovillkorligen vara posten tillhanda för transport senast onsdagen den 14 april 2021 före den ifrågavarande postanstaltens senaste inlämningstid. Ett ytterkuvert som postas efter denna tidpunkt hinner inte ens som expressbrev fram inom den tidsfrist som föreskrivs i 63 § i vallagen. När ytterkuverten lämnas in till Posti för transport ska blanketten för kvitteringslista över ytterkuvert (**bilaga 9**) användas.

Justitieministeriet sänder i god tid före förhandsröstningen till centralvalnämnden en kommunvis förteckning över de sista inlämningstidpunkterna vid Postis butiker och försäljningsställen. Centralvalnämnden ska kopiera förteckningen och sända den till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena och vid behov även till valbestyrelserna.

Det finns inget skäl att dra ut på sändningen av ytterkuvert som ska postas till en annan centralvalnämnd, utan ytterkuverten ska skickas med posten så fort det är möjligt. Ytterkuvert som skickas torsdagen den 15 april 2021 eller fredagen den 16 april 2021 till en annan kommun hinner inte längre fram med posten och då måste man i möjligaste mån utreda andra sätt att få fram ytterkuverten till mottagaren inom den lagstadgade tidsfristen.

7. VALLÄNGDERNA OCH DISTRIBUTION AV DEM

- Kvittera mottagandet av vallängderna som justitieministeriet sänder genom att göra en anteckning om detta i valdatasystemet senast på fredagen den 16 april 2021 före kl. 17.
- Gör behövliga anteckningar i vallängderna om de godkända förhandsröstningar som inte har antecknats i rösträttsregistret innan vallängden skrevs ut.
- Distribuera vallängderna till valnämnderna för valdagens behov.

Justitieministeriet ser till att vallängderna för röstningsområdena skrivs ut ur rösträttsdatasystemet (rösträttsregistret) och att de ställs till centralvalnämnderna. Vallängderna skrivs ut av Edita Prima Oy.

Vallängderna ställs till centralvalnämnden så snart förhandsröstningen är avslutad. Centralvalnämnden ska se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningsförrättningen börjar.

7.1 Vallängdens innehåll

Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis. I vallängderna har införts endast de röstberättigade i varje röstningsområde som inte har förhandsröstat eller för vilka någon anteckning om förhandsröstning inte har gjorts i rösträttsdatasystemet vid tidpunkten för utskrivandet. De som röstat på förhand har å sin sida antecknats i en separat förteckning över personer som röstat på förhand, som skickas till centralvalnämnden tillsammans med vallängderna. Vallängden tillsammans med förteckningen över dem som röstat på förhand innehåller alla röstberättigade inom röstningsområdet. Centralvalnämnden kan förvara förteckningarna över förhandsröstande eller distribuera dem till valnämnderna tillsammans med vallängderna.

Texten på sidorna löper lodrätt. I vallängden finns ett pärmbblad, en uträknings-sida samt de egentliga vallängdssidorna med högst 38 röstberättigade per sida (**bilaga 2a-c**). Direkt efter vallängden finns en förteckning över dem som röstat på förhand i röstningsområdet i fråga (pärmbblad, statistiksida och de egentliga förteckningarna, **bilaga 2d**).

Väljarna i röstningsområdet finns med i alfabetisk ordning enligt efternamn. För varje väljare har hans eller hennes fullständiga namn och personbeteckning antecknats i vallängden. Ytterligare märkningar är T, som innebär att den

röstberättigade har spärrmarkering, och en tresiffrig nummerserie (statskod), om den röstberättigade är medborgare i ett annat land än Finland. Röstningsanteckningen görs i kolumn **KV-2021**, där det vid den röstberättigade antecknas

- ett **E**, om hen har röstat på förhand eller brevledes (dessa anteckningar får endast göras av centralvalnämnden) eller
- ett annat tecken, t.ex. **X**, **V** eller / om hen röstar på valdagen (denna anteckning kan göras enbart av valnämnden).

I vallängderna för varje röstningsområde finns ett tomt mellanrum mellan bokstäverna L och M. Detta för att det ska vara lättare att eventuellt dela in vallängden i bokstäverna A–L och M–Ö. Vallängden kan dock vid behov delas även på något annat ställe.

7.2 Utskrift och distribution av vallängden till centralvalnämnderna

Vallängderna skrivs ut på onsdagen den 14 april 2021.¹⁴ På grund av detta avbryts användningen av rösträttsdatasystemet denna dag för cirka en timme från kl. 18.

Vallängderna sänds till centralvalnämnderna så att de är framme hos dem senast klockan 16 på fredagen före valdagen.

7.3 Granskning och kvittering av mottagandet av vallängderna

Omedelbart efter att centralvalnämnden har fått vallängderna ska den kontrollera att den har fått samtliga röstningsområdets vallängder och att vallängderna är felfria och att alla sidor finns med. När centralvalnämnden har granskat och godkänt längderna, ska den utan dröjsmål och senast på fredagen den 16 april 2021 kl. 17 i rösträttsdatasystemet kvittera att den har tagit emot vallängderna. Valstödet följer kvitteringsmärkningarna och tar vid behov kontakt med icke-kvitterade kommuner.

Om förbindelsen till rösträttsdatasystemet tillfälligt är avbruten, ska mottagandet av vallängderna inom samma tidsfrist meddelas till valstödet per telefon (029 566 5609) eller per e-post (vaalituki@om.fi).

¹⁴ För vissa stora kommuner skrivs vallängderna på kommunens begäran ut först från och med klockan 18 på torsdagen före valdagen.

Närmare anvisningar om kvittering av mottagandet av vallängderna finns i VAT-anvisning nr 4b.

Mottagandet av vallängden ska alltid bekräftas, dvs. också i sådana fall att vallängderna till alla delar är i skick.

I rösträttsdatasystemet kan man enbart kvittera att vallängden har kommit fram. Om vallängden är bristfällig (t.ex. sidor saknas eller de har skrivits ut felaktigt) eller om centralvalnämnden inte får vallängderna inom den utsatta tiden, ska centralvalnämnden utan dröjsmål meddela detta till valstödet antingen per telefon (029 566 5609) eller per e-post (vaalituki@om.fi). På basis av centralvalnämndens meddelande

- a) sänder valstödet nya vallängder eller de sidor som behövs på ett lämpligt sätt till centralvalnämnden eller
- b) kommer valstödet och centralvalnämnden överens om att centralvalnämnden själv skriver ut nya vallängder eller nya sidor ur rösträttsregistret.

7.4 Hantering av vallängden

Vallängden består av lösblad med perforering i vänstra kanten och med text på båda sidorna av bladen. Efter att förpackningen har öppnats ska centralvalnämnden antingen sätta vallängden i en pärm eller binda den på önskat sätt, till exempel med hjälp av de separata redskapen för att binda vallängden, som skickats till centralvalnämnden med annat valmaterial i samband med beställningen. I **bilaga 2e** till denna anvisning finns ett exempel om hur vallängderna kan bindas. Om valnämnden vill att vallängden delas upp för valdagen, kan den delas upp och bindas redan hos centralvalnämnden, om man kommit överens om detta med valnämnden.

7.5 Införande av anteckningar i vallängderna

Innan vallängderna ställs till valnämnderna ska centralvalnämnden vid behov göra anteckningar om de väljare som har röstat på förhand och vilkas förhandsröstning inte har antecknats i valdatasystemet innan vallängderna skrevs ut. Ytterligare anvisningar om anteckningar finns i kapitel 6.3.

7.6 Om vallängdernas offentlighet

Vallängderna blir offentliga efter att röstningen har avslutats på valdagen söndagen den 18 april 2021 klockan 20, bortsett från följande undantag.

Om det för en väljare i rösträttsregistret har gjorts en anteckning om spärrmarkering enligt i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och Befolkningsregistercentralens certifikattjänster (661/2009), har det i vallängden vid denna person i kolumnen Anmärkningar skrivits ut ett stort T. Uppgiften om var denna person bor (dvs. att han eller hon hör till ett visst röstningsområde inom en viss kommun, vilket framgår direkt av vallängden) är enligt 71 § 4 mom. i vallagen en sekretessbelagd uppgift. Valmyndigheterna (och senare när vallängderna till övriga delar blir offentliga även de kommunala myndigheterna) ska se till att uppgiften om hemkommunen och röstningsområdet för en sådan person som omfattas av en spärrmarkering inte lämnas till utomstående. Syftet med anteckningen är därmed att se till att utomstående inte ur vallängden får reda på var en person som omfattas av en spärrmarkering bor.

En motsvarande anteckning finns även i förteckningen över dem som har röstat på förhand.

8. RÄKNING AV RÖSTERNA OCH FASTSTÄLLANDE AV RESULTATET

Vid kommunalvalet sköter centralvalnämnden räkningen av förhandsröster, tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen, kontrollräkningen av rösterna på valdagen och fastställandet av valresultatet.

I vallagen finns bestämmelser om sättet att räkna ut resultatet vid kommunalval och bestämmandet av valresultatet (88–91 §), val av ersättare i fullmäktige (93 §) samt fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet (95 §). Centralvalnämnden ska inför räkningen noggrant sätta sig in i dessa lagrum.

8.1 Förberedande åtgärder

- Delta i generalrepetitionen för resultatuträkning den 25 mars 2021.
- Meddela till valstödet de röstningsområden i vilka resultaten av den preliminära räkningen registreras direkt i resultatuträkningssystemet.
- Ladda ned resultatuträkningsblanketterna från valdatasystemet och kopiera ett tillräckligt antal av dem.
- Ge nödvändiga anvisningar till valnämnderna om meddelandet av resultatuppgifterna och distribuera resultatuträkningsblanketterna 2, 3 och 4 till dem.
- Registrera antalet godkända valkuvert (förhandsröster) i resultatuträkningssystemet senast lördagen den 17 april 2021 kl. 17.

Valresultatet räknas med hjälp av valdatasystemets resultatuträkningssystem. Till centralvalnämnden skickas på deras beställning VAT-anvisning nr 5b (Anvisningar om resultatuträkningssystemet för den kommunala centralvalnämnden) och nr 5c (Anvisningar om resultatuträkningssystemet för valnämnden). Centralvalnämnden vidaredistribuerar VAT-anvisning 5c till de valnämnder som sparar resultaten av den preliminära uträkningen direkt i resultatuträkningssystemet.

För tillkännagivande av den preliminära rösträkningen vid Europaparlamentsval ska en informationscentral inrättas i varje kommun där det finns minst två röstningsområden.

Centralvalnämnden ska:

- senast lördagen den 17 april 2021 kl. 12 i resultatuträkningsystemet göra anmärkningar om sammanslagning för de röstningsområden vars förhandsröster och röster på valdagen räknas samman i enlighet med § 82 mom. 1 i vallagen och de vars förhandsröster och röster på valdagen räknas samman i enlighet med § 82 mom. 2.
- meddela valstödet i god tid namnen på och kontaktuppgifterna för personerna som svarar för resultatuträkningen och tillkännagivandet samt i synnerhet att ett eller flera röstningsområden i kommunen matar in resultaten av den preliminära räkningen direkt i resultatuträkningsystemet.
- delta i generalrepetitionen för användningen av resultatuträkningsystemet torsdagen den 25 mars 2021 enligt valstödet närmare anvisningar.
- distribuera resultatuträkningsblanketterna 2, 3 och 4 till valnämnderna och vid behov ge valnämnderna anvisningar om hur resultaten tillkännages eller ställs till centralvalnämnden (t.ex. att resultaten meddelas per telefon).

Centralvalnämnden ska noggrant se till att utrymmet där räkningen genomförs och där röstsedlarna finns är låst för utomstående från det att valkuverten börjar levereras dit och ända tills att kontrollräkningen har slutförts.

8.2 Räkning av förhandsrösterna

- Börja räkningen av förhandsrösterna tidigast kl. 15 eller av särskilda skäl tidigast kl. 12.
- Räkna röstsedlarna enligt röstningsområde.
- Registrera resultatet av förhandsröstningen i resultatuträkningsystemet före kl. 20.

8.2.1 Anordnande av räkningen

Centralvalnämnden ska vid sitt sammanträde på valdagen, vilket kan inledas tidigast kl. 15 eller, av särskilda skäl, enligt nämndens prövning också tidigare, dock tidigast kl. 12, börja granska röstsedlarna i de valkuvert som har godkänts. Vid behov kan man hos centralvalnämnden eller under centralvalnämndens övervakning börja skära upp valkuverten som en förberedande åtgärd redan innan det egentliga sammanträdet börjar. Centralvalnämnden ska sträva efter att förhandsrösterna är räknade före kl. 20.

Ett särskilt skäl för att inleda granskningen klockan 12–15 är främst att antalet förhandsröster är stort.

Å andra sidan är det inte ändamålsenligt att granskningen och räkningen av förhandsrösterna inleds redan kl. 15 också i centralvalnämnderna i sådana kommuner där antalet förhandsröster är litet. I dessa kommuner kan de mål som uppställts för givandet av uppgifter om resultatet av förhandsröstningen nås även om granskningen och räkningen av förhandsrösterna inleds vid ett senare klockslag före klockan 20.

Oberoende av när granskningen inleds ska centralvalnämnden absolut se till att **det på allt sätt effektivt förhindras att uppgifter om granskningen kommer till allmän kännedom före kl. 20.**

8.2.2 Om räkningen

Förhandsrösterna räknas röstningsområdesvis. De röstsedlar som är ogiltiga och som därför ska lämnas obeaktade avskiljs till en särskild grupp och antalet röstsedlar räknas. Övriga röstsedlar sorteras så att de som gäller en viss kandidat läggs i en separat bunt. Antalet röstsedlar i varje grupp ska räknas.

Om den kommunala centralvalnämnden har bestämt enligt 82 § i vallagen att förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i ett röstningsområde ska räknas samtidigt, eller att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden, blir det inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstning på valdagen. I systemet för resultaträkning och i statistiker antecknas alla röster i dessa röstningsområden som röster som avgetts på valdagen.

Ogiltiga röstsedlar

Bestämmelser om när en röstsedel ska anses vara ogiltig finns i 85 § i vallagen.

Vid prövning av om en röstsedel ska lämnas obeaktad enligt 85 § 1 mom. 5 punkten i vallagen (kandidatens nummer har antecknats så att det inte tydligt framgår vilken kandidat som avses), ska det strävas efter att utreda vilken kandidat väljaren har avsett att rösta. I detta syfte vill justitieministeriet påminna centralvalnämnderna om att väljarna kan anteckna siffror på många olika sätt.

I meddelandekortet som avses i 21 § i vallagen och som skickats till väljaren (bilaga 4) har traditionellt ingått siffermallar, enligt vilka röstningsanteckningen kan göras på röstsedeln. Den baserar sig på utbildningsstyrelsens nyaste siffermall, som trädde i kraft den 1 augusti 2016. Den nyaste siffermallen är i huvudsak enligt utbildningsstyrelsens s.k. gamla siffermall, som användes före

år 2004. I siffermallen som användes under åren 2004-2016 fanns däremot skillnader jämfört med den gamla och den nyaste, i synnerhet i fråga om siffrorna 4 och 7 (inget tvärstreck) (bilaga 16). Därtill är det skäl att observera att till exempel i olika textbehandlingsprogram kan siffror ha presentationsformer som avviker från utbildningsstyrelsens siffermall. Detta gäller bl.a. siffran 1. När siffror har antecknats på olika sätt ska det strävas efter att reda ut vilken kandidat väljaren har avsett att rösta på.

Högsta förvaltningsdomstolens avgöranden

En röstsedel, där numret på kandidaten hade antecknats på baksidan, ansågs inte ogiltig (HFD 1973 A II 34).

Röstsedel ansågs ej ogiltig, fastän väljaren överstrukit gjord anteckning om nummer, då det i övrigt av det på röstsedeln antecknade numret framgick vilken kandidat som avsågs (HFD 1983 A II 1).

Röstsedeln, som förutom anteckning om numret på kandidaten även innehöll anteckningen TJ, var ogiltig. (HFD 1983 A II 2).

I cirkeln på röstsedeln hade tydligt antecknats siffran 2 och framför den dessutom gjorts två andra anteckningar. Dessa anteckningar kunde inte entydigt identifieras som siffror eller bokstäver och av röstsedeln framgick inte heller tydligt vilken kandidat anteckningarna avsåg. Röstsedeln var sålunda ogiltig (HFD 18.2.1977 liggare 631, DN 5196/37/76).

En röstsedel, där kandidatens nummer hade antecknats på baksidan, ansågs inte ogiltig, fastän numret befann sig på samma sida av vikningen som valnämndens stämpel (HFD 1.4.1977 liggare 1403, DN 548/30/77).

En röstsedel, där nummer 32 och efter det ett kolon och ett kort streck hade antecknats, ansågs inte ogiltig (HFD 4.4.2001).

Resultatet av förhandsröstningen matas in i valdatasystemet

Centralvalnämnden ska registrera resultatet av förhandsröstningen i resultatuträkningssystemet i takt med att det blir klar. Målet är att kommunens hela resultat ska vara registrerat senast kl. 20.

8.3 Tillkännagivande av den preliminära rösträkningen

- Samla röstningsområdesvis in uppgifterna om antalet väljare på valdagen före kl. 21.
- Samla in valdagens preliminära resultat före kl. 22.30.
- Registrera uppgifterna om antalet väljare och det preliminära resultatet av röstningen i resultatuträkningssystemet.

Centralvalnämnden

- 1) Sammanställer röstningsområdesvis
 - antalet väljare på valdagen före kl. 20.45 och
 - det preliminära resultatet av röstningen på valdagen före kl. 22.30 och
- 2) sammanför uppgifterna till ett resultat för hela kommunen genom att registrera uppgifterna i resultatuträkningssystemet enligt följande
 - antalet väljare på valdagen före kl. 21 och
 - det preliminära resultatet av röstningen på valdagen senast kl. 23.00 (måltid).

Vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen är det inte skäl att ödsla tid på att utreda mindre fel. Centralvalnämnden bör dock jämföra de slutresultat som den får från röstningsområdena med de uppgifter om antalet väljare som den har tagit emot tidigare och vid behov utreda eventuella fel. Det är också skäl att centralvalnämnden jämför kandidaternas röstetal i kommunens olika röstningsområden. Stora skillnader kan bero på skrivfel eller på att röster av misstag har antecknats på fel ställe på blanketten.

8.4 Kontrollräkning av rösterna och fastställande av resultatet

- Börja kontrollräkningen på måndagen den 19 april 2021 senast kl. 12.
- Fastställ valresultatet vid det sammanträde som hålls onsdagen den 21 april 2021 och som börjar kl. 18 och uppgör behövliga underrättelser om resultatet.

Dagen efter valet, dvs. måndagen den 19 april 2021, ska centralvalnämnden, vid ett sammanträde som inleds senast klockan 12, börja granska de vid röstningen på valdagen ingivna röstsedlarna och valnämndernas uträkningar. När

det gäller små röstningsområden, ska även centralvalnämndernas uträkningar granskas.

Vid kontrollräkningen ska beslutas vilka röstsedlar som ska lämnas obeaktade såsom ogiltiga. De godkända röster som har avgetts för respektive kandidat vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen ska räknas samman.

Hantering av valprotokollen

I samband med kontrollräkningen ska centralvalnämnden gå igenom valprotokollen som utarbetats av valnämnderna samt deras bilagor. Om centralvalnämnden upptäcker betydande brister eller fel i valprotokollen ska den uppmana valkrets-nämnden att lämna in en utredning om ärendet. Utredningen ska vara centralvalnämnden till handa innan valresultatet i kommunen fastställs.

Om det på grund av utredningarna som lämnats in är skäl att

- misstänka att det i valnämndens verksamhet har förekommit missbruk, t.ex. verksamhet som avses i 14 kap. 4 § i strafflagen (förvanskande av valresultat) eller betydande försummande av tjänsteplikt (VL 185 §), ska centralvalnämnden överväga om verksamheten bör polisanmälas,
- anse att valnämnden har varit oaktsam, kan centralvalnämnden uppmana valnämndens medlemmar att i fortsättningen uppmärksamma att valprotokollet ska fyllas i omsorgsfullt.

Lottning

Detta innebär att om flera röstetal eller jämförelsetal är lika stora, avgörs deras inbördes ordningsföljd genom lottning. Alla lika röste- och jämförelsetal ska behandlas. Lottningar enligt 90 § i vallagen utförs först på onsdagen den 21 april 2021, vid centralvalnämndens sammanträde som inleds klockan 18 innan valresultatet fastställs.

Centralvalnämnden kan genomföra lotteriet på önskat sätt, antingen traditionellt (till exempel med papperslappar i en skål) eller med den elektroniska lottningen som ingår i valdatasystemet. Det senare alternativet finns det närmare anvisningar om i VAT-anvisning 5b.

Centralvalnämnden ska ändra kandidaternas ordning i valdatasystemet så att den motsvarar lottningarna (se VAT-anvisning 5b).

Fastställande och offentliggörande av resultatet

Centralvalnämnden fastställer valresultatet vid det sammanträde som hålls onsdagen den 21 april 2021 och som börjar senast kl. 18.

Centralvalnämnden fastställer

- de röstetal och jämförelsetal som varje kandidat har fått,
- resultatet av eventuella lottningar,
- antalet ogiltiga röster och
- det totala antalet röster (godkända röster sammanlagt + ogiltiga röster)

De sålunda fastställda röstetalen och jämförelsetalen ska antecknas i protokollet samt dessutom namn och titel, yrke eller syssla enligt sammanställningen av kandidatlistorna för var och en som blivit vald till fullmäktige eller till ersättare i fullmäktige.

Centralvalnämnden ska utan dröjsmål underrätta justitieministeriet om valresultatet. Detta sker så att centralvalnämnden utan dröjsmål registrerar resultatet av kontrollräkningen i valdatasystemets centraliserade räkningssystem och kvitterar registreringen som slutförd.

Centralvalnämnden ska dessutom utan dröjsmål

- offentliggöra valresultatet genom att anslå protokollet med valresultatet jämte besväransvisning på kommunens anslagstavla för offentliga kungörelser för en tid av sju dagar och
- tillställa fullmäktige en förteckning över dem som blivit valda till fullmäktige och deras ersättare och tillkännage förteckningen på det sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom i kommunen.

Centralvalnämnden ska ur resultatuträkningssystemet ta ut minst följande utskrifter (rapporter) som fogas till protokollet:

- KT 32 Gruppernas understöd och förändring jämfört med föregående val,
- KT 29 Kandidaternas röster gruppvis,
- KT 26 De invalda och ersättare enligt jämförelsetal,
- KT 90 Ogiltiga röstsedlar enligt orsak,
- KT 23 Kandidaterna enligt jämförelsetal,
- KT 21 Kandidaternas röster, hela kommunen,
- KT 20 Kandidaternas röster röstningsområdesvis,
- KT 10 Valdeltagande i kommunen och
- KT 11 Valdeltagande enligt kön röstningsområdesvis.

9. ÅTGÄRDER EFTER VALET

9.1 Arkivering och förstörande av valhandlingar

Arkivering

Förvaringstiderna för de handlingar som gäller statliga och kommunala val samt folkomröstningar har fastställts genom riksarkivets beslut av den 13 maj 1994 (nr VA S 41/94) och justitieministeriets föreskrift av den 10 oktober 1994 (nr 989/610/94 OM). Nämnade beslut och föreskrifter är fortfarande i kraft.

Centralvalnämnden svarar för förvaring och förstörande av handlingarna inom ramen för följande förvaringstider. Förvaringstiden som anges i punkt 2 är en minimiförvaringstid och centralvalnämnden kan således vid behov förvara handlingarna en längre tid.

- 1) Varaktigt förvaras:
 - vallängderna, såvida kommunen eller valnämnden inte använder endast valdatasystemets röstningsregister och
 - förteckningen över dem som röstat på förhand, som har översänts tillsammans med vallängden samt
 - centralvalnämndens protokoll och andra bilagor till dem än de som nämns nedan och som kan sparas digitalt.
- 2) När följande kommunalval (år 2025) har förrättats får följande handlingar förstöras:
 - de valkuvert jämte följbrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktade och fogats till centralvalnämndens protokoll,
 - öppnade ytterkuvert som har lämnats obeaktade och som har inkommit till centralvalnämnden efter utsatt tid,
 - duplikat av brev som centralvalnämnden har skickat,
 - brev och andra handlingar som har inkommit till centralvalnämnden,
 - till centralvalnämnden eventuellt inlämnade fullmakter,
 - hemmaröstningsblanketterna,
 - om kommunen enbart använder valdatasystemets röstningsregister, valnämndernas pappersutskrift av rösträttsregistret.

Riksarkivet har gett gallringsbeslutet RA/20686/07.01.01.03.01/2020, som lyder att om kommunen eller valnämnden använder enbart valdatasystemets röstningsregister för registreringen av röstningsuppgifter, sparas röstningsuppgifter som registrerats i valdagens rösträttsregister permanent endast i digitalt format. Analoga förteckningar över väljare som röstat på förhand och

pappersutskrifter av rösträtsregistret för de kommuner och valnämnder som endast använder rösträtsregistret är handlingar som förvaras under en bestämd tid.

Centralvalnämnden ska arkivera elektroniska valprotokoll som valnämnderna har skrivit ut och undertecknat samt bilagor på motsvarande sätt som valprotokoll på papper och deras bilagor till och med följande kommunalval. Ytterligare anvisningar finns i VAT-anvisningen 5b.

Förstörande

- 1) Omedelbart efter valförrättningen ska följande handlingar förstöras:
 - använda ytterkuvert och valkuvert
 - valanvisningarna och VAT-anvisningarna (VAT-anvisningarna slängs inte i den vanliga pappersinsamlingen) samt
 - oanvända röstsedlar.
- 2) När resultatet av kommunalvalet har vunnit laga kraft kan följande handlingar förstöras, t.ex. genom att de bränns:
 - använda följebrev vid förhandsröstningen och brevröstning (följebrevsblanketter och meddelandekort),
 - förteckningar som förts över dem som röstat på förhand (valblankett nr 7) och vilka valförrättare på allmänna förhandsröstningsställen och valbestyrrelser har återlämnat till centralvalnämnden,
 - använda blanketter för kvitteringslista över ytterkuvert,
 - duplikat av kungörelser,
 - blanketter för den preliminära rösträkningen.

Skyddet av personuppgifter

Många av de ovan nämnda handlingarna innehåller personuppgifter och kommunen är således personuppgiftsansvarig. Genom den allmänna dataskyddsförordningen (EU) 2016/679 har regleringen av personuppgifter förnyats och enligt de nya kraven ska behandlingen av personuppgifter planeras och dokumenteras ännu noggrannare än förut. Ett extremt exempel på undantagsfall som kommunen bör förbereda sig på vad gäller skyddet av personuppgifter är hur man agerar i en situation där vallängden försvinner på röstningsstället.

9.2 Förvaring av oanvända handlingar samt materialet och möbler

Centralvalnämnden ska för nästa allmänna val förvara följande oanvända handlingar som sänts för kommunalvalet 2021:

- ytterkuvert,
- valkuvert,
- följbrevsblanketter och
- blanketter för valprotokollet.

Centralvalnämnden ska också förvara

- förseglingsband och avrivningsanordningar,
- valstämplarna,
- valurnor och
- röstningsbås.

9.3 Statistikföring av väljarnas medborgarskap

Valnämnderna har anvisats (valanvisning nr. 2) att vallängdens uträkningssida fylla i uppgifter om hur många av väljarna som röstat på valdagen är:

- finska medborgare,
- medborgare i andra EU-medlemsstater,
- isländska och norska medborgare, och
- medborgare i andra länder.

Centralvalnämnden kan dock meddela till valnämnderna att den tar reda på de nämnda antalen centralt med hjälp av vallängderna för kommunens alla röstningsområden, varvid valnämnden inte behöver fylla i uppgifterna på uträkningssidan.

Centralvalnämnden ska senast den 3 maj 2021 registrera de ovan nämnda antalen ur vallängderna för kommunens alla röstningsområden. Närmare information om detta finns i VAT-anvisning nr 5b.

10. UPPGIFTER SOM HÄNFÖR SIG TILL SMÅ RÖSTNINGSSOMRÅDEN

10.1 Allmänt

För att trygga valhemligheten ska centralvalnämnden bestämma att i ett litet röstningsområde ska rösterna som avgetts på valdagen räknas samtidigt antingen med förhandsrösterna som avgetts i samma röstningsområde eller med rösterna som avgetts i ett annat röstningsområde eller flera andra röstningsområden.

10.1.1 Vad är ett litet röstningsområde?

Ett röstningsområde är litet om

- 1) det i ett röstningsområde finns färre än 50 godkända valkuvert eller
- 2) centralvalnämnden innan valdagen har grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen eller
- 3) centralvalnämnden innan valdagen har grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller att tryggheten av valhemligheten annars kräver att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett eller flera andra röstningsområden.

10.1.2 Fastställande av små röstningsområden

Färre än 50 godkända valkuvert

Centralvalnämnden granskar de inkomna förhandsröstningshandlingarna vid sammanträdet som börjar på fredagen före valdagen kl. 19. Om centralvalnämnden konstaterar att det i ett röstningsområde finns färre än 50 godkända valkuvert ska den bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avges på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt.

Om det antas att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen

Om det finns grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen, ska den kommunala centralvalnämnden bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet ska räknas samtidigt. I detta fall har det ingen betydelse hur många godkända valkuvert (förhandsröster) det finns i röstningsområdet. Även om antalet godkända valkuvert skulle vara t.ex. 100, men en ovan avsedd bedömning görs, ska förhandsrösterna och rösterna som avgetts på valdagen räknas samtidigt.

En bedömning av antalet röstande kan göras redan då förhandsröstningen avslutats på tisdagen före valdagen och den måste göras senast fredagen före valdagen. Eftersom det är fråga om en bedömning har det ingen betydelse, om det efter valet konstateras att 50 eller fler personer röstade i röstningsområdet på valdagen. Samma gäller situationer där det efter valet konstateras att färre än 50 personer har röstat i ett röstningsområde, trots att man före valet har gjort en motsatt bedömning. Detta blir ju klart först när valförrättningen har avslutats och då är det inte längre möjligt att sammanföra röster.

Sammanförande av förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde, ska den kommunala centralvalnämnden bestämma att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat röstningsområde.

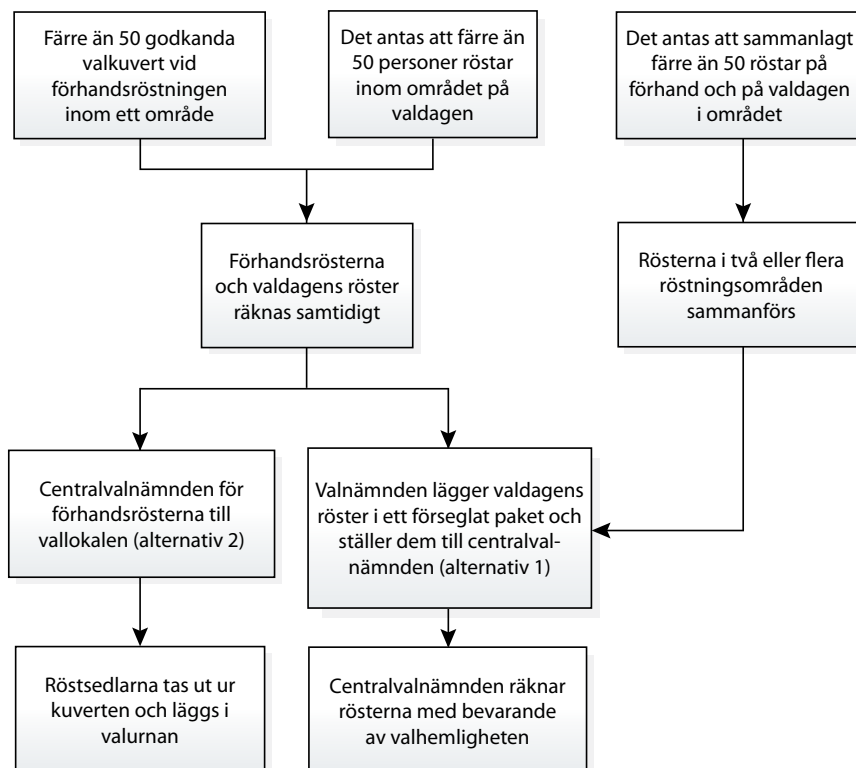
Centralvalnämnden ska bestämma det röstningsområde med vars röstsedlar röstsedlarna från det lilla röstningsområdet ska sammanföras. Det är skäl att centralvalnämnden väljer ett annat litet röstningsområde för att det totala antalet röstsedlar som ska räknas inte ska bli alltför stort. Röstsedlarna från två eller flera små röstningsområden kan sammanföras sinsemellan.

Centralvalnämnden kan också ha grundad anledning att anta att tryggheten av valhemligheten annars kräver att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Centralvalnämnden ska i detta fall bestämma vilka röstningsområden som ska sammanföras. Beslutet om sammanförandet av röstningsområdena ska fattas senast lördagen före valdagen klockan 12.

10.2 Sammanförande av röstsedlarna i små röstningsområden

Detta kapitel har indelats i följande delar:

- i kapitel 9.2.1. behandlas sådana situationer, där förhandsrösterna och rösterna på valdagen inom ett röstningsområde sammanförs.
- i kapitel 9.2.2. behandlas sådana situationer, där förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden sammanförs

10.2.1 Sammanförande av förhandsröster och röster på valdagen i ett röstningsområde

- Bestäm att ett röstningsområde är litet om det i röstningsområdet finns färre än 50 godkända valkuvert eller om du antar att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen.

- Avgör och meddela valnämnderna i ifrågavarande röstningsområden på vilket sätt det förfars, dvs. om valnämnden ska komma med röstsedlarna till centralvalnämnden eller om centralvalnämnden ska föra valkuverten till röstningsstället i röstningsområdet och lägga dem i valurnan.
- Alternativ 1: När du på valdagskvällen har fått röstsedlarna av valnämnden ska du sammanföra dessa med förhandsrösterna och utföra en preliminär räkning av röstsedlarna.
- Alternativ 2: För valkuverten på valdagen innan valförrättningen avslutats till röstningsstället i röstningsområdet och öppna dem i valnämndens åsyn och lägg röstsedlarna i valurnan med bevarande av valhemligheten.

I sådana fall som avses i 82 § 1 mom. i vallagen, dvs. när förhandsrösterna och rösterna på valdagen inom ett röstningsområde räknas samtidigt, ska centralvalnämnden avgöra på vilket sätt det förfars. Det finns två alternativ:

- 1) valnämnden för valdagens röstsedlar till centralvalnämnden och centralvalnämnden sammanför röstsedlarna och utför den preliminära rösträkningen eller
- 2) centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem för på valdagen innan valförrättningen avslutas förhandsrösterna till röstningsstället i röstningsområdet och lägger röstsedlarna i valurnan, varvid räkningen av alla röster inom röstningsområdet utförs av valnämnden i samband med den preliminära räkningen av valdagens röster.

10.2.2 **ALTERNATIV 1: Valnämnden kommer med röstsedlarna till centralvalnämnden**

Centralvalnämndens förberedande åtgärder

Centralvalnämnden ska

- 1) registrera senast på lördagen den 17 april 2021 kl. 12 i resultatuträknings-systemet att förhandsrösterna och valdagens röster i detta röstningsområde räknas samtidigt,
- 2) bestämma att valnämnderna i dessa två röstningsområden inte företar någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan översänder röstsedlarna till centralvalnämnden samt

- 3) efter att ha fått röstsedlarna som avgetts på valdagen sammanföra dessa röstsedlar med röstsedlarna i valkuverten (förhandsrösterna) och preliminärt räkna dessa röstsedlar.

Valnämndens uppgifter på valdagen

När röstningen på valdagen har avslutats ska valnämnderna för ett litet röstningsområde med bevarande av valhemligheten ta ut röstsedlarna ur valurnan och räkna dem och anteckna antalet i valprotokollet. Röstsedlarna ska hållas hopvikta när de räknas. Röstsedlarna ska därefter inneslutas i ett hållbart omslag, som ska förseglas så att det inte kan öppnas utan att förseglingsbandet bryts. Valprotokollet och vallängden ska inneslutas i var sitt omslag, som ska förseglas. På omslagen antecknas den kommunala centralvalnämndens adress samt försändelsens innehåll och avsändare.

Valnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem ska utan dröjsmål föra försändelserna till centralvalnämnden. Centralvalnämnden kan bestämma att försändelserna ska ställas till den på något annat sätt, t.ex. så att försändelserna från olika röstningsområden förs till centralvalnämnden med gemensam transport.

Preliminär räkning av röstsedlarna vid centralvalnämnden

Centralvalnämnden ska utföra den preliminära räkningen av röstsedlarna från ett litet röstningsområde vid det sammanträde som den håller genast när den har fått röstsedlarna. Vid detta sammanträde ska det föras protokoll.

Den kommunala centralvalnämnden öppnar valkuverten från röstningsområdet och sammanför röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts på valdagen och räknar preliminärt dessa röstsedlar.

I ett litet röstningsområde blir det inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstningen på valdagen. I systemet för resultaträkning och i statistiker antecknas alla röster i små röstningsområden som röster som avgetts på valdagen.

De röstsedlar som saknar stämpel eller som annars ska anses ogiltiga avskiljs till en särskild grupp. De röstsedlar som föreslås vara ogiltiga räknas och antalet antecknas i protokollet.

Bestämmelser om när en röstsedel ska anses vara ogiltig finns i 85 § i vallagen.

Om det vid granskningen av röstsedlarna inte är helt klart att en röstsedel kan räknas en viss kandidat till godo, ska den placeras i gruppen med röstsedlar som föreslås ogiltiga.

De röstsedlar som föreslås bli godkända ordnas så att de röstsedlar som gäller en viss kandidat bildar en särskild grupp. Varje kandidats röstetal och det totala antalet röstsedlar som föreslås bli godkända räknas och antecknas i protokollet.

Därefter adderas antalet röstsedlar som föreslås ogiltiga med antalet röstsedlar som föreslås bli godkända och summan antecknas i protokollet. Summan ska överensstämma med antalet godkända valkuvert adderat med det antal röstsedlar som framgår av valnämndernas valprotokoll.

När centralvalnämnden hanterar röstsedlarna får den inte göra några anteckningar på deras in eller utsidor. Hanteringen av röstsedlarna ska ordnas så, att ingen har möjlighet till missbruk.

När röstsedlarna ordnats och räknats på ovan beskrivet sätt, läggs de röstsedlar som föreslås bli godkända i buntar i den ordning kandidatens nummer anger. Varje kandidats röstsedlar läggs i en särskild bunt. De röstsedlar som föreslås ogiltiga läggs också i en särskild bunt.

Preliminär rösträkning och tillkännagivande av den

Centralvalnämnden ska se till att även resultaten för den preliminära räkningen av röstsedlarna från små röstningsområden registreras i resultatuträkningssystemet så snart som möjligt.

10.2.3 ALTERNATIV 2: Centralvalnämnden för röstsedlarna till röstningsstället i röstningsområdet och lägger dem i valurnan

Centralvalnämndens förberedande åtgärder

Centralvalnämnden ska

- 1) registrera senast på lördagen den 17 april 2021 kl. 12 i resultatuträkningssystemet att förhandsrösterna och valdagens röster i det aktuella röstningsområde räknas samtidigt,
- 2) meddela valnämnden i röstningsområdet det klockslag på valdagen då centralvalnämndens ordförande, vice ordförande samt en annan medlem kommer med valkuverten till röstningsstället.

Förande av valkuverten till röstningsområdet

Centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande samt en annan medlem ska på valdagen innan valförrättningen avslutas, dvs. mellan klockan 9 och klockan 20, föra de godkända valkuverten till röstningsstället i röstningsområdet. Där ska de i valnämndens åsyn öppna kuverten och med bevarande av valhemligheten ta ut röstsedlarna ur kuverten och lägga dem i valurnan.

De som avlämnar valkuverten ska vid behov styrka sin identitet för valnämnden.

Valnämnden ska i valprotokollet anteckna det klockslag då den fick kuverten, antalet valkuvert samt namnen på de personer som kom med kuverten.

Som resultat av dessa åtgärder blir det inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstning på valdagen. I resultatuträkningssystemet och i statistiker antecknas alla röster i detta röstningsområde som röster som avgetts på valdagen.

10.2.4 Sammanförande av röstsedlarna i två eller flera röstningsområden

- Om du antar att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet (både på förhand och på valdagen) eller om tryggheten av valhemligheten annars kräver det, ska du bestämma att röstsedlarna i detta röstningsområde räknas samtidigt som röstsedlarna i ett annat eller några andra röstningsområden och registrera dessa valområden i valdatasystemet.
- Meddela valnämnderna för ifrågavarande röstningsområden att de ska översända valdagens röstsedlar till centralvalnämnden utan att räkna dem.
- Sammanför röstningsområdenas förhandsröster och rösterna som avgetts på valdagen i röstningsområdena och utför preliminär räkning av dessa röster.

I sådana fall som avses i 82 § 2 mom., dvs. när förhandsrösterna och rösterna på valdagen i två eller flera röstningsområden sammanförs, ska centralvalnämnden i god tid, dvs. senast på lördagen den 17 april 2021 i resultatuträkningssystemet anteckna dessa röstningsområden och i tillämpliga delar vidta de åtgärder som beskrivs i kapitel 9.2.1.1. ALTERNATIV 1: Valnämnden kommer med röstsedlarna till centralvalnämnden. I dessa fall ska valnämnderna alltid komma med valdagens röstsedlar till centralvalnämnden.

De röstsedlar som har ingivits i de röstningsområden som har sammanförts kan inte beaktas vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen på samma

sätt som röstsedlarna från andra röstningsområden (se punkt 8). Centralvalnämnden kan dock, om det är ändamålsenligt och inte medför oskäliga kostnader, bestämma att de röstsedlar som har ingivits i sådana röstningsområden ska lämnas in till centralvalnämnden så snabbt att de kan beaktas vid tillkännagivandet av den preliminära rösträkningen.

I sammanförda röstningsområden blir det inget resultat för förhandsröstningen utan enbart ett resultat för röstningen på valdagen. I resultatuträkningssystemet och i statistiker antecknas alla röster i dessa röstningsområden som röster som avgetts på valdagen.

11. ANDRA ANVISNINGAR

11.1 Utomhusaffischering

Utomhusaffischering har konstaterats vara ett bra sätt att öka valets synlighet och informera kommuninvånarna om kandidaterna vid valet. Kommunerna har dock ingen lagstadgad skyldighet att delta i organiseringen av valaffischeringen. Finlands Kommunförbund rekommenderar att valaffischeringen inför kommunalvalet på de områden som kommunen besitter eller har bestämmanderätt över inleds en vecka innan förhandsröstningen börjar, dvs. den 31 mars 2021.

När eventuella reklamplatser fördelas måste alla partier och valmansföreningar som ställt upp kandidater behandlas lika.

11.2 Valkostnader

Om kostnadsfördelningen mellan valmyndigheterna föreskrivs i 188 § i vallagen.

11.3 Myndighetens för digitalisering och befolkningsdata jour gällande rösträttsregistret

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata har jour för valmyndigheternas förfrågningar som gäller rösträttsregistret på numret 0295 535 530 enligt följande:

- 1) Tiden för förhandsröstningen
 - vardagar kl. 8–20 och
 - på lördagar och söndagar kl. 9–18
- 2) vardagarna efter förhandsröstningen
 - onsdag, torsdag och fredag kl. 9–19 samt
- 3) på valdagssöndagen kl. 9–20.

På journumret ska valmyndigheten ange personbeteckningen för den person, som frågan gäller. På basis av personbeteckningen uppger Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata personens namn och på detta sätt kan det säkerställas att det är fråga om uppgifterna för den person som centralvalnämnden

avser. Det är skäl att söka fram personbeteckningen ur handlingarna redan innan Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kontaktas.

Om valmyndigheten inte har tillgång till personbeteckningen, ska uppgifterna frågas på basis av namnet. Detta är betydligt långsammare, eftersom det i röst-rättsregistret kan finnas flera personer med samma namn. När uppgifterna frågas på basis av namnet kan även andra tilläggsuppgifter behövas, såsom födelsetid, hemkommun osv.

11.4 Justitieministeriets servicenummer för väljarna

Justitieministeriet har för väljarna ordnat ett avgiftsfritt servicenummer 0800 9 4771 (för svenskspråkiga) och 0800 9 4770 (för finskspråkiga). På detta nummer får väljarna information om förhandsröstningsställets adresser och öppettider. På numret ges också råd i frågor som gäller röstning (t.ex. att väljaren ska ta med sig ett identitetsbevis osv.). Denna service är avsedd för väljarna. Valmyndigheten får enbart i undantagsfall själv ringa numret.

Vid kommunalvalet kan väljarna för första gången även använda meddelandetjänsten WhatsApp. Väljarna kan skicka meddelanden till tjänsten till numret 050 438 8730.

11.5 Justitieministeriets valwebbplats

På justitieministeriets valwebbplats www.vaalit.fi/sv finns bland annat allmän information om val, anvisningar om röstning, beställningsblankett för brevröstningsmaterial och valmyndigheternas kontaktuppgifter.

11.6 Justitieministeriets kontaktuppgifter

- Arto Jääskeläinen, valdirektör, tfn 02951 50 128, fornamn.j.efternamn@om.fi
- Heini Huotarinen, konsultativ tjänsteman, tfn 02951 50127,
- Laura Nurminen, specialsakkunnig, tfn 02 951 50 008,
- Laura Peuraniemi, specialsakkunnig, tfn 02951 50036,
- Terttu Tuomi, administrativ medarbetare, tfn 02951 50206,
- Närmare upplysningar i frågor som gäller valdatasystemet: valstödet vid Rättsregistercentralen, tfn 02956 65609, som besvaras av Anniina Tjurin, Marita Kolehmainen, Anni Vornanen, Atte Koskinen, Mikko Lampo, Mika Mäkelä, Sami Kiviharju och Antti Kaakinen.

E-postadresserna har formen fornamn.efternamn@om.fi

11.7 Utrikesministeriets kontaktuppgifter

- tfn 02951 6001; fax (09) 1605 5755; e-post: vaalit.um@formin.fi.

BILAGA 1a

VALLAG 2.10.1998/714

(bestämmelser som gäller kommunalvalen)

I AVDELNINGEN**GEMENSAMMA
BESTÄMMELSER****1 kap****Allmänna bestämmelser****1 §****Lagens tillämpningsområde**

Utöver vad som i grundlagen och kommunallagen (410/2015) föreskrivs om val innehåller denna lag bestämmelser om förrättandet av

3) kommunalval,

Bestämmelser om kommunalval i landskapet Åland finns i landskapets lagstiftning.

2 §**Rösträtt**

Bestämmelser om rösträtt vid kommunalval finns i grundlagen och kommunallagen. (8.5.2015/563)

Rösträtten får inte utövas genom ombud.

3 § (8.5.2015/563)**Valbarhet**

Bestämmelser om valbarhet vid riksdagsval och om behörighet att bli vald till republikens president finns i grundlagen och bestämmelser om valbarhet vid kommunalval i kommunallagen. Bestämmelser om valbarhet vid Europaparlamentsval finns i 164 § i denna lag.

4 § (14.12.2017/939)**Valförrättning**

Val förrättas genom att det anordnas förhandsröstning, brevröstning och röstning på valdagen. Kommunen svarar för att förhandsröstning och röstning på valdagen anordnas i Finland, och utrikesministeriet svarar för att förhandsröstning anordnas utomlands. Justitieministeriet svarar för att det anordnas brevröstning.

5 § (20.5.2016/361)**Valkretsar vid riksdagsval****6 §****Fördelningen av riksdagsmandaten mellan
valkretsarna****7 §****Valkretsar vid övriga val**

Vid kommunalval är kommunen valkrets. (8.5.2015/563)

8 §**Röstningsområden**

Röstningsområde är kommunen, om det inte är nödvändigt att dela in den i flera röstningsområden. Beslut om röstningsområdena fattas av fullmäktige. När beslutet

fattas skall de ändringar i kommunindelningen beaktas som träder i kraft vid ingången av det följande kalenderåret. Fullmäktige skall också bestämma till vilket röstningsområde de personer hör som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

Beslutet om röstningsområdena träder i kraft vid ingången av kalenderåret, om beslutet fattats och på det sätt som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata föreskriver meddelats den senast i augusti månad det år som föregår ikraftträdandet. (29.11.2019/1132)

Om ett beslut om ändring i kommunindelningen har meddelats efter beslutet om röstningsområdena, skall fullmäktige eller, om ministeriet har fattat beslut om ändringen, kommunstyrelsen utan dröjsmål se över indelningen i röstningsområden.

Ett sådant beslut om röstningsområdena som har meddelats Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska iakttas trots att besvär anförs hos förvaltningsdomstolen tills besvären har avgjorts, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Ändring i beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med anledning av besvär får inte sökas genom besvär. (29.11.2019/1132)

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

- 1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vilkas antal och placering kommunstyrelsen beslutar och vilka det ska finnas åtminstone ett i varje kommun, om inte något annat följer av särskilda skäl,
- 2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som bestäms

genom förordning av statsrådet samt vid kommunalval de allmänna förhandsröstningsställen i landskapet Åland som bestäms genom förordning av statsrådet,

- 3) sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra genom beslut av kommunstyrelsen angivna verksamhetsenheter inom socialvården samt straffanstalter (anstalt),
- 4) finska fartyg som befinner sig utomlands när förhandsröstning verkställs.

(8.5.2015/563)

Dessutom kan förhandsröstning under nedan nämnda förutsättningar ordnas i den röstandes hem (hemmaröstning).

Varje röstningsområde skall ha ett röstningsställe på valdagen vilket anges i beslut av kommunstyrelsen. Av särskilda skäl kan röstningsstället förläggas utom röstningsområdet eller också utom kommunen, om detta inte förorsakar de röstande oskäliga olägenheter. (5.4.2002/247)

Kommunstyrelsen ska se till att det i det register över röstningsställen som förs av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata, utan dröjsmål och på det sätt som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer, i fråga om varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen antecknas namnet, besöksadressen samt de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet samt namnet på och besöksadressen för röstningsstället på valdagen samt övriga uppgifter som justitieministeriet föreskriver. De allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet och röstningsställen på valdagen i hemlandet som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställen, är röstningsställen vid valet fastän ett yrkande på rättelse av kommun-

styrelsens beslut enligt denna paragraf inte har behandlats och fastän sådana kommunalbesvär som har anförts hos förvaltningsdomstolen och genom vilka ändring söks i beslut med anledning av rättelseyrkande inte har avgjorts. Rättelseyrkande hos kommunstyrelsen och kommunalbesvär över kommunstyrelsens beslut ska handläggas skyndsamt. I förvaltningsdomstolens beslut i ett besvärssärende får ändring inte sökas genom besvär. (29.11.2019/1132)

2 kap

Valmyndigheter

9 a § (20.5.2016/361)

Valmyndigheters opartiskhet

Valmyndigheterna ska sköta sitt uppdrag opartiskt.

10 §

Behandlingen av valärenden i statsrådet

I statsrådet är justitieministeriet högsta valmyndighet.

2 mom. har upphävts genom L 5.4.2002/247. (5.4.2002/247)

11 § (12.4.2013/271)

Valkrets nämnd

12 § (20.5.2016/361)

Valkrets nämndens arbete

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Fullmäktige skall i kommunen tillsätta en kommunal centralvalnämnd för sin mandatperiod.

Den kommunala centralvalnämnden består av en ordförande, en vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst fem. Ersättarna ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna. Både medlemmarna och ersättarna ska i den utsträckning det är möjligt företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. En medlem eller ersättare som enligt en kandidatansökan som lämnats till centralvalnämnden har uppställts som kandidat för ett parti eller en valmansförening kan inte delta i centralvalnämndens arbete vid valet i fråga. (8.5.2015/563)

I landskapet Åland fungerar i varje kommun som kommunal centralvalnämnd vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval den nämnd som tillsatts för kommunalval i landskapet. På nämnden i fråga tillämpas i tillämpliga delar vad som i denna lag föreskrivs om den kommunala centralvalnämnden. (8.5.2015/563)

Den kommunala centralvalnämnden ska lämna sina kontaktuppgifter till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata på det sätt som myndigheten bestämmer. (29.11.2019/1132)

14 § (20.5.2016/361)

Den kommunala centralvalnämndens arbete

Den kommunala centralvalnämnden är beslutsför med fem medlemmar. Om en ersättare har avlidit eller har förhinder eller är jävig, får kommunstyrelsen vid behov för-

ordna en tillfällig ersättare.

Bestämmelser om jäv för den kommunala centralvalnämndens medlemmar och deras ersättare finns i 27–30 § i förvaltningslagen.

Den kommunala centralvalnämnden anställer en sekreterare och annan behövlig personal. Den beslutar om rätt att närvara och yttra sig vid nämndens sammanträden för andra personer än de som på grund av sina uppgifter enligt denna lag har rätt att delta i sammanträdena.

På den kommunala centralvalnämnden tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om kommunstyrelsens företrädarens och kommundirektörens eller borgmästarens rätt att närvara och yttra sig vid sammanträden eller om rätten att ta upp ett ärende till behandling i ett högre organ.

15 § (20.5.2016/361)

Valnämnd och valbestyrelse

Kommunstyrelsen ska i god tid före val tillätta

- 1) 1) för varje röstningsområde en valnämnd, som består av ordförande, vice ordförande och tre andra medlemmar samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre, samt
- 2) 2) för förhandsröstning som verkställs i anstalter en eller flera valbestyrelser, som består av ordförande, vice ordförande och en annan medlem samt ett behövligt antal ersättare, dock minst tre.

Såväl valnämndens och valbestyrelsens medlemmar som deras ersättare ska i den utsträckning det är möjligt företräda de i partiregistret antecknade partier som vid föregående riksdagsval ställt upp kandidater i valkretsen i fråga. Vid kommunalval

ska medlemmarna och ersättarna dock företräda de grupper av röstande som vid föregående kommunalval ställt upp kandidater i kommunen. Valnämndens ersättare och valbestyrelsens ersättare ska ställas i den ordning i vilken de träder i stället för medlemmarna.

En kandidat kan inte vara medlem eller ersättare i valnämnden. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara medlem eller ersättare i valbestyrelsen. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Valnämndernas och valbestyrelsernas ordförandes och vice ordförandes namn och kontaktinformation ska meddelas den kommunala centralvalnämnden.

16 § (20.5.2016/361)

Valnämndens och valbestyrelsens arbete

Valnämnden och valbestyrelsen är beslutsför med tre medlemmar.

Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas inte på valnämndens och valbestyrelsens medlemmar eller på deras ersättare.

Valnämnden utser för röstningen på valdagen ett eller flera valbiträden. Bestämmelser om valbiträde finns i 73 §. Valnämnden kan anlita biträdande personal för räkningen och ordnandet av röstsedlarna samt för sådan anteckning i rösträttsregistret som avses i 77 § och för användning av justitieministeriets andra datasystem.

På valnämnden och valbestyrelsen tillämpas inte den i kommunallagen avsedda förvaltningsstadgans bestämmelser om förande, justering och delgivning av protokoll, hänskjutande av ett ärende till fortsatt sammanträde, kommunstyrelsens företrädarens

och kommundirektörens eller borgmästarens närvaro och rätt att yttra sig vid sammanträden, föredragning av tjänsteinnehavare, förfarandet när ett ärende tas upp till behandling i ett högre organ och inte heller om kommunens ekonomi.

17 § (20.5.2016/361)

Valförrättare

Förhandsröstning på allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, i finska beskickningar och ombord på finska fartyg samt hemmaröstning sköts av valförrättare. Varje allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska ha åtminstone två valförrättare. Även andra förhandsröstningsställen kan vid behov ha två eller flera valförrättare.

Den kommunala centralvalnämnden förordnar valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och till hemmaröstning. Valförrättare är annars

- 1) vid en finsk beskickning dess chef eller en av denne utsedd person,
- 2) ombord på ett finskt fartyg befälhavaren eller en av denne förordnad, på fartyget tjänstgörande person.

När förhandsröstning förrättas vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet ska minst två valförrättare samtidigt vara närvarande. Vid andra förhandsröstningsställen, till vilka två eller flera valförrättare har utsetts eller förordnats, räcker det med att endast en valförrättare är närvarande när förhandsröstning förrättas. Varje enskild hemmaröstning sköts av en valförrättare.

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valförrättare. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Förvaltningslagens bestämmelser om jäv tillämpas

inte på valförrättare.

Vid finska beskickningar och ombord på finska fartyg kan en kandidat eller en sådan närstående till en kandidat som avses ovan emellertid vara valförrättare, om det inte finns någon annan person som är lämplig att vara valförrättare och förrättandet av förhandsröstningen därför annars skulle hindras.

3 kap

Rösträttsregister

18 § (29.11.2019/1132)

Upprättande av och uppgifter i rösträttsregister

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska senast den 46 dagen före valdagen upprätta ett register i vilket införs varje person som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är röstberättigad i det kommande valet (rösträttsregister).

Beträffande varje röstberättigad tas följande uppgifter in i rösträttsregistret, sådana de är i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24:

- 1) personbeteckning,
- 2) fullständigt namn,
- 3) vid andra val än kommunalval den valkrets som avses i 5 §,
- 4) hemkommun i Finland enligt lagen om hemkommun,
- 5) röstningsområde,
- 6) röstningsställe på valdagen och adressen till det,

- 7) modersmål, om detta är danska, isländska, norska eller svenska,
- 8) vid andra val än kommunalval den stat där den röstberättigade är bosatt, om staten inte är Finland,
- 9) datum för införande i registret,
- 10) uppgift om en sådan spärrmarkering som avses i 36 § i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.

Om den röstberättigade inte har hemkommun i Finland den 51 dagen före valdagen, ska folkbokföringskommunen enligt lagen om hemkommun antecknas i röst-rättsregistret i stället för hemkommunen. Om folkbokföringskommunen inte längre hör till finskt territorium, ska Helsingfors stad antecknas i stället för den. Om en sådan medborgare i en annan stat som är röstberättigad vid Europaparlamentsval och kommunalval inte har hemkommun i Finland, ska rösträttskommunen antecknas i rösträttsregistret i stället för hemkommunen. Den röstberättigade hör i detta fall till det röstningsområde som fullmäktige med stöd av 8 § 1 mom. har bestämt i fråga om de röstberättigade som i befolkningsdatasystemet inte har antecknats vid någon fastighet.

Efter upprättandet av rösträttsregistret antecknas i registret beträffande den röstberättigade

- 1) uppgift om dödsfall, om den röstberättigade har avlidit,
- 2) för det fall att personen i fråga på det sätt som anges i 26 § har antecknats i rösträttsregistret som saknande röst-rätt, uppgift om detta,
- 3) uppgifter om eventuellt

rättelseyrkande och om beslut som har meddelats med anledning av det,

- 4) uppgift om huruvida den röstberättigade har utövat sin rösträtt,
- 5) uppgift om en sådan spärrmarkering som avses i 2 mom. 10 punkten, om denna har gjorts i befolkningsdatasystemet efter upprättandet av rösträttsregistret,
- 6) uppgift om att det i det register som avses i 11 § 1 mom. i lagen om förvaltningens gemensamma stödtjänster för e-tjänster (571/2016) antecknats samtycke som den röstberättigade gett i fråga om ett elektroniskt delgivningsförfarande.

19 §

Tilläggsuppgifter som ska införas i rösträttsregistret vid kommunalval och Europaparlamentsval (8.5.2015/563)

Vid kommunalval införs i rösträttsregistret, utöver vad som föreskrivs i 18 § 2 mom., beträffande varje röstberättigad som inte är finsk medborgare uppgift om

- 1) medborgarskap,
- 2) den tidsperiod han eller hon utan avbrott har haft hemkommun i Finland, om inte han eller hon är medborgare i en annan medlemsstat i Europeiska unionen eller i Island eller Norge,
- 3) att den röstberättigade gjort en anmälan till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i enlighet med 20 § 2 mom. 2 punkten i kommunallagen.

(29.11.2019/1132)

20 §

Användning av rösträttsregistret vid presidentval

mån innehålla i 18 § 2 och 3 mom. nämnda uppgifter i optiskt läsbar form.

Till meddelandekortet kan fogas av justitieministeriet utarbetad information om röstningsförfarandet och om det organ som utses genom valet. (19.12.2018/1223)

21 §

Meddelandekort

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utarbetar över var och en som införts i rösträttsregistret ett meddelandekort, som innehåller följande uppgifter:

- 1) de uppgifter som avses i 18 § 2 mom. 2, 5 och 6 punkten,
- 2) den adress som för den röstberättigade finns införd i befolkningsdatasystemet den 51 dagen före valdagen klockan 24,
- 3) vid vilket val och i vilken valkrets eller i vilken kommun kortets mottagare har rösträtt,
- 4) valdagen och förhandsröstningsperioden,
- 5) kontaktinformationen till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata eller Statens ämbetsverk på Åland och till den kommunala centralvalnämnden,
- 6) det register eller datasystem som uppgifterna på kortet grundar sig på, samt
- 7) av justitieministeriet utarbetade anvisningar om kortets användning och om förfarandet vid röstning.

(29.11.2019/1132)

Meddelandekortet kan dessutom i behövlig

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ser till att meddelandekorten senast den 24 dagen före valdagen sänds till de röstberättigade vilkas adress är känd. Vid Europaparlamentsval sänds kort emellertid inte till sådana i rösträttsregistret införda personer som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata i enlighet med 26 § 5 mom. antecknar i rösträttsregistret som saknande rösträtt. Meddelandekortet sänds till den röstberättigade endast elektroniskt, om det beträffande honom eller henne gjorts en i 18 § 4 mom. 6 punkten avsedd anteckning i rösträttsregistret. (29.11.2019/1132)

22 § (29.11.2019/1132)

Information till medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen vid kommunalval och Europaparlamentsval

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska i god tid före kommunalval och Europaparlamentsval i möjligaste mån på lämpligt sätt meddela alla medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen som uppfyller villkoren för rösträtt att de enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet kommer att ha rösträtt och vara valbara vid valet samt om det förfarande som ska iakttas för utövande av rösträtten och rätten att bli uppställd som kandidat.

23 § (29.11.2019/1132)

Kontroll av uppgifter i rösträttsregistret

De uppgifter som antecknats i rösträttsre-

gistret enligt 18 § 2 och 3 mom. och 19 §, med undantag för personbeteckningarna, finns framlagda för kontroll på de ställen som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata bestämmer eller fås avgiftsfritt per telefon vardagar under tjänstetid från och med den 41 dagen före valdagen.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata kan ge utdrag ur rösträtsregistret. Utdraget ges avgiftsfritt till den som utdraget gäller och till en myndighet som avses i denna lag.

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata informerar i den officiella tidningen och på annat lämpligt sätt om tillhandahållandet av uppgifter ur rösträtsregistret samt om hur rättelseyrkande ska framställas.

Om det i rösträtsregistret för en person har antecknats en sådan uppgift om spärrmärkning som avses i 18 § 2 mom. 10 punkten eller 18 § 4 mom. 5 punkten, får endast de personuppgifter i rösträtsregistret som avses i 18 § 2 mom. 2, 7 och 9 punkten läggas fram för kontroll.

24 § (29.11.2019/1132)

Rättelseyrkande

Den som anser att han eller hon obehörigen har utelämnats ur rösträtsregistret eller att en anteckning om honom eller henne i registret är oriktig, kan framställa ett skriftligt rättelseyrkande hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast den 16 dagen före valdagen före klockan 16.

Rättelseyrkande kan grundas också på sådana på rösträtten inverkan omständigheter som har inträffat efter att rösträtsregistret upprättades.

Om en röstberättigads flyttningsanmälan enligt lagen om hemkommun inkommer till Myndigheten för digitalisering och be-

folkningsdata senare än den 51 dagen före valdagen, kan den röstberättigade inte på grundval av denna flyttningsanmälan yrka rättelse av sådana i 18 § 2 mom. 3–6 punkten nämnda uppgifter i rösträtsregistret som gäller den röstberättigade.

Ett rättelseyrkande kan framställas genom användning av en för ändamålet utarbetad blankett. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska se till att blanketter finns tryckta eller duplicerade på de ställen där uppgifterna i rösträtsregistret finns framlagda.

25 § (29.11.2019/1132)

Beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska avgöra rättelseyrkandena senast den 13 dagen före valdagen och göra eventuella av besluten föranledda ändringar i rösträtsregistret senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12.

Beslutet ska utan dröjsmål av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata delges den som framställt yrkandet. Beslutet ska sändas per post som rekommenderad försändelse, men det kan också skickas på något annat bevisligt sätt, om detta inte föranleder dröjsmål. Om beslutet innefattar att personen i fråga införs i rösträtsregistret, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata samtidigt sända till honom eller henne ett meddelandekort. Är mottagarens postadress inte känd, ska beslutet publiceras i den officiella tidningen.

26 §

Självrättelse

Anser Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata att någon obehörigen har utelämnats ur rösträtsregistret eller orättmätigt har tagits in i det eller att en sådan

anteckning i rösträttsregistret som gäller honom eller henne är oriktig, har Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata rätt att på tjänstens vägnar foga personen i fråga till rösträttsregistret eller anteckna honom eller henne som saknande rösträtt eller rätta den oriktiga anteckning som gäller honom eller henne. Ändringarna ska göras senast den 12 dagen före valdagen före klockan 12. (29.11.2019/1132)

När anteckning i rösträttsregistret görs om att någon saknar rösträtt skall ett skriftligt beslut fattas om detta, och beslutet skall delges personen i fråga så som bestäms i 25 § 2 mom. Ett skriftligt beslut behöver dock inte fattas, om personen i fråga har dött eller dödförklarats efter att rösträttsregistret upprättades.

När någon fogas till rösträttsregistret skall till honom eller henne utan dröjsmål sändas ett meddelandekort.

Vid rättelse av en oriktig anteckning som gäller en person som är införd i rösträttsregistret skall personen i fråga utan dröjsmål underrättas om rättelsen, om detta inte är uppenbart onödigt.

27 § (29.11.2019/1132)

Besvär hos förvaltningsdomstolen

Över ett beslut genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och över ett beslut enligt 26 § 2 mom. får besvär anföras hos förvaltningsdomstolen. Besvären ska anföras senast den sjunde dagen efter den dag då parten i fråga har delgetts beslutet eller efter den dag då beslutet har publicerats i den officiella tidningen. En besvärsskrift som riktats till förvaltningsdomstolen kan inom besvärstiden lämnas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata för vidarebefordran till förvaltningsdomstolen. På anförande av besvär

tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019).

Förvaltningsdomstolen ska utan dröjsmål underrätta ändringssökanden och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om sitt beslut. Om beslutet innefattar att någon ska införas i rösträttsregistret eller att uppgifter om någon ska ändras, ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata göra de behövliga ändringarna i rösträttsregistret. Om förvaltningsdomstolen meddelar ett sådant beslut senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, ska den utan dröjsmål sända beslutet också till den kommunala centralvalnämnden, som ska foga beslutet till den vallängd som nämns i 71 §. Om besvären har förkastats eller avvisats, ska förvaltningsdomstolen underrätta Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om detta, och Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska göra anteckning om detta i rösträttsregistret.

Över förvaltningsdomstolens beslut enligt denna paragraf får ändring inte sökas genom besvär.

28 § (28.6.2013/496)

Rösträttsregistrets laga kraft

Rösträttsregistret vinner laga kraft klockan 12 den 12 dagen före valdagen.

Ett lagakraftvunnet rösträttsregister ska följas oförändrat vid valet. Rösträttsregistret anses ha vunnit laga kraft även om förvaltningsdomstolen inte innan det vinner laga kraft har meddelat beslut med anledning av besvär som anförts hos den.

Om någon uppenbart oriktigt med stöd av 26 § 1 eller 5 mom. har antecknats i rösträttsregistret som saknande rösträtt, får Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata stryka anteckningen ur det lagakraftvunna rösträttsregistret.

(29.11.2019/1132)

Den som på valdagen för valnämnden visar upp ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen eller högsta förvaltningsdomstolen som visar att han eller hon är röstberättigad, ska få rösta. Personen i fråga är skyldig att överlåta beslutet eller en kopia av det till valnämnden.

29 §

Användningen av rösträttsregistret

I rösträttsregistret antecknas i enlighet med 5 och 6 kap. när och var den röstberättigade har röstat. Anteckningen kan göras av en valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet eller av valbestyrelsens ordförande eller av valnämnden eller den kommunala centralvalnämnden eller, på den kommunala centralvalnämndens begäran, av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. Om anteckningen konstateras vara oriktig, kan den rättas endast av den kommunala centralvalnämnden eller, på dennas begäran, av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata. (29.11.2019/1132)

Anteckningar som gäller röstning är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, blir anteckningarna om röstningen vid det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats. (5.4.2002/247)

Efter att valresultatet har vunnit laga kraft ska av justitieministeriet föreskrivna arkivutskrifter matas ut ur rösträttsregistret. Därefter ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata utplåna uppgifterna ur registret. (29.11.2019/1132)

4 kap

Myndighetsuppgifter vid kandidatuppställning

30 §

Kandidatuppställning

I II avdelningen ingår bestämmelser vilka gäller de i partiregistret upptagna partiernas (parti) och de av röstberättigade bildade valmansföreningarnas uppställande av kandidater samt ansökan om publicering av kandidatlistan i sammanställningen av kandidatlistorna och ansökan om upptagande av en kandidat i kandidatförteckningen vid presidentval (kandidatansökningar) och ingivande av ansökningarna till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna.

31 § (8.5.2015/563)

Myndighet som behandlar kandidatansökningar

Kandidatansökningarna behandlas

3) vid kommunalval av den kommunala centralvalnämnden.

Den myndighet som behandlar kandidatansökningar är personuppgiftsansvarig för sammanställningen av kandidatlistorna och för kandidatförteckningen för presidentval. (8.5.2020/333)

32 § (21.5.2010/431)

Meddelanden som gäller partierna

Justitieministeriet ska senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val meddela de myndigheter som behandlar kandidatan-

sökningarna, med undantag för landskapet Ålands valkrets nämnd, vilka partier som är upptagna i partiregistret och vilka personer som är berättigade att teckna respektive partis namn.

33 § (21.5.2010/431)

Myndigheternas lagbestämda sammanträden

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna sammanträder på kallelse av ordföranden i god tid, senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val och därefter, om det finns ärenden att behandla, den 47, 41, 39 och 38 dagen före valdagen vid presidentval samt den 40, 34, 32 och 31 dagen före valdagen vid andra val, valdagen, dagen efter valdagen och den tredje dagen efter valdagen samt vid någon annan tid, om behandlingen av ärendena kräver det.

34 § (21.5.2010/431)

Beslut om och kungörelse av ingivning av handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska vid det sammanträde som hålls senast den 55 dagen före valdagen vid presidentval och den 48 dagen före valdagen vid andra val besluta till vem, vilka dagar och vid vilka klockslag samt var de för myndigheten avsedda kandidatansökningarna och andra handlingar som gäller kandidatuppställningen ska ges in.

Angående beslutet ska det avfattas en kungörelse. Kungörelsen ska delges de valombud som partierna har uppgett och hållas framlagd i myndighetens sammanträdeslokal samt vid kommunalval offentliggöras på det sätt som kommunala tillkännagivanden görs kända och vid övriga val offentliggöras i den officiella tidningen. (8.5.2015/563)

35 §

Skyldighet att kontrollera handlingar

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna skall kontrollera att kandidatansökningarna och anmälningarna om valförbund och gemensam lista har lämnats till myndigheten inom den tid som anges i lagen och att handlingarna har den form som bestäms i lagen eller med stöd av den samt att kandidaterna är valbara och att det inte heller annars finns något lagstadgat hinder för deras kandidatur.

Det ankommer inte på myndigheten att granska på vilket sätt man har verkställt medlemsomröstningen och uppställandet av kandidater jämte därtill hörande förfaranden inom partiet eller dess krets- eller basorganisation eller annan organisation eller inom en förening som företräder parti-medlemmarna i kommunen.

36 § (21.5.2010/431)

Behandling av kandidatansökningar och anmärkningar mot dem

Kandidatansökningarna och de handlingar som fogats till dem kontrolleras vid det sammanträde som hålls den 41 dagen före valdagen vid presidentval och den 34 dagen före valdagen vid andra val.

Har en kandidatansökan eller en anmälan om valförbund eller gemensam lista inte lämnats till myndigheten inom föreskriven tid, ska den avvisas.

Valombudet för ett parti, en gemensam lista eller en valmansförening som inte hör till en gemensam lista ska omedelbart underättas, om

1) kandidatansökan eller anmälan om valförbund eller gemensam lista inte har gjorts i enlighet med denna lag eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den eller att

de handlingar som förutsätts i denna lag inte har fogats till kandidatansökan,

2) kandidatansökningshandlingarna av andra orsaker än de som nämns i 1 punkten inte kan betraktas som lagenliga, eller

3) som kandidat har uppställts en person som inte är valbar eller som vid samma val har uppställts som kandidat på två eller flera listor.

37 §

Fastställande av kandidaternas ordningsföljd

Vid det sammanträde som avses i 36 § bestäms partiernas, de gemensamma listornas och valmansföreningarnas inbördes ordningsföljd för sammanställningen av kandidatlistorna samt presidentkandidaternas inbördes ordningsföljd för kandidatförteckningen.

Vid riksdagsval, kommunalval och Europaparlamentsval utlottas

- 1) den inbördes ordningen mellan å ena sidan de partier som inte har ingått valförbund och å andra sidan valförbunden,
- 2) inom valförbunden den inbördes ordningen mellan de partier som har bildat valförbund och
- 3) den inbördes ordningen mellan de gemensamma listorna.

De valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista sätts i alfabetisk ordning.

38 § (21.5.2010/431)

Valombudens åtgärder med anledning av anmärkningar

De valombud till vilka anmärkningar har framställts har rätt att senast den 39 dagen före valdagen vid presidentval och den 32 dagen före valdagen vid andra val före klockan 16 göra rättelser med anledning av anmärkningarna och att komplettera en kandidatansökan och de handlingar som fogats till den. Inom samma tid har valombuden rätt att göra behövliga justeringar beträffande en kandidats namn, titel, yrke, syssla eller hemkommun. Avser anmärkningen anmälan om valförbund, har partiernas valombud rätt att ge in ett gemensamt skriftligt förslag till rättelse av anmälan.

Har anmärkningen framställts av en orsak som nämns i 36 § 3 mom. 3 punkten, har valombudet rätt att inom den tid som anges i 1 mom. i denna paragraf stryka en kandidat som avses i det förstnämnda lagrummet.

39 § (21.5.2010/431)

Beslut om kandidatansökningar

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid och de handlingar som fogats till dem behandlas på nytt vid det sammanträde som hålls den 39 dagen före valdagen vid presidentval och den 32 dagen före valdagen vid andra val. Samtidigt fattas beslut med anledning av kandidatansökningarna samt anmälningarna som gäller valförbund och gemensam lista.

De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid samt anmälningar om valförbund och om gemensam lista, mot vilka inga anmärkningar har framställts, ska godkännas.

40 § (21.5.2010/431)

Beslut som ska fattas efter besluten om kandidatansökningarna

Har en anmärkning som avses i 38 § 2 mom. gjorts och godtagbar anmälan om rättelse inte ingivits eller anmälan om strykning av kandidaten i fråga inte gjorts inom utsatt tid eller har kandidaten avlidit, tas kandidaten inte upp i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentval. Ett partis, en valmansförenings eller en gemensam listas valombud är skyldigt att utan dröjsmål underrätta den myndighet som behandlar kandidatansökningarna om en kandidats död.

Ett parti eller en valmansförening vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, har rätt att återta sin kandidatansökan. Partiets eller valmansföreningens valombud ska ge in ett skriftligt återtagande till den myndighet som behandlar kandidatansökningarna senast den 31 dagen före valdagen före klockan 12. Ett ärende som gäller godkännande av kandidatansökan ska behandlas på nytt till följd av återtagande.

Beslut i de ärenden som avses i denna paragraf fattas vid det sammanträde som hålls den 38 dagen före valdagen vid presidentval och den 31 dagen före valdagen vid andra val innan sammanställningen av kandidatlistorna eller presidentvalets kandidatförteckning uppgörs.

41 § (28.6.2013/496)

Uppgörande av sammanställning av kandidatlistor

Den myndighet som behandlar kandidatansökningarna ska vid det sammanträde som hålls den 31 dagen före valdagen och som börjar senast klockan 16 göra upp en sammanställning av kandidatlistorna, där det på samma sida av arket finns tryckt

1) en gemensam rubrik, av vilken framgår för vilket val sammanställningen har gjorts upp, samt

2) partiernas kandidatlistor, gemensamma listor samt kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista.

Kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund och för de partier som har bildat valförbund samt de gemensamma listorna och kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till någon gemensam lista placeras i ordningsföljd enligt 37 § 2 och 3 mom. så att först kommer partiernas kandidatlistor grupperade från vänster till höger, sedan de gemensamma listorna grupperade på motsvarande sätt och till sist under varandra i alfabetisk ordning kandidatlistorna för de valmansföreningar som inte hör till en gemensam lista. Kandidaterna tilldelas nummer i enlighet med denna ordningsföljd, med 2 som första nummer.

Finns det så många partier, valförbund eller gemensamma listor att grupperingen av dem från vänster till höger gör det väsentligen svårare att läsa sammanställningen, kan de eller en del av dem även grupperas under varandra i sammanställningen med iakttagande av den genom lottningen bestämda ordningsföljden. Kandidatlistorna för de partier som har ingått valförbund ska tillräckligt klart åtskiljas från kandidatlistorna för de partier som inte hör till något valförbund. Under kandidatlistorna för partier som har bildat valförbund görs en anteckning om att partierna i fråga har ingått valförbund.

Uppgifter om partiernas kandidater och kandidaterna på de gemensamma listorna antecknas under partiets namn eller den gemensamma listans beteckning grupperade i en eller flera spalter uppifrån och nedåt. Uppgifter om de kandidater som inte hör till någon gemensam lista antecknas längst

till höger under varandra, i nummerordning, tydligt åtskilda från varandra.

För varje kandidat antecknas i sammanställningen nummer, namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck, samt vid andra val än kommunalval hemkommun. Vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett annat allmänt känt tilltalsnamn eller en förkortning av förnamnet. Inga andra uppgifter om kandidaten får antecknas, om de inte behövs för att precisera identiteten. Inga personbeteckningar antecknas i sammanställningen.

Partiernas namn antecknas i sammanställningen med iakttagande av 4 § i partilagen (10/1969) och 9 § 2 mom. i föreningslagen (503/1989). För en gemensam lista antecknas den beteckning som föreslagits för den eller, om beteckningen inte heller efter en anmärkning överensstämmer med det som föreskrivs om detta i II avdelningen, eller om inget förslag har framställts, fastställer den myndighet som behandlar kandidatsökningarna en beteckning, som endast utvisar den gemensamma listans ordningsföljd i sammanställningen i förhållande till andra gemensamma listor. För en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista antecknas ingen beteckning.

42 § (21.5.2010/431)

Kandidatförteckningar för presidentval

43 § (28.6.2013/496)

Riksomfattande kandidatregister

Justitieministeriet ska upprätta ett register i vilket införs alla kandidater i hela landet som vid valet i fråga tagits upp i sammanställningarna av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet (riksomfattande kandidatregister). Justi-

tieministeriet är personuppgiftsansvarig för det riksomfattande kandidatregistret. (8.5.2020/333)

Den myndighet som behandlar kandidatsökningarna ska den 38 dagen före valdagen vid presidentval och den 31 dagen före valdagen vid andra val se till att det i det riksomfattande kandidatregistret bekräftar varje kandidat införs de uppgifter som finns i sammanställningen av kandidatlistorna eller i kandidatförteckningen för presidentvalet, ålder på valdagen samt personbeteckning.

Uppgifter ur kandidatregistret ges avgiftsfritt kandidaten, det parti som ställt upp kandidaten och den gemensamma lista på vilken kandidaten är uppställd samt en myndighet som avses i denna lag.

Justitieministeriet tar vid behov valkretsvis eller kommunvis en utskrift ur det riksomfattande kandidatregistret som upptar de uppgifter om varje kandidat som finns i sammanställningen av kandidatlistorna. Ministeriet ska se till att ett behövligt antal exemplar av utskriften sänds till de kommunala centralvalnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid förhandsröstningsställena i hemlandet samt utrikesministeriet för vidare utdelning till de finska beskickningar och finska fartyg som är förhandsröstningsställen.

44 §

Distribution och tillkännagivande av sammanställningen av kandidatlistorna och av kandidatförteckningen för presidentval

Den kommunala centralvalnämnden skall bringa sammanställningen av kandidatlistorna för kommunalval eller uppgifterna i den eller uppgift om var sammanställningen hålls framlagd till de röstberättigades kännedom så som kommunala till-

kännagivanden delges samt dessutom genom tillkännagivande som anslås i centralvalnämndens möteslokal. Av sammanställningen skall ett tillräckligt antal i god tid före valet sändas till kommunstyrelsen, valnämnderna, valbestyrelserna och valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställena inom kommunen. De skall dessutom sändas till valombuden för de partier, de gemensamma listor och de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningar som ställt upp kandidater. Sammanställningarna skall också hållas tillgängliga för kommunens invånare. (8.5.2015/563)

45 §

Förbud mot ändringssökande

I en myndighets beslut som avses i detta kapitel, med undantag för beslut om uppgifter som skall ges ur kandidatregistret, får ändring inte sökas särskilt.

5 kap

Förhandsröstning

46 § (21.5.2010/431)

Rätt att förhandsrösta

Varje röstberättigad får förhandsrösta på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet och utomlands i finska beskickningar.

En röstberättigad som vårdas på sjukhus eller i en verksamhetsenhet inom socialvården vilken lämnar vård dygnet runt eller vilken kommunstyrelsen annars har bestämt att ska vara förhandsröstningsställe, eller som har intagits i en straffanstalt får förhandsrösta i denna anstalt. En röstberättigad som tillhör personalen ombord på ett finskt fartyg får förhandsrösta ombord

på fartyget om det befinner sig utomlands.

En röstberättigad vars rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället, får så som bestäms i 55 § förhandsrösta hemma i den kommun i Finland som i rösträttsregistret har antecknats som hans eller hennes hemkommun. En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

47 § (5.4.2002/247)

Förhandsröstningsperioden

Förhandsröstningen inleds den 11 dagen före valdagen samt avslutas utomlands den åttonde dagen och i hemlandet den femte dagen före valdagen. På finska fartyg kan förhandsröstning dock, med undantag för det andra valet vid presidentval, inledas redan den 18 dagen före valdagen.

Ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet är öppet för förhandsröstning under alla dagar under den tidsperiod som avses i 1 mom., om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen.

Vid finska beskickningar och deras verksamhetsställen kan förhandsröstningsperioden enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet vara kortare än vad som anges i 1 mom.

48 § (28.6.2013/496)

Förhandsröstningstiderna

Förhandsröstning förrättas under förhandsröstningsperioden

- 1) på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet på den tid som anges i beslut av kommunstyrelsen, och som inte får infalla vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20, inte heller lördagar och söndagar före klockan 9 eller efter klockan 18,
- 2) i finska beskickningar varje dag på de tider som bestäms av chefen för beskickningen, dock inte långfredagen, påskdagen, pingstdagen, midsommardagen eller julaftonen, inte heller juldagen eller annandag jul,
- 3) i anstalter under en eller högst två dagar på de tider som valbestyrelsen bestämmer,
- 4) ombord på finska fartyg under minst en dag på de tider som befälhavaren bestämmer,
- 5) vid hemmaröstning vid den tidpunkt mellan klockan 9 och klockan 20 som särskilt meddelas den röstande.

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten förrättas förhandsröstning inte på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen, första maj, Kristi himmelsfärdsdagen, pingstdagen, midsommaraftonen eller midsommardagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul.

En röstberättigad som inom den tid som nämns i 1 mom. har infunnit sig på förhandsröstningsstället men inte kunnat utöva sin rösträtt under denna tid har rätt att rösta även efter nämnda tids utgång.

48 a § (5.4.2002/247)

Förhandsröstningsutrymme

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att alla de ställen som genom beslut av kommunstyrelsen har utsetts till allmänna

förhandsröstningsställen i hemlandet, har ett för förhandsröstningen lämpligt förhandsröstningsutrymme med nödvändig utrustning.

Förhandsröstningsutrymmet skall ha tillräckligt med utrymme också för de röstande som inväntar sin tur att rösta.

49 §

Tillkännagivande av förhandsröstning

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet som finns inom kommunen samt förhandsröstningstiderna vid dem så som kommunala tillkännagivanden delges.

Valförrättarna och valbestyrelsen skall se till att röstningstiderna och den närmare ordningen vid förhandsröstningen tillkännages genom kungörelser som anslås på förhandsröstningsstället och vid behov även på annat lämpligt sätt. (5.4.2002/247)

Justitieministeriet skall på ett tillräckligt och lämpligt sätt informera om de allmänna förhandsröstningsställena och om röstningstiderna vid dessa. (5.4.2002/247)

50 §

Förhandsröstningshandlingar

Vid förhandsröstning skall användas röstsedel, valkuvert, följebrev och ytterkuvert (förhandsröstningshandlingar), vilka justitieministeriet skall låta tillverka.

Som följebrev används antingen det i 21 § nämnda meddelandekortet eller en särskild följebrevsblankett. Vid hemmaröstning skall dock som följebrev användas en särskild följebrevsblankett för hemmaröstning.

51 § (8.5.2009/300)

Röstsedel

Röstsedel för val ska tryckas på vitt papper, om inte något annat följer av 3 mom. Av röstsedeln ska tydligt framgå hur den viks ihop, och den ska vara sådan att bevarandet av valhemligheten tryggas.

Röstsedeln ska vara av standardformatet 148 x 210 mm och på inre sidan uppta en tryckt rubrik som anger vilket val den ska användas vid, samt dessutom en cirkel som har en diameter av 90 mm och som förblir ovikt när sedeln viks ihop. Mitt i cirkeln ska tydligt utsatt finnas beteckningen N:o för antecknande av numret på den kandidat som den röstande önskar avge sin röst för. Inga andra anteckningar får finnas på röstsedeln.

Om det samtidigt med ett ordinarie val förrättas något annat val, ska justitieministeriet bestämma färgen på den röstsedel som används i detta andra val.

52 §

Valstämpel

Röstsedlarna stämplas med en valstämpel, som är likadan på alla förhandsröstnings- och röstningsställen. Justitieministeriet fastställer valstämpeln samt låter tillverka stämplarna och meddelar de kommunala centralvalnämnderna anvisningar om hur stämplarna skall skaffas och förvaras.

53 §

Leverans av handlingar och valstämplar

Justitieministeriet skall i god tid före förhandsröstningens början översända förhandsröstningshandlingar och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande jämte behövliga anvisningar till valförrättarna vid de allmänna förhands-

röstningsställena i hemlandet samt till de kommunala centralvalnämnderna för vidarebefordran till valbestyrelserna. Sådana handlingar och blanketter skall också sändas till utrikesministeriet för vidarebefordran till de finska beskickningar och till befälhavarna på de finska fartyg som utgör förhandsröstningsställen.

Den kommunala centralvalnämnden skall sända valstämplar till valförrättarna vid de allmänna förhandsröstningsställen i landet som finns i kommunen samt till valbestyrelserna. Centralvalnämnden i Helsingfors stad skall dessutom sända valstämplar till utrikesministeriet för vidarebefordran till beskickningarna och befälhavarna på fartygen.

Befälhavaren på ett fartyg skall hos utrikesministeriet eller hos en finsk beskickning rekvirera förhandsröstningshandlingar, och blanketter för de förteckningar som skall föras över de röstande och en valstämpel.

54 §

Person som skall närvara vid hemmaröstning

Vid hemmaröstning skall valförrättaren se till att vid hemmaröstningen utöver valförrättaren är närvarande en av den röstande utsedd eller godkänd person som har fyllt 18 år och som inte sköter detta uppdrag i egenskap av valmyndighet. En person som är uppställd vid valet i fråga kan inte sköta detta uppdrag.

55 § (21.5.2010/431)

Förberedande åtgärder för hemmaröstning

Den som har rätt till hemmaröstning ska senast den 12 dagen före valdagen före klockan 16 skriftligt eller per telefon till centralvalnämnden i sin hemkommun anmäla sin önskan att förhandsrösta hemma. Anmälan kan på den röstandes vägnar göras

av någon som han eller hon har utsett. Skriftlig anmälan, som ska undertecknas, kan göras på en blankett som utarbetats för ändamålet.

I anmälan ska uppges

- 1) den röstandes fullständiga namn, personbeteckning, adress, hemkommun och telefonnummer samt, om anmälan görs av någon som den röstande utsett, även dennes namn och kontaktinformation,
- 2) att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället och att han eller hon därför önskar förhandsrösta hemma,
- 3) huruvida den röstande själv kan sköta om att en person som avses i 54 § är närvarande vid hemmaröstningen, samt
- 4) den i 46 § 3 mom. avsedda närståendevårdarens fullständiga namn, personbeteckning och telefonnummer samt giltighetstiden för avtalet om närståendevård, om också närståendevårdaren vill rösta i samband med hemmaröstningen.

Valmyndigheten ska om möjligt vid behov avhjälpa brister i anmälan och försäkra sig om att anmälan gjorts av den röstande som nämns i den eller av någon som denne har utsett.

Ordföranden för den kommunala centralvalnämnden ska se till att den röstande utan dröjsmål skriftligen eller per telefon underrättas om den tidpunkt då valförrättaren besöker honom eller henne. Tidpunkten ska anges med åtminstone två timmars noggrannhet. Samtidigt ska valmyndighetens telefonnummer meddelas för eventuell kontakt. Är valförrättaren förhindrad att in-

finna sig vid den meddelade tidpunkten, ska den röstande utan dröjsmål underrättas om detta och om tidpunkten för det nya besöket.

Om en brist i anmälan, som inverkar på röstningsförrättningen, inte har kunnat avhjälpas eller om anmälan till den kommunala centralvalnämnden har gjorts efter föreskriven tid eller om hemmaröstning inte alls kan förrättas på grund av avbrott i kommunikationerna eller något annat oöverstigligt hinder, ska den röstande så som bestäms i 4 mom. underrättas om att ingen hemmaröstning förrättas.

56 §

Ordningen på förhandsröstningsställena

På ett förhandsröstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill. (5.4.2002/247)

Röstningen på förhandsröstningsstället skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iaktta de föreskrifter som valförrättaren eller valbestyrelsen meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggandet av en störningsfri röstning.

Kan den röstandes valfrihet eller en störningsfri röstning inte tryggas vid hemmaröstning, skall valförrättaren avbryta röstningsförrättningen. I den förteckning som förs över hemmaröstningar skall göras en anteckning om avbrottet och, om röstningsförrättningen inte kan fortsättas, även om att den avslutas.

57 §

Inledande av förhandsröstning på förhandsröstningsställena

En röstberättigad som önskar rösta på förhand skall anmäla sig hos valförrättaren eller valbestyrelsen på förhandsröstningsstället. I en anstalt skall förhandsröstning vid behov ordnas även på olika avdelningar och i olika patientrum.

Den röstande är skyldig att för valförrättaren eller valbestyrelsen styrka sin identitet. Därefter ges den röstande röstsedel, valkuvert och ytterkuvert samt vid behov följebrevsblankett.

Den röstande skall ges tillfälle att ta del av sammanställningen av kandidatlistorna för valet i fråga inom sin valkrets eller sin kommun, av sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsvalet eller av kandidatförteckningen för presidentvalet eller av det riksomfattande kandidatregistret eller av en utskrift ur det.

58 § (20.5.2016/361)

Röstningen vid förhandsröstning

Den röstande får vid riksdagsval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet.

Den röstande ska på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen ska göras i valbåset eller annars så att valhemligheten bevaras.

På den röstandes begäran ska valförrättaren eller en medlem av valbestyrelsen bistå vid röstningen. Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid röstningen assisteras av ett biträde som

han eller hon själv utsett. En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara biträde. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap. Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

59 § (28.6.2013/496)

Följebrev

Följebrevet ska riktas till den kommunala centralvalnämnden i den kommun som har antecknats för den röstande i rösträttsregistret.

Följebrevet ska innehålla följande uppgifter om den röstande:

- 1) fullständigt namn,
- 2) personbeteckning, om en kvitteringsanteckning enligt 60 § 2 mom. görs i följebrevet,
- 3) personbeteckning eller födelsetid och nuvarande adress, om som följebrev används en separat följebrevsblankett eller följebrevsblanketten för hemmaröstning på vilka det inte görs kvitteringsanteckning i följebrevet.

Den röstande ska underteckna följebrevets försäkran om att den röstande personligen med bevarande av valhemligheten har fyllt i röstsedeln och lagt in denna avstämplad i valkuvertet som den röstande därefter tillslutit.

Vid hemmaröstning ska den röstande dessutom underteckna försäkran i följebrevsblanketten för hemmaröstning om att den röstandes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att den röstande inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings-

eller förhandsröstningsstället.

60 §

Åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

Den röstande skall för valförrättaren eller i en anstalt, för valbestyrelsen förete röstsedeln, hopvikt för avstämpling, samt omedelbart därefter, när röstsedeln är avstämplad, i valmyndighetens åsyn innesluta den i valkuvertet. Det slutna valkuvertet, på vilket inga anteckningar får göras, och det undertecknade följbrevet skall därefter lämnas till valförrättaren eller valbestyrelsen.

När rösträtsregistret är i bruk på förhandsröstningsstället, skall valförrättaren eller valbestyrelsens ordförande

- 1) kontrollera i registret att den röstande är röstberättigad,
- 2) göra en anteckning i registret om att den röstande har utövat sin rösträtt, och
- 3) på det sätt som justitieministeriet bestämmer göra en anteckning i följbrevet om att den anteckning som avses i 2 punkten har gjorts i registret (kvitteringsanteckning i följbrevet), varvid, om röstningen har förrättats i en anstalt, anstaltens namn inte får framgå av kvitteringsanteckningen i följbrevet.

När rösträtsregistret inte är i bruk på ett förhandsröstningsställe, skall en förteckning föras över de röstande.

61 § (5.4.2002/247)

Valmyndighetens åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

En valförrättare eller valbestyrelsens ordförande skall underteckna följbrevets intyg om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag och, om kvitteringsan-

teckning inte görs i följbrevet, skall där också antecknas datum och förhandsröstningsställets namn eller, om förhandsröstning har förrättats i en anstalt eller i form av hemmaröstning, namnet på den kommun där röstningen förrättats. Vid hemmaröstning skall valförrättaren dessutom se till att den person som avses i 54 § och som är närvarande vid hemmaröstningen tecknar sitt namn på följbrevet. Valkuvertet och följbrevet skall därefter inneslutas i ytterkuvertet. Valförrättaren och valbestyrelsen skall omsorgsfullt och på ett tillförlitligt sätt förvara de ytterkuvert de har i sin besittning.

62 §

Insändande av ytterkuverten till den kommunala centralvalnämnden

En valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och valbestyrelsen skall utan dröjsmål se till att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnden i den egna kommunen tillställs centralvalnämnden på det sätt som den har anvisat samt att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnder i andra kommuner sänds till dessa per post eller på något annat tillförlitligt sätt. Valförrättaren och valbestyrelsen skall ta en kvittering på att ytterkuverten tagits emot av den till vilken kuverten överlämnas. (5.4.2002/247)

Valförrättaren på ett finskt fartyg skall utan dröjsmål sända ytterkuverten till utrikesministeriet eller en finsk beskickning i det land, där fartyget ligger i hamn eller dit det först anländer. Valförrättaren vid den finska beskickningen eller, om beskickningen inte är förhandsröstningsställe, chefen för beskickningen skall se till att ytterkuvert som lämnats där eller skickats dit sänds till utrikesministeriet på det sätt som ministeriet bestämmer. Utrikesministeriet skall se till att ytterkuverten utan dröjsmål sänds till den kommunala centralvalnämnden i fråga med iakttagande i tillämpliga delar av 1

mom.

63 §

Granskning av förhandsröstningshandlingarna

De förhandsröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas, utan att valkuverten öppnas, vid sammanträden som skall hållas så att de förhandsröstningshandlingar som inkommit före klockan 19 fredagen före valdagen hinner behandlas vid sammanträdena. Ytterkuvert som inkommit efter utgången av tidsfristen öppnas inte och lämnas obeaktade.

Röstningen skall lämnas obeaktad, om

- 1) den som röstat på förhand inte har införts i rösträttsregistret,
- 2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt, (5.4.2002/247)
- 3) foljebrevet är så bristfälligt eller otydligt att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försigått på det sätt som bestäms i lag eller fastställas vem den röstande är, eller
- 4) ett foljebrev för hemmaröstning saknar namnteckning av den person som nämns i 54 §.

Anteckning om att röstningen har lämnats obeaktad skall göras i protokollet för sammanträdet, till vilket skall fogas ett sådant valkuvert jämte foljebrev och ytterkuvert som har lämnats obeaktat.

Kan ett foljebrev som inte innehåller kvitteringsanteckning i foljebrevet och ett därtill fogat valkuvert godkännas, antecknas i röstrettsregistret att den i foljebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt. Om god-

kännandet sker senare än den fjärde dagen före valdagen klockan 19, skall anteckning om att den i foljebrevet nämnda personen har utövat sin rösträtt dessutom, på det sätt som justitieministeriet bestämmer, göras i vallängden. Har den kommunala centralvalnämnden i enlighet med 71 § 3 mom. av särskilda skäl tillställts vallängder som skrivits ut ur rösträttsregistret genast efter att det vunnit laga kraft, görs anteckningen endast i vallängden.

Efter att förhandsröstningshandlingarna har granskats, skall den kommunala centralvalnämnden sortera de godkända valkuverten enligt röstningsområde samt räkna antalet valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalen i protokollet. De godkända valkuverten skall sorterade enligt röstningsområde och åtskiljda från foljebreven hållas öppnade i säkert förvar. (5.4.2002/247)

64 § (5.4.2002/247)

Inlämnande av valkuverten till valkrets-nämnden

65 §

Återställande av valstämplar

Efter avslutad förhandsröstning skall valstämplarna skickas tillbaka från förhandsröstningsställena i kommunen till den kommunala centralvalnämnden. De valstämplar som har använts av valförrättare vid förhandsröstningsställena utomlands skall skickas tillbaka till utrikesministeriet, som sänder dem till centralvalnämnden i Helsingfors stad.

66 §

Förbud mot ändringssökande i ärenden som gäller förhandsröstning

Ändring i beslut av en valmyndighet som

avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

5 a kap

Brevröstning

66 a § (14.12.2017/939)

Rätt att brevrösta

Röstberättigade som inte har hemkommun i Finland och andra röstberättigade som bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen får rösta per brev från utlandet (brevröstning) på det sätt som anges i detta kapitel.

66 b § (14.12.2017/939)

Brevröstningshandlingar

De handlingar som ska användas vid brevröstning (brevröstningshandlingar) är

- 1) brevröstningskuvert,
- 2) röstsedlar enligt 51 §,
- 3) valkuvert för brevröstning,
- 4) följbrev för brevröstning,
- 5) ytterkuvert för brevröstning,
- 6) röstningsanvisningar för brevröstning.

Justitieministeriet ska låta tillverka brevröstningshandlingarna.

66 c § (14.12.2017/939)

Beställning av brevröstningshandlingar

För att rösta per brev ska den röstberättigade beställa brevröstningshandlingar från justitieministeriets beställningstjänst. Beställningen ska göras skriftligen på en blan-

kett enligt formulär som justitieministeriet fastställt.

Beställningen kan göras tidigast tre månader före valdagen. Den röstberättigade svarar själv för att han eller hon beställer brevröstningshandlingarna i tillräckligt god tid för att det ytterkuvert för brevröstning som han eller hon sänder tillbaka ska komma in till den kommunala centralvalnämnden inom den tid som anges i 66 e § 3 mom.

I beställningen ska åtminstone följande anges:

- 1) den röstberättigades namn och personbeteckning,
- 2) den röstberättigades försäkran om att han eller hon är röstberättigad vid valet i fråga och att han eller hon saknar hemkommun i Finland eller bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och sålunda inte har möjlighet att rösta i Finland,
- 3) den adress i utlandet till vilken den röstberättigade vill att brevröstningshandlingarna ska skickas.

Efter att ha tagit emot beställningen ska justitieministeriet utan dröjsmål skicka brevröstningshandlingarna till den adress som uppgetts i beställningen.

Uppgifterna i justitieministeriets beställningstjänst om vem som beställt brevröstningshandlingar är inte offentliga förrän röstningen har avslutats på valdagen. De personuppgifter som ingår i beställningstjänsten ska förstöras efter att valresultatet vunnit laga kraft.

66 d § (14.12.2017/939)

Förrättande av brevröstning

Vid presidentval kan den röstande rösta per brev tidigast den 38 dagen före valdagen och vid övriga val tidigast den 31 dagen före valdagen.

Den röstande ska själv se till att hans eller hennes valhemlighet och valfrihet bevaras vid röstning per brev.

Den röstande ska själv ta reda på den valkrets eller kommun där han eller hon är röstberättigad, uppgifterna i sammanställningen av kandidatlistor, uppgifterna i kandidatförteckningen för presidentval och uppgifterna i sammanställningen av kandidatlistorna för Europaparlamentsval.

Den röstande ska fylla i röstsedeln med iakttagande av vad som föreskrivs i 58 § 1 och 2 mom. och innesluta röstsedeln i valkuvertet för brevröstning. Därefter ska den röstande på foljbrevet för brevröstning anteckna sitt fullständiga namn, sin finländska personbeteckning eller sitt fördelsdatum och sin adress, röstningsställe och datum samt egenhändigt underteckna foljbrevets försäkran om att

- 1) han eller hon är röstberättigad vid valet i fråga och att han eller hon saknar hemkommun i Finland eller bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningsperioden och på valdagen och sålunda inte har möjlighet att rösta i Finland, och
- 2) han eller hon själv har fyllt i röstsedeln och inneslutit den i valkuvertet med bevarande av valhemligheten och valfriheten.
- 3) När brevröstningen förrättas ska den röstande se till att det utöver honom eller henne samtidigt finns två andra personer närvarande som vittnen för brevröstningen. Vittnena ska ha som fyllt 18 år. Den röstandes make, barn eller förälder får inte vara vittne. Det samma gäller den som är uppställd

som kandidat vid valet, dennes make, barn, syskon eller förälder. Båda vittnena ska egenhändigt underteckna den försäkran som finns i foljbrevet för brevröstning om att den röstande har röstat med bevarande av valhemligheten och så att hans eller hennes valfrihet inte har kränkts. Båda vittnena ska utöver sin underskrift i foljbrevet skriva sitt namnförtydligande, sitt födelsedatum och sin adress.

66 e § (14.12.2017/939)

Postning av ytterkuvertet för brevröstning

Den röstande ska ställa foljbrevet för brevröstning till centralvalnämnden i den kommun som enligt rösträtsregistret är hans eller hennes hemkommun, rösträttskommun eller folkbokföringskommun i Finland. Vid behov ska den röstande själv ta reda på vilken kommun det är.

Den röstande ska innesluta valkuvertet för brevröstning och det undertecknade foljbrevet för brevröstning i ytterkuvertet för brevröstning så att adressen till den mottagare som skrivits på foljbrevet syns genom kuvertets fönster.

Den röstande svarar själv på egen bekostnad för att ytterkuvertet för brevröstning sänds från utlandet till Finland till den kommunala centralvalnämnden och att kuvertet når centralvalnämnden senast den andra dagen före valdagen före klockan 19. I detta syfte ska den röstande förse ytterkuvertet med korrekt porto och vid postningen av kuvertet anlita postväsendet i bosättnings- eller vistelsestaten. Den röstande kan, om denne så önskar, sända ytterkuvertet för brevröstning till centralvalnämnden också genom att anlita en internationell kurirtjänst.

66 f § (14.12.2017/939)

Anlitande av biträde vid brevröstning

En röstande vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får för de åtgärder som avses i 66 c–66 e § som biträde anlita en person som han eller hon själv utsett. I en sådan röstningssituation som avses i 66 d § 4 mom. får biträdet dock inte vara en person som är uppställd som kandidat vid valet eller dennes make, barn, syskon eller förälder och inte heller någotdera av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § 5 mom. I fråga om bitrådets skyldigheter gäller bestämmelserna i 58 § 3 mom. och 73 § 5 mom. Bitrådets namn och adress ska antecknas i följebrevet för brevröstning.

66 g § (14.12.2017/939)

Granskning av brevröstningshandlingarna i den kommunala centralvalnämnden

De brevröstningshandlingar som inkommit till den kommunala centralvalnämnden granskas med iakttagande av vad som föreskrivs 63 §.

Brevröstningen ska utöver de orsaker som anges i 63 § 1–3 mom. lämnas obeaktad, om

- 1) det utifrån de postnings- eller sändningsanteckningar som gjorts på yterkuvertet för brevröstning inte med säkerhet går att få visshet om att kuvertet har postats i eller sänts från utlandet,
- 2) valkuvertet för brevröstning är öppet och man kan dra den slutsatsen att det är öppet av någon annan orsak än att valkuvertet tekniskt sett inte har fungerat, eller valkuvertet annars är sådant att det inte med säkerhet går att få visshet om att röstningen har försigått på det sätt som föreskrivs i lag,
- 3) följebrevet för brevröstning saknar underskrifter av de vittnen vid brevröstning som avses i 66 d § 5 mom.

Efter att brevröstningshandlingarna granskats ska centralvalnämnden med bevarande av valhemligheten öppna godkända valkuvert för brevröstning, stämpla de röstsedlar som funnits i kuverten och innesluta de stämplade röstsedlarna i sådana valkuvert som avses i 50 § 1 mom. Stämplingen och inneslutningen i nya kuvert ska vid andra än kommunalval göras innan valkuverten enligt 64 § sänds till valkrets-nämnden och vid kommunalval senast lördagen före valdagen före klockan 15.

6 kap

Röstning på valdagen

67 §

Förrättande av röstning på valdagen

Röstningen på valdagen förrättas samtidigt i varje kommun röstningsområdesvis. En röstberättigad får rösta endast inom det röstningsområde som har antecknats för honom eller henne i rösträttsregistret.

Ordandet av röstningen inom varje röstningsområde sköts av valnämnden.

Den kommunala centralvalnämnden skall tillkännage valdagen samt röstningsområdenas röstningsställen på det sätt som kommunens tillkännagivanden meddelas för kännedom.

Bestämmelser om valdagen finns i II avdelningen.

68 §

Röstningstid

Röstningen på valdagen börjar klockan 9 och den fortgår utan avbrott till klockan 20.

Alla röstande som har anlänt före klockan

20 för att invänta sin tur har rätt att rösta. Väntrummet skall stängas klockan 20. De röstande som har anlänt skall före det underrättas om stängningen.

69 §

Röstningsutrymme (5.4.2002/247)

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett lämpligt röstningsutrymme med nödvändig utrustning som kommunen har upplåtit för detta ändamål. (5.4.2002/247)

Röstningsstället skall ha tillräckligt med utrymme även för de röstande som inväntar sin tur att komma in i valrummet för att rösta.

70 §

Förberedande åtgärder

Den kommunala centralvalnämnden skall vidta alla åtgärder som krävs för förrättandet av röstningen på valdagen och i denna avsikt bland annat se till att varje valnämnd på röstningsstället till sitt förhållande har

- 1) sådana valbås för röstningen som säkerställer bevarandet av valhemligheten,
- 2) ett nödvändigt antal röstsedlar enligt 51 §, valstämplar enligt 52 § samt blanketter för valprotokoll, som avses i 79 §,
- 3) sammanställningar av kandidatlistorna eller kandidatförteckningarna för presidentvalet, vilka anslås i valrummet och i väntrummet samt i varje valbås,
- 4) förseglingssmaterial,
- 5) vallängden, och

- 6) valurna.

Justitieministeriet skall se till att röstsedlar, blanketter för valprotokollet, förseglingssmaterial och vid behov även valurnor sänds till valnämnderna.

71 § (28.6.2013/496)

Vallängderna och leverans av dem

Efter avslutad förhandsröstning ska justitieministeriet se till att det ur rösträttsregistret från och med den fjärde dagen före valdagen klockan 19 skrivs ut vallängder röstningsområdesvis och att längderna sänds till de kommunala centralvalnämnderna i god tid före valdagen. Ministeriet kan bestämma att den kommunala centralvalnämnden skriver ut vallängderna för röstningsområdena i kommunen. Ministeriet kan också bestämma att uppgifterna i vallängderna sänds till centralvalnämnden i maskinläsbar form.

I vallängderna införs endast de personer som enligt de anteckningar som gjorts i rösträttsregistret inte har utövat sin rösträtt vid förhandsröstningen. Vallängderna skrivs ut röstningsområdesvis i alfabetisk ordning enligt personernas namn eller på det sätt som justitieministeriet bestämmer. Vallängderna innehåller vid riksdagsval, presidentval och Europaparlamentsval en rubrik med uppgift om valkrets och vid alla val rubriker med uppgift om kommun och röstningsområde samt för varje person hans eller hennes fullständiga namn och personbeteckning. Om det i rösträttsregistret för en person har antecknats en sådan uppgift om spärrmarkering som avses i 18 § 2 mom. 10 punkten eller 18 § 4 mom. 5 punkten, ska en anteckning om detta skrivas ut även på vallängden. (29.11.2019/1132)

Justitieministeriet kan vid behov av särskilda skäl bestämma att vallängderna ska skrivas ut ur rösträttsregistret genast efter att registret har vunnit laga kraft och att de

utan dröjsmål ska sändas till den kommunala centralvalnämnden i fråga.

Den kommunala centralvalnämnden ska se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningen på valdagen börjar. Vallängderna är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, är vallängderna för det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats. De uppgifter i vallängden som gäller personer för vilka det enligt 2 mom. har skrivits ut en anteckning om spärrmarkering är dock inte offentliga.

72 §

Ordningen på röstningsställena

På ett röstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill.

Röstningen skall ordnas så att valhemligheten bevaras. De närvarande skall iakttä de föreskrifter som valnämnden meddelar för upprätthållandet av ordningen och för tryggheten av en störningsfri röstning.

73 § (20.5.2016/361)

Biträde

På varje röstningsställe ska finnas närvarande ett av valnämnden utsett, med behöriga kännetecken eller märken försett valbiträde, som på begäran av en röstande ska hjälpa honom eller henne att göra anteckningen på röstsedeln.

En röstande får anlita en medlem av valnämnden som biträde vid införandet av anteckningen, om det inte fördröjer röstningen. I fråga om medlemmen gäller då

vad som föreskrivs om valbiträden.

Den vars förmåga att göra röstningsanteckning är väsentligt nedsatt får vid införandet av anteckningen på röstsedeln assisteras av ett biträde som han eller hon själv utsett.

En kandidat eller en kandidats make eller maka, barn, syskon eller föräldrar kan inte vara valbiträde eller av en röstande utsett biträde. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

Biträdet är skyldigt att samvetsgrant följa den röstandes anvisningar samt hemlighålla vad han eller hon fått veta i samband med röstningen.

74 §

Inledande av röstningen på valdagen

När röstningen på valdagen börjar, skall valnämndens ordförande eller vice ordförande för de närvarande röstande visa att valurnan är tom samt därefter tillsluta urnan på det sätt som justitieministeriet bestämmer och öppna det omslag, där de till valnämnden översända röstsedlarna är inlagda. Sedan valurnan vid röstningens början på valdagen har tillslutits får den inte öppnas förrän rösträkningen börjar efter att röstningen har avslutats.

75 §

Anmälan till röstning

Den röstande skall på röstningsstället i sitt valområde anmäla sig för valnämnden, som skall se till att den röstande inte får rösta förrän det har konstaterats att han eller hon är röstberättigad.

Den röstande är skyldig att för valnämnden styrka sin identitet.

76 § (28.6.2013/496)

Röstning på valdagen

Den röstande får vid riksdagsval och kommunalval rösta på en kandidat som är upptagen i sammanställningen av kandidatlistorna inom den valkrets eller den kommun där den röstande antecknats som röstberättigad vid valet i fråga, vid Europaparlamentsval på en kandidat i sammanställningen av kandidatlistorna och vid presidentval på en kandidat i kandidatförteckningen för presidentvalet.

Den röstande ska på röstsedeln anteckna numret på den kandidat för vilken han eller hon avger sin röst, så tydligt att tvivelsmål inte kan uppstå om vilken kandidat som avses. Anteckningen ska göras i valbåset eller, om detta inte är möjligt utan att den röstande förorsakas oskäligen olägenhet, på ett annat sätt så att valhemligheten bevaras.

77 §

Åtgärder för att avsluta röstningen

En röstande som gjort sin anteckning på röstsedeln skall ge denna hopvikt för avstämpling till valnämnden. Stämpeln skall slås i mitten på framsidan av den hopvikta röstsedeln. Den röstande skall därefter lägga röstsedeln i valurnan.

Valnämnden skall anteckna i vallängden att den röstande har utövat sin rösträtt. Anteckningen skall likväl göras i rösträtsregistret när valnämnden har tillgång till det.

78 §

Avslutande av röstningen på valdagen och preliminär rösträkning

Sedan valnämndens ordförande eller vice ordförande förklarat röstningen på valdagen avslutad, skall röstsedlarna utan dröjsmål tas ut ur valurnan och räknas. Likaså räknas

antalet personer som enligt anteckningarna i vallängden eller rösträtsregistret har utövat sin rösträtt på valdagen.

Sedan antalet röstsedlar har räknats, granskar valnämnden röstsedlarna. De röstsedlar som bör anses vara ogiltiga, avskiljs till en särskild grupp. De återstående röstsedlarna sorteras så att sedlarna till förmån för respektive kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje särskild grupp räknas (preliminär rösträkning).

Valnämnden skall slutföra sorteringen och räkningen av röstsedlarna utan avbrott.

Efter att den preliminära rösträkningen har utförts, insätts röstsedlarna, sorterade i enlighet med 2 mom., i ett hållbart omslag, vilket omsorgsfullt tillsluts genom försegling på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget skall antecknas mottagarens adress enligt 81 § 1 mom., försändelsens innehåll och avsändare.

79 §

Valprotokoll

Valnämnden skall förordna någon av sina medlemmar att föra valprotokoll, i vilket antecknas

- 1) dagen och klockslagen då valförrättningen på valdagen började och förklarades avslutad,
- 2) närvarande medlemmar av valnämnden,
- 3) valbiträden och de biträden som de röstande själva har utsett,
- 4) antalet personer som har röstat,
- 5) det totala antalet inlämnade röstsedlar samt antalet röstsedlar i envar av de grupper, i vilka röstsedlarna har sorterats enligt 78 § 2 mom.

- 6) dagen och klockslaget då röstsedlarna lades in i omslag, (2.4.2004/218)
- 7) de valombud för partier, valmansföreningar och gemensamma listor eller av valombuden befullmäktigade personer som var närvarande när röstsedlarna sorterades och räknades samt andra personer med rätt att närvara som varit närvarande, (2.4.2004/218)
- 8) i små röstningsområden där de uppgifter som nämns i 5 punkten inte antecknas, uppgifter om det förfarande enligt 82 § som iakttas för att trygga valhemligheten. (2.4.2004/218)

I protokollet antecknas även de medlemmar av den kommunala centralvalnämnden som inlämnat valkuvert till röstningsstället i enlighet med vad som bestäms i 82 §, samt antalet röstsedlar som de medfört och lagt i valurnan. (2.4.2004/218)

Till protokollet skall fogas de till valnämnden inlämnade fullmakterna för sådana av valombuden befullmäktigade personer som avses i 1 mom. 7 punkten.

Till sist skall protokollet läsas upp, justeras och undertecknas av ordföranden eller vice ordföranden och minst en annan medlem av valnämnden, varefter det jämte bilagor läggs in i ett omslag, som tillsluts och förses med mottagarens adress enligt 81 § 1 mom. eller 82 § 2 mom., försändelsens innehåll samt avsändare.

80 §

Tillkännagivande av resultatet av den preliminära rösträkningen

Valkrets nämnderna och de kommunala centralvalnämnderna och valnämnderna tillkännager resultatet av den preliminära rösträkningen på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

81 §

Ingivande av röstsedlarna och valprotokollet från valnämnderna

Ordföranden eller vice ordföranden och en annan medlem av valnämnden skall utan dröjsmål tillsammans föra den försändelse som innehåller röstsedlarna och den försändelse som innehåller valprotokollet vid kommunalval till den kommunala centralvalnämnden och vid andra val till valkrets-nämnden.

Valkrets nämnden och den kommunala centralvalnämnden kan också bestämma att försändelserna får levereras på något annat sätt.

82 § (5.4.2002/247)

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det i ett röstningsområde finns färre än 50 enligt 63 § godkända valkuvert eller om det finns grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen, skall den kommunala centralvalnämnden bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet skall räknas samtidigt. Valnämnden för röstningsområdet företar inte då någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan tillställer centralvalnämnden röstsedlarna för preliminär räkning.

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde eller om trygandet av valhemligheten annars kräver det av grundad anledning, ska den kommunala centralvalnämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkrets nämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samti-

digt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat eller några andra röstningsområden. Valnämnderna i dessa röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan sänder röstsedlarna till centralvalnämnden för preliminär räkning. (8.5.2015/563)

Valnämnden för det röstningsområde som avses i 1 mom. och valnämnderna för de röstningsområden som avses i 2 mom. skall, sedan röstsedlarna med bevarande av valhemligheten har tagits ut ur valurnorna och deras antal har räknats, innesluta röstsedlarna i ett hållbart omslag på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget antecknas den kommunala centralvalnämndens adress, försändelsens innehåll och avsändare. Försändelsen tillställs utan dröjsmål den kommunala centralvalnämnden. (2.4.2004/218)

Den kommunala centralvalnämnden ska öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnämnden ska preliminärt räkna dessa röstsedlar med tillämpning av vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval ska centralvalnämnden därefter med tillämpning av 64 § 1 mom. sända valkrets-nämnden röstsedlarna, protokollet från centralvalnämndens sammanträde samt valnämndernas valprotokoll. (8.5.2015/563)

Förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett röstningsområde som avses i 1 mom. kan alternativt, om den kommunala centralvalnämnden så beslutar, med avvikelse från vad som föreskrivs ovan i denna paragraf, räknas samtidigt så att den kommunala centralvalnämndens ordförande eller vice ordförande och en annan medlem på valdagen innan valförrättningen avslutas för

de godkända valkuverten med förhandsröster till röstningsstället i röstningsområdet i fråga och i närvaro av valnämnden öppnar dem och med bevarande av valhemligheten lägger röstsedlarna i valurnan. (2.4.2004/218)

83 §

Förbud att söka ändring i valmyndigheters beslut

Ändring i beslut av en valmyndighet som avses i detta kapitel får inte sökas särskilt.

7 kap

Uträkning och fastställande av valresultatet

84 § (14.12.2017/939)

Myndigheter med ansvar för resultaträkningen

Räkningen av de röstsedlar som getts in vid förhandsröstningen och brevröstningen samt kontrollräkningen av de röstsedlar som getts in vid röstningen på valdagen sköts

2) vid kommunalval av den kommunala centralvalnämnden vid dess sammanträde.

85 §

Ogiltiga röstsedlar

En röstsedel är ogiltig om

- 1) valkuvertet innehåller flera röstsedlar eller också något annat än en röstsedel,
- 2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om

en kandidat eller något annat obehörigt, (5.4.2002/247)

- 3) som röstsedel har använts något annat än en röstsedel som justitieministeriet låtit trycka,
- 4) röstsedeln är ostämplad,
- 5) kandidatens nummer har antecknats så att det inte tydligt framgår vilken kandidat som avses,
- 6) på röstsedeln har skrivits den röstandes namn eller ett särskilt kännetecken på denne eller om någon annan obehörig anteckning har gjorts på den eller om
- 7) med röstsedeln vid riksdagsval har avgetts en röst för en kandidat som är uppställd som kandidat i två eller flera valkretsar.

Såsom obehörig betraktas inte en sådan anteckning på röstsedeln som endast förtydligar på vilken kandidat den röstande har avsett att rösta.

86 § (14.12.2017/939)

Räkning av förhandsröster och brevröster

Granskningen av de röstsedlar i valkuvert vilka getts in vid förhandsröstning och brevröstning får inledas på valdagen tidigast klockan 15 eller, av särskilda skäl, enligt nämndens prövning också tidigare, dock tidigast klockan 12. De röstsedlar som är ogiltiga avskiljs till en särskild grupp. Övriga röstsedlar sorteras så att de som gäller en viss kandidat bildar en särskild grupp. Antalet röstsedlar i varje grupp ska räknas.

Det sammantagna resultatet av förhandsröstningen och brevröstningen räknas separat ut för vart och ett av kommunens röstningsområden, med undantag för sådana fall som avses i 82 §.

Information om räkningen av förhandsröster och brevröster ges på det sätt som justitieministeriet bestämmer.

87 § (28.6.2013/496)

Kontrollräkning av röster

Måndagen efter valdagen senast klockan 12 ska granskningen av de vid röstningen på valdagen ingivna röstsedlarna samt valnämndernas uträkningar och de kommunala centralvalnämndernas uträkningar enligt 82 § 4 mom. påbörjas. Vid kontrollräkningen ska det beslutas vilka röstsedlar som räknas kandidaterna till godo och vilka som lämnas obeaktade såsom ogiltiga.

De godkända röster som har avgetts för respektive kandidat vid förhandsröstningen och röstningen på valdagen ska räknas samman.

88 §

Sammanräkning av kandidaternas röstetal

Kandidaternas röstetal räknas samman så att röstetalen för kandidater för partier som tillhör samma valförbund kommer valförbundet till godo, så att röstetalen för kandidater för ett parti som inte tillhör något valförbund kommer partiet till godo och så att röstetalen för kandidater för valmansföreningar som hör till en gemensam lista kommer den gemensamma listan till godo.

Framgår det att en kandidat inte är valbar eller har avlidit eller vid Europaparlamentsval har uppställts som kandidat vid samma val också i någon annan medlemsstat i Europeiska unionen, kommer de röster som avgetts för en sådan kandidat dock det valförbund, det parti eller den gemensamma lista till godo, vartill kandidaten hör.

89 §

Uträkning av valresultatet

Den inbördes ordning i vilken kandidaterna för ett parti som inte hör till något valförbund och kandidaterna för varje gemensam lista ställs inom partiet eller på den gemensamma listan bestäms enligt deras personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna jämförelsetal så att den första kandidaten från varje parti eller på respektive gemensam lista som jämförelsetal erhåller partiets eller den gemensamma listans hela antal röster, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Den inbördes ordningsföljden mellan kandidaterna för partier som har bildat valförbund bestäms oberoende av parti i enlighet med kandidaternas personliga röstetal. I denna ordning tilldelas kandidaterna jämförelsetal så att den första kandidaten som jämförelsetal erhåller hela antalet röster som avgetts till förmån för valförbundet, den andra kandidaten hälften därav, den tredje en tredjedel, den fjärde en fjärdedel, och så vidare.

Jämförelsetal för en kandidat för en valmansförening som inte hör till någon gemensam lista är kandidatens röstetal.

90 §

Lottnig

Är flera röstetal eller jämförelsetal lika stora, avgörs deras inbördes ordningsföljd genom lottnig.

91 § (8.5.2015/563)

Bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval

För bestämmande av valresultatet vid riksdagsval och kommunalval skrivs alla kandidaters namn i den ordning som deras jämförelsetal anger, och invid varje kandidats namn antecknas kandidatens jämförelsetal. Av kandidaterna i denna namnserie väljs

så många kandidater, räknade från seriens början, som i valkretsen skall väljas till riksdagsledamöter eller i kommunen till fullmäktigeledamöter.

92 §

Ersättare för riksdagsledamöter

93 §

Ersättare i fullmäktige

För fullmäktigeledamöterna väljs ersättare på det sätt som bestäms i 11 § kommunallagen.

Blir antalet ersättare under tiden för fullmäktiges mandatperiod ofullständigt, skall den kommunala centralvalnämnden på begäran av fullmäktiges ordförande enligt 11 § kommunallagen förordna nya ersättare.

Kan alla ersättningsplatser inte besättas med stöd av denna paragraf, förblir antalet ersättare ofullständigt.

94 § (28.6.2013/496)

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid riksdagsval

95 § (28.6.2013/496)

Fastställande och offentliggörande samt tillkännagivande av resultatet vid kommunalval (8.5.2015/563)

Den kommunala centralvalnämnden fastställer valresultatet vid ett sammanträde som hålls den tredje dagen efter valdagen och som börjar senast klockan 18.

Den kommunala centralvalnämnden ska

utan dröjsmål

- 1) offentliggöra valresultatet genom att anslå protokollet med valresultatet jämte besvärсанvisning på kommunens anslagstavla för offentliga kungörelser för en tid av sju dagar,
- 2) lämna fullmäktige en förteckning över dem som blivit valda till fullmäktige och deras ersättare och tillkännage förteckningen på det sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom i kommunen, samt
- 3) underrätta justitieministeriet om valresultatet på det sätt som ministeriet bestämmer.

96 §

Bestämmelser om presidentval och Europaparlamentsval

97 §

Ersättare för ledamot av Europaparlamentet

98 §

Antecknande av valresultat i protokoll

När valresultatet har fastställts, skall i ett protokoll som förs av den myndighet som fastställer resultatet nämnas vilka som blivit valda och vilka som, om riksdagsmandat blir lediga, i egenskap av ersättare träder i stället för de valda eller vilka som har valts till ersättare i fullmäktige.

De valda skall antecknas i protokollet med angivande av namn och titel, yrke eller syssla och, med undantag för kommunalval, hemkommun samt jämförelsetal och röst-

etal. (8.5.2015/563)

99 § (22.12.2009/1404)

Förvaring av handlingar och tillbehör

Om räkningen eller behandlingen av röstsedlarna avbryts, ska alla röstsedlar och uträkningar förvaras så att ingen utomstående kommer åt dem.

Efter det att valresultatet har fastställts ska röstsedlarna och ett exemplar av sammanställningen av kandidatlistorna eller av kandidatförteckningen för presidentvalet läggas in i ett omslag som förseglas på det sätt som justitieministeriet bestämmer. De ska förvaras tills närmast följande motsvarande val har förrättats. Uträkningarna ska förvaras som bilaga till protokollet. Valkrets-nämnden ska överlämna de handlingar och valtillbehör som den har i sin besittning till regionförvaltningsverket för förvaring.

8 kap

Ändringssökande

100 §

Föremål för besvär

Ändring i ett beslut genom vilket valresultatet har fastställts får sökas genom besvär enligt vad som bestäms i detta kapitel.

101 §

Besvärsrätt och besvärsgrunder

Besvär får anföras av var och en vars rätt eller fördel beslutet kränker. Besvär får på den grunden att beslutet strider mot lag anföras av den som varit uppställd som kandidat vid valet och av varje parti och

gemensam lista som ingett en kandidatan-sökan.

Dessutom får beslutet på den grunden att valet har skett i oriktig ordning och att detta har kunnat inverka på valresultatet över-klagas av

2) kommunmedlemmarna vid kommunalval.

(8.5.2015/563)

102 § (8.5.2009/300)

Anförande och behandling av besvär

Besvär anföras hos den behöriga förvalt-ningsdomstolen inom 14 dagar från det att valresultatet har offentliggjorts.

På besvärsförfarandet och behandlingen av besvär tillämpas i övrigt lagen om rättegång i förvaltningsärenden. (29.11.2019/1132)

Besvär ska behandlas i brådskande ordning.

103 §

Besvärsmyndighetens beslut

Har ett beslut eller en åtgärd av valmyn-digheten varit lagstridigt och har lagstrid-igheten uppenbart kunnat inverka på valre-sultatet, skall nyval utlysas i valkretsen eller kommunen i fråga eller vid Europaparla-mentsval i hela landet, om valresultatet inte kan rättas.

Har valkretsnämnden eller den kommunala centralvalnämnden förfarit lagstridigt vid uträkningen eller fastställandet av valresul-tatet och har lagstridigheten inverkat på valresultatet, skall detta rättas.

104 § (8.5.2009/300)

Delgivning av beslut

Vid kommunalval ska förvaltningsdom-stolens beslut delges ändringssökanden, kommunstyrelsen och den kommunala centralvalnämnden, partiernas och de ge-mensamma listornas valombud samt, om det genom beslutet har bestämts att valre-sultatet ska rättas eller nyval utlysas, jus-titieministeriet. Den kommunala central-valnämnden ska utan dröjsmål tillkännage förvaltningsdomstolens beslut också för kommunens medlemmar genom att anslå beslutet på anslagstavlan för offentliga kommunala kungörelser för en tid av sju dagar. (8.5.2015/563)

105 § (8.5.2009/300)

Fortsatta besvär

Över förvaltningsdomstolens beslut får be-svär anföras hos högsta förvaltningsdom-stolen inom 30 dagar från delfåendet av beslutet.

Har det i beslutet bestämts att valresultatet ska rättas eller nyval utlysas, tillkommer be-svärsrätt dem som nämns i 101 § samt vid kommunalval även kommunstyrelsen. De som inte har delgetts beslutet särskilt anses ha fått kännedom om beslutet när det första gången kungjordes i en sändning från en in-rättning som bedriver rundradioverksamhet eller när det anslogs på anslagstavlan för of-fentliga kommunala kungörelser.

På delgivning och kungörande av högsta förvaltningsdomstolens beslut tillämpas vad som i 104 § bestäms om förvaltningsdom-stolens beslut.

106 §

Nyval på grund av besvär

Om nyval utlyses med anledning av besvär, är valdagen för nyvalet

2) vid kommunalval den söndag som den kommunala centralvalnämnden bestämmer.

Förrättandet av nyvalen sköts av samma valmyndigheter som vid de upphävda valen. Har den kommunala centralvalnämndens mandatperiod likväl redan utgått, sköts förrättandet av valen av den centralvalnämnd som kommit i stället.

Vid nyval iakttas samma indelning i röstningsområden samt används samma lagakraftvunna rösträtsregister och samma sammanställning av kandidatlistorna som vid de upphävda valen, om inte något annat bestäms i besvärsmyndighetens beslut. Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata ska se till att ett nytt meddelandekort sänds till dem som införts i rösträtsregistret. Förhandsröstning förrättas endast i den valkrets eller kommun som de utlysta nyvalen gäller. I fråga om förrättandet av nyval gäller i övrigt i tillämpliga delar vad som föreskrivs om ordinarie val. (29.11.2019/1132)

Riksdagsledamöter eller fullmäktigeledamöter som blivit valda vid de upphävda valen kvarstår i sina uppdrag till dess resultatet av nyvalet har fastställts.

Resultatet av nyval vid riksdagsval skall genast meddelas riksdagen och resultatet av nyval vid kommunalval skall genast meddelas fullmäktige i kommunen i fråga. (8.5.2015/563)

II AVDELNINGEN

BESTÄMMELSER OM RESPEKTIVE VAL

9 kap

Riksdagsval

10 kap

Presidentval

11 kap

Kommunalval (8.5.2015/563)

Tidpunkten för kommunalval (8.5.2015/563)

144 § (8.5.2015/563)

Valdag

Valdagen vid kommunalval är den tredje söndagen i april.

Kandidatuppställning vid kommunalval (8.5.2015/563)

145 §

Kungörande av antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas

Den kommunala centralvalnämnden skall kungöra hur många fullmäktigeledamöter som skall väljas i kommunen. Kungörelsen skall utan dröjsmål offentliggöras på det

sätt som kommunala tillkännagivanden meddelas för kännedom samt anslås i centralvalnämndens möteslokal. Kungörelsen kan utfärdas i samband med den kungörelse som nämns i 34 § 2 mom.

146 §

Rätt att ställa upp kandidater

Vid kommunalval får kandidater ställas upp av

- 1) partier,
- 2) röstberättigade som har bildat en valmansförening.

(8.5.2015/563)

När kandidater ställs upp har två eller flera partier rätt att sluta sig samman till ett valförbund genom att komma överens om det sinsemellan. Två eller flera valmansföreningar har på motsvarande sätt rätt att bilda en gemensam lista.

147 §

Maximalt antal kandidater

Ett parti, ett valförbund eller en gemensam lista har rätt att i en kommun ställa upp ett antal kandidater som är högst en och en halv gång så stort som antalet fullmäktigemedlemöter som skall utses vid valet.

148 §

Förbud mot att kandidera på flera listor

En och samma person får vid samma val uppställas som kandidat endast för ett parti eller en valmansförening.

149 §

Partiernas kandidatuppställning

Ett partis kandidater ställs upp av en förening som företräder partiets personmedlemmar i kommunen och som av partiet anmälts till den kommunala centralvalnämnden.

150 § (8.5.2015/563)

Bildande av valmansförening

För att bilda en valmansförening som ställer upp en kandidat vid kommunalval krävs minst tio röstberättigade kommuninvånare. I kommuner där invånarantalet enligt de uppgifter som vid utgången av den 30 november året före valåret finns i befolkningsdatasystemet är högst 1 500, får en valmansförening dock bildas av minst tre röstberättigade kommuninvånare, och i kommuner där antalet invånare är över 1 500 men högst 2 000, får en valmansförening bildas av minst fem röstberättigade kommuninvånare.

En valmansförening bildas genom att det upprättas en daterad och undertecknad stiftelseurkund, som ska innehålla följande uppgifter:

- 1) omnämnande av vilket kommunval det är fråga om,
- 2) kandidatens namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck,
- 3) varje medlems namn, födelsetid och adress,
- 4) en av varje medlem undertecknad försäkran om att han eller hon vid det aktuella valet är röstberättigad i kommunen i fråga,
- 5) valmansföreningens valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

En röstberättigad kan vara medlem av en-

dast en valmansförening. Om en röstberättigad blivit medlem av två eller flera valmansföreningar, ska den kommunala centralvalnämnden stryka den röstberättigades namn från samtliga stiftelseurkunder.

Kandidatansökan vid kommunalval
(8.5.2015/563)

151 §

Valombud

Varje parti som ställer upp kandidater och varje valmansförening som ställer upp en kandidat skall ha ett valombud och för varje valombud en ersättare. Dessutom skall valmansföreningar som har bildat en gemensam lista befullmäktiga något av valombuden för valmansföreningarna att vara den gemensamma listans valombud och ett annat ombud att vara ersättare.

Ett partis eller en gemensam listas valombud får inte vara valombud för ett annat parti eller en annan gemensam lista. En valmansförenings valombud får inte vara valombud för ett parti eller för någon annan gemensam lista än den till vilken valombudets valmansförening hör och inte för en annan valmansförening. Ett partis eller en valmansförenings valombud får inte vara medlem eller ersättare i den kommunala centralvalnämnden.

En ansökan, ett meddelande eller en rättelse som avses i denna lag får på valombudets vägnar göras av en av valombudet skriftligen befullmäktigad person. Vad som i denna lag bestäms om ett partis, en gemensam listas och en valmansförenings valombud gäller i tillämpliga delar för valombudets ersättare.

152 §

Ingivning av kandidatansökningar

Ett partis, en gemensam listas eller en val-

mansförenings valombud skall ge in kandidatansökan till den kommunala centralvalnämnden senast den 40 dagen före valdagen före klockan 16.

153 § (28.6.2013/496)

Partiers kandidatansökningar

Till ett partis kandidatansökan ska fogas

- 1) ett förslag till partiets kandidatlista, där varje kandidats namn och titel, yrke eller syssla, som anges med högst två uttryck, ska nämnas i den ordning i vilken kandidaterna upptas i sammanställningen av kandidatlistorna; vid sidan av eller i stället för kandidatens förnamn kan användas ett allmänt känt tilltalsnamn eller förnamnet förkortat; kandidatlistan får inte innehålla några andra anteckningar, utom då sådana behövs för att precisera kandidatens identitet,
- 2) ett av varje kandidat undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för det parti som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som fullmäktigeledamot samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för något annat parti eller för någon valmansförening,
- 3) ett meddelande från dem som har rätt att teckna partiets namn om att den förening på vars vägnar partiets valombud uppträder företräder partiets personmedlemmar i kommunen, och
- 4) ett meddelande från den förening som företräder partiet med partiets valombuds och valombudets ersättares namn, personbeteckning och kontaktinformation samt fullmakt av föreningen för partiets valombud och

valombudets ersättare.

Partiets valombud ska datera och underteckna kandidatansökan och försäkra att kandidaterna är valbara.

154 §

Anmälan om valförbund

Om flera partier har kommit överens om att sluta sig samman till ett valförbund, skall om detta göras en gemensam anmälan, i vilken räknas upp de partier som ingår i valförbundet och vilken skall undertecknas av valombuden för alla partier i valförbundet. Valombudet för ett parti som anslutit sig till valförbundet skall tillställa den kommunala centralvalnämnden anmälan samtidigt med partiets kandidatansökan.

155 § (28.6.2013/496)

Valmansföreningars kandidatansökningar

Till en valmansförenings kandidatansökan ska fogas

- 1) ett förslag till valmansföreningens kandidatlista som innehåller de uppgifter om kandidaten som avses i 153 § 1 mom. 1 punkten,
- 2) ett av kandidaten undertecknat och med kandidatens personbeteckning försett samtycke till att ställa upp som kandidat för den valmansförening som nominerat honom eller henne och samtycke till att ta emot ett uppdrag som fullmäktigeledamot samt en försäkran om att han eller hon inte vid samma val har samtyckt till att ställa upp som kandidat för någon annan valmansförening eller för något parti, och
- 3) valmansföreningens stiftelseurkund.

Valmansföreningens valombud ska datera och underteckna kandidatansökan samt

i den ange sin personbeteckning och försäkra att kandidaten är valbar och att valmansföreningens medlemmar själva har undertecknat stiftelseurkunden.

156 §

Anmälan om gemensam lista

Har en valmansförening kommit överens om en gemensam lista med en eller flera andra valmansföreningar, skall anmälan om den gemensamma listan och de valmansföreningar som hör till den samt om deras kandidater i den ordning i vilken kandidaterna tas upp i sammanställningen av kandidatlistorna ges in samtidigt med valmansföreningens kandidatansökan. Anmälan undertecknas av valombuden för de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan.

I anmälan skall dessutom nämnas den gemensamma listans valombuds och valombudets ersättares namn och kontaktinformation.

I anmälan kan föreslås att i sammanställningen av kandidatlistorna skall tas in en beteckning för den gemensamma listan, i vilken skall ingå uttrycket "gemensam lista". Beteckningen får inte vara olämplig, inte heller till sin betydelse alltför allmän eller annars missvisande. I en beteckning får alltid ingå ett i föreningsregistret infört namn, till vars användning föreningen bevisligen har gett de valmansföreningar som bildat den gemensamma listan sitt tillstånd. I beteckningen får likväl inte ingå namnet på ett i partiregistret antecknat parti.

Kompletterande bestämmelser

157 §

Val av fullmäktigeledamöter utan förrättande av val

Om antalet för val godkända kandidater är

lika stort som det antal fullmäktigeledamöter som ska väljas, förrättas inga val, utan den kommunala centralvalnämnden förklarar vid ett sammanträde den söndag som avses i 144 § att de godkända kandidaterna har valts till fullmäktigeledamöter. Om antalet kandidater är mindre än det antal fullmäktigeledamöter som ska väljas i valet, blir antalet fullmäktigeledamöter tills vidare ofullständigt. (8.5.2015/563)

Partier och valmansföreningar har rätt att för ett fall som avses i 1 mom. ställa upp en ersättande kandidat för vilken gäller vad som i denna lag bestäms om kandidater.

Till ersättare i fullmäktige förordnas de ersättande kandidater som avses i 2 mom. Vid behov kallas ersättare till fullmäktigeledamöter så att i stället för fullmäktigeledamöten i fråga träder hans eller hennes ersättare eller, om någon sådan inte finns, från samma utanför valförbund stående parti eller från ett valförbund eller från en gemensam lista en annan ersättare i fullmäktige, i den ordning som uppgetts av partiets valombud eller, i fråga om valförbund, av partiernas valombud gemensamt eller av den gemensamma listans valombud. Har ersättarnas ordningsföljd inte meddelats den kommunala centralvalnämnden före det i 1 mom. avsedda sammanträdet början, bestämmer centralvalnämnden ordningsföljden.

158 §

Kompletteringsval

Nedgår fullmäktigeledamöternas antal under valperioden så att det understiger tre fjärdedelar av det föreskrivna antalet, skall fullmäktiges ordförande underrätta justitieministeriet om saken. Ministeriet kan då förordna om förrättande av kompletteringsval och samtidigt bestämma hur många fullmäktigeledamöter som skall väljas vid kompletteringsvalet. Angående kompletteringsval gäller i tillämpliga delar vad som

bestäms om ordinarie val. Förhandsröstning förrättas likväl endast i den kommun där kompletteringsvalet förrättas.

159 §

Ny tid för val

Kan val av fullmäktige eller därtill hörande åtgärder av någon orsak inte ske på den tid som anges i denna lag eller är antalet valda kandidater när valresultatet fastställs eller antalet kandidater som förklarats valda enligt 157 § 1 mom. vid den tidpunkt som avses i nämnda lagrum sammanlagt mindre än antalet fullmäktigeledamöter som skall väljas vid valet, kan justitieministeriet, på framställning av fullmäktige, utsätta en ny tid för val. Har val inte förrättats före valperiodens slut, kvarstår de fullmäktigeledamöter och ersättare, vilkas mandatperiod då skulle utgå, i sina uppdrag tills resultatet av de val som förrättas vid ny tid offentliggjorts. Angående valen gäller i tillämpliga delar vad som bestäms om nyval.

12 kap

Europaparlamentsval

III AVDELNINGEN

SÄRSKILDA BESTÄMMELSER

13 kap

Kompletterande bestämmelser

183 §

Förbud att överklaga ett partis beslut

Bestämmelserna i föreningslagen angående ogiltighet och klander av en förenings beslut tillämpas inte på sådana beslut som partierna eller deras krets-, bas- eller övriga organisationer fattat i fråga om uppställande av kandidater vid val och förfaranden i anslutning till detta eller i fråga om kandidatsökningar.

184 § (28.6.2013/496)

Närvarorätt för valombud och valobservatörer

Vid de sammanträden som valnämnden, den kommunala centralvalnämnden och valkrets-nämnden håller för att bestämma kandidaternas nummer, ordna och räkna röstsedlarna eller bestämma valresultatet har partiernas och de gemensamma listornas samt de utanför de gemensamma listorna stående valmansföreningarnas valombud eller av dem särskilt för varje valmyndighet skriftligen befullmäktigade personer rätt att vara närvarande.

En finländsk eller utländsk valobservatör kan befullmäktigas av justitieministeriet när det gäller hela landet och av den kommunala centralvalnämnden när det gäller kommunens område. Valobservatören har rätt att vara närvarande när de valmyndigheter som avses i denna lag utför sina uppgifter.

185 §

En valmyndighets straffrättsliga ansvar

Försummar en medlem av valkrets-nämnden, den kommunala centralvalnämnden, valnämnden eller valbestyrelsen eller en valförrättare eller någon annan person i egen-skap av valmyndighet enligt denna lag sina skyldigheter, skall han eller hon straffas såsom tjänsteman för tjänstebrott.

186 §

Valbrott

Om straff för valbrott, röstköp, röstnings-fusk och förvanskande av valresultat be-stäms i 14 kap. 1–4 § strafflagen.

187 § (28.6.2013/496)

Utlämnande av utdrag eller kopia

Om ett utdrag ur eller en kopia av en hand-ling som avses i denna lag utlämnas till någon annan än den som handlingen avser eller till en myndighet som sköter uppgifter som avses i eller följer av denna lag, ska personbeteckningen utlämnas. Särskilda bestämmelser gäller för massutlämnande av uppgifter.

188 §

Kostnadsfördelningen mellan valmyndigheterna (5.4.2002/247)

Justitieministeriet svarar för

- 1) kostnaderna för rösträttsregistret, det riksomfattande kandidatregistret och registret över röstningsställena samt för justitieministeriets andra data-system och rösträkningsprogram som används vid val,
- 2) kostnaderna för att tillverka och sända meddelandekort till de röstberättigade,

- 3) kostnaderna för tillverkning av röstsedlar, vallängder och andra valhandlingar samt valstämplar, förseglingshjälpmedel och valurnor och kostnaderna för att sända dem till de kommunala centralvalnämnderna samt dessutom kostnaderna för att sända brevröstningshandlingar till de röstberättigade, (14.12.2017/939)
- 4) kostnaderna för postning av de i 62 § nämnda ytterkuvert som används vid förhandsröstning,
- 5) kostnaderna för att ordna förhandsröstning utomlands,
- 6) valkrets nämndernas utgifter.

(5.4.2002/247)

Varje kommun svarar för kostnaderna för den kommunala centralvalnämnden, valnämnderna, valbestyrelserna, valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning samt för andra än i 1 mom. avsedda kostnader som föranleds av att val förrättas. Vid andra val än kommunalval betalar justitieministeriet som engångsersättning till kommunen ett belopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i valet. (5.4.2002/247)

Andra myndigheter svarar för andra än i 1 mom. nämnda kostnader som föranleds av att de utför de uppgifter som ankommer på dem.

189 § (28.6.2013/496)

Flyttning av valdag och utsatt dag

Infaller valdagen på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, valborgsmässoaftonen, första maj, pingstdagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul, ska röstningen på valdagen ordnas följande söndag. Infaller valdagen på

påskdagen eller söndagen efter påskdagen, ska röstningen på valdagen ordnas söndagen före påskdagen..

Om en annan utsatt dag än en sådan som föreskrivits för röstning på valdagen, inledande eller avslutande av förhandsröstning, kungörande av fullmäktige som valts utan förrättande av val eller fastställande av valresultatet infaller på en helgdag eller helgfri lördag eller på midsommar- eller julaftonen, ska följande vardag anses vara den utsatta dagen. Justitieministeriet har rätt att vid behov flytta en sådan utsatt dag till närmaste lämpliga dag, om det med anledning av besvär har förordnats att nya val ska förrättas eller om det har förordnats att nya riksdagsval eller kompletteringsval av fullmäktige ska förrättas eller om det har förordnats att presidentvalet ska inledas på nytt eller att val av fullmäktige ska förrättas vid ny tid.

190 §

Färdtjänst för handikappade

Om transport av handikappade röstande till röstnings- eller förhandsröstningsstället gäller det som i lagen om service och stöd på grund av handikapp (380/1987) bestäms om färdtjänst.

191 §

Partier i medlemsorganisationsförhållande

Står i justitieministeriets partiregister upptagna partier i sådant förhållande till varandra som avses i 2 § 2 mom. partilagen, anses de vid tillämpningen av denna lag som ett enda parti.

192 § (29.11.2019/1132)

Statens ämbetsverk på Ålands behörighet

193 §**Formulär**

Justitieministeriet fastställer nödvändiga formulär för de handlingar och blanketter som används vid val samt meddelar närmare anvisningar om formen för sammanställningen av kandidatlistor och kandidatförteckningen för presidentval.

194 §**Tidsplan för kandidatuppställning vid val som förrättas vid exceptionell tid**
-----**195 § (21.12.2007/1263)****Närmare bestämmelser**

Närmare bestämmelser om uppgifterna för de valmyndigheter som avses i denna lag utfärdas vid behov genom förordning av justitieministeriet.

14 kap**Ikraftträdelse- och
övergångsbestämmelser****196 §****Ikraftträdande**

Denna lag träder i kraft den 8 oktober 1998.

Genom denna lag upphävs följande lagar jämte ändringar:

- 1) lagen den 13 juni 1969 om riksdagsmannaval (391/1969),

- 2) lagen den 22 juli 1991 om val av republikens president (1076/1991),
- 3) kommunala vallagen av den 12 maj 1972 (361/1972), samt
- 4) lagen den 3 mars 1995 om val av företrädare för Finland i Europaparlamentet (272/1995).

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

197 §**Övergångsbestämmelser**

KOMMUNALLAG

10.4.2015/410

15 §

Kommunalval

Ledamöterna och ersättarna i fullmäktige utses genom kommunalval som förrättas i kommunen. Fullmäktiges mandattid är fyra år och den börjar vid ingången av juni månad valåret.

Kommunalval är direkta, hemliga och proportionella. Alla röstberättigade har lika rösträtt.

Bestämmelser om förrättandet av kommunalval finns i vallagen (714/1998) och kommunstrukturlagen (1698/2009).

16 §

Antalet ledamöter i fullmäktige

Fullmäktige fattar beslut om antalet ledamöter i fullmäktige. Ett udda antal ledamöter i fullmäktige väljs enligt antalet invånare i kommunen enligt följande:

Antal invånare	Antal ledamöter i fullmäktige minst
högst 5 000	13
5 001–20 000	27
20 001–50 000	43
50 001–100 000	51
100 001–250 000	59
250 001–500 000	67
mer än 500 000	79

Om fullmäktige inte fattar något beslut om antalet ledamöter i fullmäktige, ska det i lagen angivna minimiantalet ledamöter väljas. Om fullmäktige fattar beslut om ett större antal ledamöter än minimiantalet eller om ett tidigare beslut ändras, ska justitieministeriet underrättas om detta före utgången av året före valåret. Fullmäktiges

beslut om antalet ledamöter får verkställas innan det har vunnit laga kraft. Beslutet får dock inte börja verkställas, om förvaltningsdomstolen förbjuder verkställigheten.

Invånarantalet enligt denna paragraf bestäms enligt de uppgifter som vid utgången av den 30 november året före valåret finns i det befolkningsdatasystem som avses i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Mynligheten för digitalisering och befolkningsdata(29.11.2019/1178)

17 § (29.12.2016/1484)

Ersättare i fullmäktige

Till ersättare för fullmäktigeledamöterna väljs av de första icke invalda kandidaterna från varje valförbund, parti och gemensam lista i kommunalvalet ett lika stort antal som antalet ledamöter, dock minst två. En ledamot som blivit vald i egenskap av kandidat för en valmansförening utanför de gemensamma listorna har ingen ersättare.

Om det konstateras att en ledamot har förlorat sin valbarhet eller om en ledamot har befriats från sitt uppdrag eller avlidit, kallar fullmäktigeordföranden i hans eller hennes ställe för den återstående mandattiden den i ordningen första ersättaren från valförbundet, partiet eller den gemensamma listan i fråga.

Om fullmäktige inte är beslutfört på grund av att ledamöter och ersättare är jäviga, ska den kommunala centralvalnämnden med iakttagande av 93 § 2 mom. i vallagen på begäran av fullmäktiges ordförande förordna nya ersättare för fullmäktigeledamöterna i enlighet med 1 mom. i denna paragraf. De på detta sätt förordnande ersättarna i fullmäktige deltar i fullmäktiges sammanträden i sådana ärenden där ledamöterna och ersättarna är jäviga.

20 §**Rösträtt i kommunalval**

Rösträtt i kommunalval som förrättas i kommunen har finska medborgare och medborgare i andra medlemsstater i Europeiska unionen samt isländska och norska medborgare som senast valdagen fyller 18 år och vars hemkommun enligt lagen om hemkommun kommunen, enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet, är vid utgången av den 51 dagen före valdagen. Rösträtt i kommunalval har även andra utlänningar som uppfyller villkoren ovan, om de vid nämnda tidpunkt har haft hemkommun i Finland i två år.

Rösträtt i kommunalval har dessutom personer som är anställda inom Europeiska unionen eller en i Finland verksam internationell organisation eller som är familjemedlemmar till sådana personer och som senast valdagen fyller 18 år samt som enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet är bosatta i kommunen vid utgången av den 51 dagen före valdagen, om

- 1) uppgifter om personen på hans eller hennes begäran har registrerats i befolkningsdatasystemet på det sätt som anges i lagen om befolkningsdatasystemet och de certifikattjänster som tillhandahålls av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata,
- 2) personen skriftligen senast klockan 16 den 52 dagen före valdagen har underrettat Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om sin önskan att utöva sin rösträtt vid kommunalvalet eller inte skriftligen har återkallat en tidigare anmälan.

är den som

- 1) har kommunen som hemkommun,
- 2) har rösträtt i kommunalval i någon kommun det år då fullmäktigeledamöterna väljs eller val för ett annat förtroendeuppdrag förrättas, och som
- 3) inte har förklarats omyndig.

72 §**Valbarhet till fullmäktige**

Valbar till fullmäktige är inte

- 1) en statstjänsteman som sköter tillsynsuppgifter som direkt berör kommunalförvaltningen,
- 2) den som är anställd hos kommunen i en ledande uppgift inom kommunstyrelsens eller en nämnds uppgiftsområde eller i en därmed jämförbar ansvarsfull uppgift,
- 3) den som är anställd hos en sammanlutning eller stiftelse där kommunen har bestämmande inflytande och som vad ställningen beträffar kan jämföras med en sådan kommunalt anställd person som avses i 2 punkten,
- 4) den som är anställd hos en samkommun där kommunen är medlem och som vad ställningen beträffar kan jämföras med en sådan kommunalt anställd person som avses i 2 punkten.

Den som är anställd i en uppgift som avses ovan är valbar till fullmäktigeledamot, om anställningsförhållandet upphör innan ledamöternas mandattid börjar.

71 §**Allmän valbarhet**

Valbar till kommunens förtroendeuppdrag

Bestämmelserna om jäv i förvaltningslagen tillämpas på centralvalnämndens verksamhet. Förvaltningslagens övriga bestämmelser, som inte tas upp här, gäller alla valmyndigheter.

FÖRVALTNINGSLAG

6.6.2003/434

27 §

Jäv

En tjänsteman får inte delta i behandlingen av ett ärende eller vara närvarande vid behandlingen, om tjänstemannen är jävig.

Bestämmelserna om jäv för tjänstemän gäller också ledamöter i ett kollegialt organ och andra som deltar i behandlingen av ett ärende, samt den som förrättar inspektion.

28 §

Jävsgrunder

En tjänsteman är jävig

- 1) om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne är part,
- 2) om tjänstemannen eller en närstående till honom eller henne biträder eller företräder en part eller den för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,
- 3) om avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för tjänstemannen eller för en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne,
- 4) om tjänstemannen står i anställningsförhållande eller i sådant uppdragsförhållande som har samband med det föreliggande ärendet till en part eller till

någon för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,

- 5) om tjänstemannen eller en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne är medlem av styrelsen, förvaltningsrådet eller något därmed jämförbart organ eller är verkställande direktör eller innehar motsvarande ställning i en sådan sammanslutning eller stiftelse eller sådant statligt af-färsverk eller sådan statlig inrättning som är part eller för vilken avgörandet i ärendet kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada,
- 6) om tjänstemannen eller en i 2 mom. 1 punkten avsedd närstående till honom eller henne hör till direktionen för eller något annat därmed jämförbart organ i ett ämbetsverk eller en inrättning och det är fråga om ett ärende som sammanhänger med styrningen eller övervakningen av ämbetsverket eller inrättningen, eller
- 7) om tilltron till tjänstemannens opartiskhet av något annat särskilt skäl äventyras.

Med närstående avses i 1 mom.

- 1) tjänstemannens make samt barn, barnbarn, syskon, föräldrar, far- och morföräldrar samt också den som på något annat sätt står tjänstemannen särskilt nära liksom även dessa personers makar,
- 2) tjänstemannens föräldrars syskon samt deras makar, tjänstemannens syskonbarn och tidigare make till tjänstemannen, samt
- 3) tjänstemannens makes barn, barnbarn, syskon, föräldrar och far- och morföräldrar samt också dessa personers makar och tjänstemannens makes

syskonbarn.

Som närstående anses också motsvarande halvsläkting. Med makar avses äkta makar, personer som lever under äktenskapsliknande förhållanden och personer som lever i registrerat partnerskap.

29 §

Avgörande av jävsfrågor

En fråga som gäller jäv för en tjänsteman ska avgöras utan dröjsmål.

En tjänsteman avgör själv om han eller hon är jävig. Om jäv för ledamöter och föredragande i ett kollegialt organ beslutar dock organet i fråga. Ett kollegialt organ beslutar också om någon annan som har rätt att närvara är jävig. En ledamot och en föredragande får delta i behandlingen av en fråga om sitt jäv endast om organet inte är beslutfört utan ledamoten eller föredraganden, och en ojävig person inte kan fås i stället för honom eller henne utan avsevärt dröjsmål.

I ett beslut som gäller jäv får omprövning inte begäras särskilt och det får inte heller överklagas särskilt genom besvär.

30 §

Fortsatt behandling av ett ärende

En ojävig tjänsteman skall utan dröjsmål förordnas i en jävig tjänstemans ställe. Tjänstemannen får dock avgöra ett brådskande ärende, om jävet inte kan inverka på avgörandet.

Vaalitietojärjestelmä

Valdatasystemet

VAALILUETTELO

(tilanne I) 14.4.2021 klo 19:00

VALLÄNGD

(läge I) 14.4.2021 kl 19:00

Kuntavaalit 2021

Kommunalvalet 2021

922 Vesilahti
Vesilahti

ÄÄNESTYSALUE:

001 Kirkonkylä

RÖSTNINGSOMRÅDE:

001 Kirkonkylä

LASKELMA UTRÄKNING 922/001

KV-2021	Tilanne 1 14.4.2021 klo 19:00			Tilanne 2 16.4.2021 klo 19:00		
	Läge 1	14.4.2021 kl 19:00		Läge 2	16.4.2021 kl 19:00	
KV-2021	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt	Miehet - Män	Naiset - Kvinnor	Yhteensä - Totalt
Äänioikeutettuja						
Röstberättigade						
Suomen kansalaiset						
Finska medborgare	748	721	1469			
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare	17	11	28			
Norjan ja Islannin kansalaiset						
Medborgare av Norge och Island	0	0	0			
Muiden maiden kansalaiset						
Medborgare av andra länder	3	3	6			
Yhteensä						
Totalt	768	735	1503			
Ennakkoon äänestäneet						
Förhandsröstande						
Suomen kansalaiset						
Finska medborgare	139	149	288			
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare	8	3	11			
Norjan ja Islannin kansalaiset						
Medborgare av Norge och Island	0	0	0			
Muiden maiden kansalaiset						
Medborgare av andra länder	2	1	3			
Yhteensä						
Totalt	149	153	302			
Vaalipäivänä äänioikeutetut						
Röstberättigade på valdagen						
Suomen kansalaiset						
Finska medborgare	609	572	1181			
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare	9	8	17			
Norjan ja Islannin kansalaiset						
Medborgare av Norge och Island	0	0	0			
Muiden maiden kansalaiset						
Medborgare av andra länder	1	2	3			
Yhteensä						
Totalt	619	582	1201			
Vaalipäivänä äänestäneet						
Röstande på valdagen						
Suomen kansalaiset						
Finska medborgare						
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare						
Norjan ja Islannin kansalaiset						
Medborgare av Norge och Island						
Muiden maiden kansalaiset						
Medborgare av andra länder						
Yhteensä						
Totalt						
Vaaleissa äänestäneet						
Röstande på valet						
Suomen kansalaiset						
Finska medborgare						
Muut EU-kansalaiset						
Andra EU-medborgare						
Norjan ja Islannin kansalaiset						
Medborgare av Norge och Island						
Muiden maiden kansalaiset						
Medborgare av andra länder						
Yhteensä						
Totalt						

Ohje keskusvaalilautakunnalle:
Jos ennakköäänestys hyväksytään vaaliuutelon tulostamisen jälkeen, merkitse ennakkoon äänestäneen kohdalle E-kirjan sarakkeeseen, jossa on vaalien nimilyhenne ja vuosiluku (lisätietoa vaaliohjeessa nro 1).

Anvisning till centralvalnämnden:
Om en förhandsröstning godkänns efter att valängden har skrivits ut, ska du vid personen som röstat på förhand anteckna ett E i kolumnen med valets namnförkortning och årtal (mer information om detta i valanvisning nr. 1).

VAALILUETTELO - VALLÅNGD

Kunta 922 Vesilahti
Kommun Vesilahti

Äänestysalue
Röstningsområde

001
Kirkonkylä
Kirkonkylä

Älä irrota vaaliluettelosta sivuja - Skij inte sidorna ur vallängden

El käytössä Inte i bruk	KV-2021 KV-2021	Sukupuoli Kön	Henkilötunnus Personbeteckning	Sukunimi ja etunimet Släktnamn och förnamn	Asuinmaa Bostadsländ	Kansalaisuus Medborgarskap	Huomautuksia Anmärkningar
				AALTO ESSI KAARINA			
				AALTO TARJA EEVA KAARINA			
		M		AALTONEN ERKKI ANTERO			
				AALTONEN IRENE KAARINA			
				AALTONEN PIIRKKO TUULIKKI			
		M		AHDE ARI JOHANNES			
				AHDE HEIDI MARJATTA			
		M		AHDE OIVA ARMAS			
				AHDE RIITTA ELINA			
		M		AHOLA TEEMU JUSSI			
		M		AHONEN AARNO TAPANI			
				AHONEN ERJA BIRGITTA			
		M		AHONEN JOUNI PEKKA			
				AHONEN LAURA MARI			
		M		AHONEN TUOMO TAPIO			
		M		AHTIAINEN BORIS			
				AHTIAINEN KATRI JOHANNA			
				AINASOJA SIRPA-LEENA HANNELE			
				ALA-NIKKOLA MARJA ANNIKKI			
		M		ALA-ORVOLA ANTTI-JUHANI GABRIEL			
		M		ALA-ORVOLA MAURI YLERMI			
		M		ALA-ORVOLA PENTTI JAAKKO ALEKSI			
				ALA-ORVOLA TIIA SUSANNA ELISABETH			
				ALA-UOTILA ANNA EMILIA			
				ALAKOSKI SANNA-SINIKKA			
				ALAROVA JENNI MARJAANA			
		M		ALENTOLA JONI MIKAEL			
		M		ALENTOLA KALEVI JOHANNES			
				ALENTOLA KARIN ANNA BEATA			
		M		ALENTOLA OLLI KULLERVO			
				ALENTOLA PIIRJO RIITTA			
				ALENTOLA REETIA HENRIKKA			
				ALI-TOLPPA RAIJA SILJA			
				ALLONEN MAILIS ANNELI			
		M		ALLONEN TAPIO ANTERO			
				ANGERVO EEVA TUULIA			
				ANNALA HELVI HELIANNA			
				ANTILA EVELIINA			
			Yhteensä/Tillsammans				
			joista miehiä/varav män				

Vaailomake nro 2 / Valblankett nr 2

Sivu
Sida

1/32

ENNAKKOON ÄÄNESTÄNEET - PÅ FÖRHAND RÖSTADE
Kuntavaalit 2021
Kommunvalalet 2021
KUNTA - KOMMUN

922

001

Vesilahti
Vesilahti
Kirkkonkylä
Kirkkonkylä

07.04.2021 - 13.04.2021
Älä irrota vaaliluettelosta sivuja - Skij inte sidorna ur valllängden

14.04.2021
Sivu
Sida

1/8

Henkilötunnus Pers.beteckn.	Sukunimi ja etunimet Släktnamn och förnamnen	Huom. Anm.	Sp. Kön	Ään. - Röst.* KV-2021 KV-2021	Ei käytössä Inte i bruk
	AAKKULA TUULI MATILDA			07.04.2021	
	AALTO RITVA HELENA			11.04.2021	
	AHOLA JAANA JOHANNA			11.04.2021	
	AJOSMÄKI TERTTU SISKO AULIKKI			08.04.2021	
	ALA-NIKKOLA ARTO UOLEVI		M	07.04.2021	
	ALA-ORVOLA PEKKA JOHANNES		M	09.04.2021	
	ALAROVA ASKO TAPANI		M	08.04.2021	
	ALLEN TARJA ANNELI			07.04.2021	
	ANTILA KIMMO TAPIO		M	07.04.2021	
	ARONEN MARTTI ANTERO		M	09.04.2021	
	AUTIO LEENA MARKETTA			11.04.2021	
	AUTTI RIIKKA MAIJA-LIISA			13.04.2021	
	BENDEL-RATIA PÄIVI-HELENA			10.04.2021	
	BERGIUS TERO PEKKA KALERVO			07.04.2021	
	BERGIUS TUULA IRMELI		M	07.04.2021	
	BRAKS LEENA RIITTA MARJATTA			10.04.2021	
	CLOUSE GINTARAS		M	13.04.2021	
	CROSS JUKKA ILMARI		M	13.04.2021	
	EERIKÄINEN-SCHAFFRATH EEVA-RIITTA EMILIA			10.04.2021	
	ELOMAA PENTTI LEO TAPANI		M	07.04.2021	
	ERVAST VEIKKO TAPANI		M	09.04.2021	
	FAGERSTRÖM JUHA-PEKKA		M	07.04.2021	
	GOEBELER AARNE JARI		M	07.04.2021	
	GRAICHEN OLLI-MATTI KALEVI		M	11.04.2021	
	GRÖNBERG TOM JUHANI		M	11.04.2021	
	GRÖNHOLM LEILA KAARINA			08.04.2021	
	GRÖNLUND ANJA MAIJA			07.04.2021	
	GUSTAFSSON JURGEN		M	09.04.2021	
	GUSTAFSSON SAIMI IRENE			08.04.2021	
	HAANPÄÄ RAILI MARJATTA			07.04.2021	
	HAAPASALO JAANA TUULIKKI			07.04.2021	
	HAKALA JOONA MATIAS		M	11.04.2021	
	HAKALA TUULA KRISTIINA			13.04.2021	
	HAKOLA ANNINA MARIA			10.04.2021	
	HAKONEN SANNA MARIKA			07.04.2021	
	HALONEN JUHA VILHO OSKARI		M	07.04.2021	
	HANHELA JARI JUHANI		M	10.04.2021	
	HANNULA ANJA HELENA			13.04.2021	
	HARJUNPÄÄ SISKO KATARIINA			13.04.2021	
	HARMAINEN SANNA MAARET			10.04.2021	
	HAVUKAINEN-SUIKKANEN RITVA HANNELE			11.04.2021	
	HEIKKILÄ ARI OLAVI		M	12.04.2021	
	HEIKKILÄ MARKUS ENSIO		M	07.04.2021	
	HEINONEN SATU-PAULIINA			10.04.2021	
				13.04.2021	

* Ennakkovaalenpäivä / Förhandsröstningsdag

Anvisning för att binda samman pappersvallängden

Vallängden skickas till centralvalnämnden med posten i ett eller flera paket. Antalet paket beror på antalet röstberättigade i kommunen.

Först i paketen finns vallängderna enligt röstningsområde. Röstningsområdena har skiljts åt med ett blåkantat papper. Efter vallängderna finns de röstningsområdesvisa förteckningarna över dem som röstat på förhand. Både vallängderna och förteckningarna är i nummerordning enligt röstningsområdets nummer.

Centralvalnämnden ska skilja åt vallängderna för de olika röstningsområdena. Justitieministeriet skickar till centralvalnämnden enligt deras beställning tillsammans med det övriga valmaterialet redskap för att binda samman de enskilda vallängderna. Vallängderna kan bindas samman antingen med de vita plastblomberna eller med de blåa pappersbindarna eller med båda.

Kommunen kan också sätta vallängderna i mappar. I vallängdens övre kant finns ett särskilt hål för plastplomben. Längden blir lättare att hantera om plombens bricka fästs i mappen med tejp.

Om buntan är tunn kan det vara lättare att i stället för mappar använda en pappersbindare. Genom att använda pappersbindaren och de tillhörande säkerhetsetiketterna kan det säkerställas att valländerna hålls ihop. Vallängdsbuntan kan bindas samman med pappersbindaren redan innan plastförpackningen öppnas.

Om valnämnden ska dela upp vallängden på valdagen, kan den komma överens med centralvalnämnden att längden delas upp och delarna binds samman redan hos centralvalnämnden. Vallängden har upprättats så att den lätt kan delas i två delar så att den första delen innehåller efternamnen från A till K och den andra delen innehåller efternamnen från L till Ö. Därför finns det i alla vallängder ett tomrum mellan bokstäverna K och L. Vallängen kan dock vid behov delas även på något annat ställe.

Det rekommenderas att man redan på förhand testar användningen av redskapen för att binda samman vallängderna med vanliga pappersbuntar, eftersom de egentliga vallängderna ska hanteras på ett felfritt och smidigt sätt.

Vallängden har trycks på arkivbeständigt plastpapper, som är mer hållbart och tål fukt bättre än vanligt papper. På pappret kan göras anteckningar med vanliga pennor. För att göra det lättare att hitta rätt sida kan man i sidans kant anteckna vilken bokstav sidan börjar med.

BILAGA 3

Kuntavaalit 2021 Kommunalval	N:o
---	---

Avsändare

Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata
Fågelviksgränden 2 D
00530 HELSINGFORS tfn. 0295 536 220
FINLAND

Mottagare

Röstanden
Inga-Lill
Åback
64370 MÖRTMARK
FINLAND

Kommun där du har rösträtt
Kristinestad

Röstningsområde och vallokal på valdagen

Kristinestad
3 Härkmeri
Härkmeri i lågstadieskola
Henriksdalsvägen 3

Röstningstid på valdagen

18.4.2021 kl. 9.00–20.00

Informationskälla: Befolkningsdatasystemet 26.2.2021

Anmälan om rösträtt i kommunalval

Du är röstberättigad i det kommunalval som förrättas söndagen den 18 april 2021 i den kommun som anges i denna anmälan.

Du kan rösta antingen på valdagen i den vallokal som anges i denna anmälan eller under förhandsröstningsperioden på vilket allmänt förhandsröstningsställe som helst i Finland eller utomlands. Under vissa förutsättningar kan du rösta på en anstalt eller hemma. Om du bor eller vistas utomlands under hela förhandsröstningen och på valdagen har du också möjlighet att rösta per brev. Närmare anvisningar om hur det går till att rösta finns på omstående sida.

Du ska styrka din identitet när du röstar.

Förhandsröstningsperioden.
Vissa förhandsröstningsställen kan vara öppna en kortare tid.

I Finland 7–13.4.2021 och
utomlands 7–10.4.2021

De allmänna förhandsröstningsställena och deras öppettider

www.vaalit.fi och bilagan till denna anmälan

Följebrev för förhandsröstningen

Fylls i på förhandsröstningsstället enbart om denna anmälan används som följebrev.

Väljaren

Röstanden
Inga-Lill
Åback
64370 MÖRTMARK
FINLAND

Valmyndigheten

287 3 tfn 040 546 5812
Centralvalnämnden i Kristinestad
Rådhuset Staketgatan 1
PB 13
64101 KRISTINESTAD
FINLAND

Valfunktionären vid förhandsröstningen fyller i

Jag intygar att förhandsröstningen har gått till på det sätt som bestäms i vallagen.

Datum

9/4 2021

Förhandsröstningsställets namn eller
vid anstaltsröstning kommunens namn

Vanda

Valfunktionärens underskrift

Olli Suominen

Väljaren fyller i

Jag har själv med bevarande av valhemligheten fyllt i röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.

Personbeteckning eller födelsedid

120345-1234

Väljarens underskrift

Inga-Lill Röstanden

BILAGA 5a1

*** 9.4.2021 091E28 Helsingfors ***

LÄHETEKIRJE
FÖLJEBREV

Äänestäjä Väljare
OLSSON
SVEN ERIK

Vastaanottaja Mottagare
091 007B
CENTRALVALNÄMNDEN
I HELSINGFORS STAD
KAISANIEMIGATAN 3 B 16, 3. våningen
00100 HELSINKI

Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelsetid
010180-123X

Nykyinen osoite Nuvarande adress

Vaaliviranomainen täyttää Fylls i av valmyndigheten Todistan, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin. Jag intygar, att röstningen försiggått på det sätt som stadgas i vallagen. Aika ja paikka Tid och ort / 202 Vaalitoimitsijan/Vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus Valförrättarens/Valbestyrkelsebs ordförandes underskrift <i>Tuula Roos</i>	Äänestäjä täyttää Fylls i av väljaren Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstdedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet Äänestäjän allekirjoitus Väljarens underskrift <i>Sven Olsson</i>
---	---

BILAGA 5a2

		LÄHETEKIRJE FÖLJEBREV	
Äänestäjä Väljare Holm, Göran		Vastaanottaja Mottagare CENTRALVALNÄMNDEN I BORGÅ STAD PB 23 06101 BORGÅ	
Henkilötunnus tai syntymäaika Personbeteckning eller födelsetid 071249-127N			
Nykyinen osoite Nuvarande adress FABRIKSGATAN 7A 8 06100 BORGÅ			
Vaaliviranomainen täyttää Fylls i av valmyndigheten Todistan, että äänestys on tapahtunut vaalilaissa säädetyin tavoin. Jag intygar, att röstningen försiggått på det sätt som stadgas i vallagen.		Äänestäjä täyttää Fylls i av väljaren Olen itse vaalisalaisuuden säilyttäen täyttänyt äänestyslipun ja sulkenut sen leimattuna vaalikuoreen. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet	
Aika ja paikka Tid och ort 9/4 2021 06100 Borgå	Vaalitoimitsijan/Vaalitoimikunnan puheenjohtajan allekirjoitus Valförrattarens/Valbestyrelsens ordförandes underskrift Kerstin Blom	Äänestäjän allekirjoitus Väljarens underskrift Göran Holm	

FÖLJEBREV
Hemmaröstning

Såsom följebrevets mottagare antecknas kommunala centralvalnämnden i den egna kommunen. Centralvalnämndens adress finns i anmälan om rösträtt. Också valförrättaren tillhandahåller adressen.

Mottagare och adress

Esbo
centralvalnämnd
02070 Esbo

a) Släktnamn (även tidigare) textat ¹⁾	Boman
b) Förnamn (även tidigare)	Brita Maria
c) Personbeteckning eller födelsetid	280330-003X
d) Nuvarande adress	Hemtorpsvägen 2, 02070 Esbo

Min rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att jag inte utan oskäligen svårigheter kan ta mig till röstnings- eller förhandsröstningsstället. Jag har själv med bevarande av valhemligheten ifyllt röstsedeln och inneslutit den avstämplad i valkuvertet.

Väljarens underskrift

Brita Boman

Följebrevet skall undertecknas i närvaro av valförrättaren.

Maria Boman

Den vid röstningen närvarande 18 år fyllda personens namnteckning

IFYLLS AV VALFÖR- RÄTTAREN	Tid och ort	9.4.2021 Esbo
	Jag intygar att ovan nämnda persons hemmaröstning skett på det sätt som stadgas i vallagen.	

Valförrättarens underskrift

Ulla Halman

1) Punkterna a-d behöver ej ifyllas, ifall till följebrevet fogas den anmälan om rösträtt som skickats av magistraten (valblankett nr 3s, 3r eller 3u).

Kommunalvalet 2021

FÖLJEBREV FÖR BREVRÖSTNING

**Du svarar själv för att alla punkter i följebrevet har fyllts i noggrant och tydligt.
Om följebrevet är bristfälligt ifyllt kan din röstning lämnas obeaktad.**

┌ Vanda stad centralvalnämnd ┐
┌ Stationsvägen 7 ┐
┌ 01300 Vanda ┐
┌ **FINLAND** ┐

Väljarens efternamn <i>Röstande</i>	Förnamn <i>Peter</i>
Finsk personbeteckning (enligt formen ddmmaa-xxxx) <i>020250-123A</i>	
Nuvarande adress <i>Kyrkogatan 123 A 45, Stockholm</i>	
Stat där du brevröstar <i>Sverige</i>	Datum <i>26.3.2021</i>

VÄLJARENS FÖRSÄKRAN

Jag har rösträtt i detta val. Jag är utomlands under hela förhandsröstningstiden och på valdagen och har därmed inte möjlighet att rösta i Finland. Jag har själv fyllt i röstsedeln och inneslutit den i valkuvertet med bevarande av valhemligheten och valfriheten.

Väljarens underskrift <i>Peter Röstande</i>	Namnförtydligande PETER RÖSTANDE
--	--

VITTNESFÖRSÄKRAN • WITNESSES' AFFIRMATION

Väljaren har röstat med bevarande av valhemligheten och så att hans eller hennes valfrihet inte har kränkts. The voter has voted without breaching election secrecy and without having his/her electoral liberty violated.

Jag försäkrar att jag, vittnet, inte är väljarens barn, make eller förälder, eller en kandidat eller en nära släkting till en kandidat.
I affirm that I, the witness, am not the voter's child, spouse or parent, or a candidate or a close relative of a candidate.

Vittnets underskrift • Witness's signature <i>Johan Lindblom</i>	Vittnets underskrift • Witness's signature <i>Kalle Nylander</i>
Namnförtydligande • Name in block letters <i>Johan Lindblom</i>	Namnförtydligande • Name in block letters <i>Kalle Nylander</i>
Födelsedatum • Date of birth <i>1.3.1948</i>	Födelsedatum • Date of birth <i>30.2.1927</i>
Nuvarande adress • Current address <i>Kyrkogatan 2, Stockholm</i>	Nuvarande adress • Current address <i>Hundpark 72 b, Malmö</i>

BITRÄDE (Fylls i endast om väljaren har anlitat ett biträde)

Biträdets namn
Biträdets adress

VAALIKUORI
VALKUVERT

Kirjeäänestyksen vaalikuori Valkuvert för brevröstning

ENNAKKOÄÄNESTYS
FÖRHANDSRÖSTNING

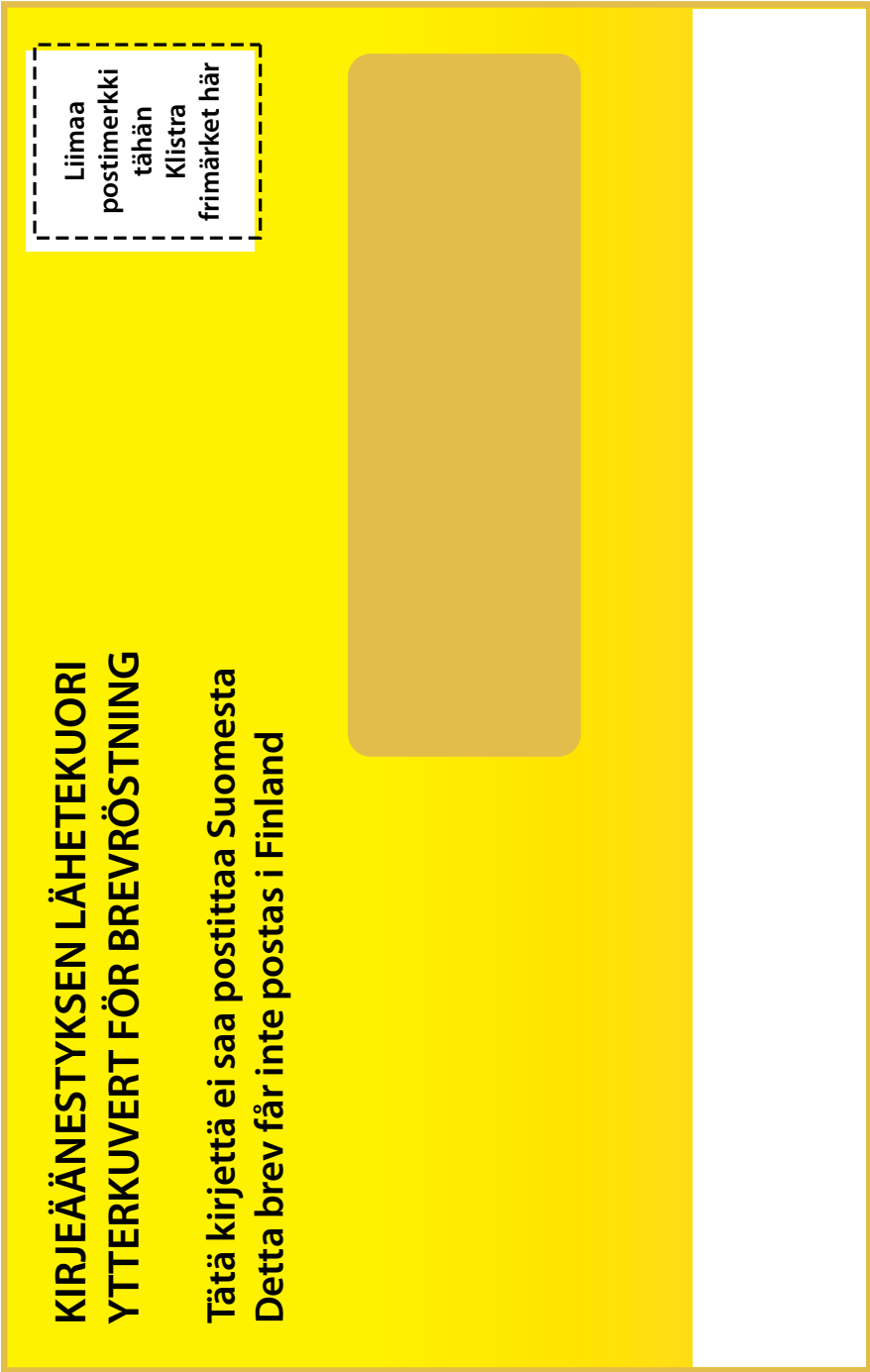
PRIORITY

LÄHETEKUORI
YTTERKUVERT

Postikuori
Postkuvert

PIKAKIRJE
Expres

(R)

Luettelo ennakolta äänestäneistä
Förteckning över dem som röstat på förhand

Sivu nro
Sida nr

Ennakkoäänestyspaikka
Förhandsröstningsställe

Formandsröstningsställe	
Äänestäneiden lukumäärä	5
Antalet röstande	

joista miehiä varav män	2
----------------------------	---

[illegible]

Vaalilomake nro 7
Valblankett nr 7

VAALITOIMISIJÄ TAI VAALITOIMIKUNTA TÄYTTÄÄ – IFYLLS AV VALFÖRRÄTTAREN ELLER VALBESTYRELSEN

Huomautuksia Anmärkningar	Alla övriga röstningar (och röstande)
Änestäjien itse valitsema avustajat Biträden som utsetts av de röstande	har antecknats i röstningsregistret

VAALITOIMIKUNTA TÄYTTÄÄ – IFYLLS AV VALBESTYRELSEN

Ennakkoonestyspäivät ja kelloajat Dagar och klockslag för förhandsröstningen	
Vaali-toimikunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsen Valbestyrelsens ordförande, viceordförande och medlem	
Varajäsenet Suppleanter	
Allekirjoitukset Underskrift	☐ Luettu ja tarkastettu Uppläst och justerat
	☐ Vaali-toimikunnan puheenjohtaja Valbestyrelsens ordförande
	☐ Vaali-toimikunnan jäsen Valbestyrelsemedlem

L

KVITTERINGSLISTA AV YTTERKUVERT
Kvitteringslista över förhandsröstningens ytterkuvert som
lämnats till postens transport

Avsändare
Malax (kommunen/staden)

Valförrättare i förhandsröstningen ☐
Valbestyrrelse ☐
Centralvalnämnden ☒
Utrikesministeriet ☐

Posten som tar emot försändelserna:

namnet: 66100 | Malax
Postnummer Postkontor

Inlämningsdag	Ytterkuvertens antal	Postens kvittering Datering
<u>7 / 4 / -21</u>	<u>3</u> st	<u>Stina Holm 7.4.2021</u>
<u>8 / 4 / -21</u>	<u>4</u> st	<u>Stina Holm 8.4.2021</u>
<u>9 / 4 / -21</u>	<u>3</u> st	<u>Stina Holm 9.4.2021</u>
<u>10 / 4 / -21</u>	<u>5</u> st	<u>Stina Holm 10.4.2021</u>
<u>11 / 4 / -21</u>	<u>5</u> st	<u>Stina Holm 11.4.2021</u>
<u> / / </u>	st	
<u> / / </u>	st	
<u> / / </u>	st	

Avsändaren antecknar dagligen på denna lista antalet ytterkuvert. Posten kvitterar försändelserna mottagna (namn och datum eller datumstämpel).
Kuverten har portobeteckningen "postkuvert", så brevförändelseförteckningen behöver inte användas.

Käännä

ANMÄLAN TILL HEMMARÖSTNING**Blanketten returneras till centralvalnämnden i den egna kommunen.**

Valets namn

Valdagen

TILL CENTRALVALNÄMNDEN

Jag vill rösta hemma, eftersom min rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att jag inte utan oskäligen svårigheter kan ta mig till röstnings- eller förhandsröstningsstället.

Anmälan gjord av

Efternamn

Samtliga förnamn

Personbeteckning

Adress

Postanstalt

Hemkommun

Telefon

Kan väljaren sörja för att en person som fyllt 18 år är närvarande vid hemmaröstningen?

☐ ja☐ nej

En närståendevårdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) röstar i samband med hemmaröstningen.

☐ ja

Närståendevårdarens fullständiga namn och personbeteckning samt telefonnummer

Avtalet om närståendevård gäller

☐ tills vidare☐ för viss tid t.o.m den

Anmälan gjord på väljarens vägnar av (namn, adress, telefon)

Datum

Underskrift

Valmyndighetens anteckningar

Anmälan har mottagits per telefon, datum

Datum och klockslag för hemmaröstningen

Till uppgiften förordnad valförrättare

Väljaren har underrättats om hemmaröstningen

☐ per brev☐ per telefon☐ per e-post

Datum, underrättelsen lämnad av

Den närvarande personens namn

Födelsedatum

Tilläggsuppgifter

Hemmaröstningen förrättad, datum och klockslag

Valförrättare

Information och anvisningar på omstående sida

Valblankett nr 14, HEMMARÖSTNINGSBANKETT

INFORMATION OCH ANVISNINGAR OM HEMMARÖSTNING

Vem får förhandsrösta hemma?

En röstberättigad får förhandsrösta hemma om hans eller hennes rörelse- eller funktionsförmåga är så begränsad att han eller hon inte utan oskäligen svårigheter kan ta sig till röstnings- eller förhandsröstningsstället. Hemmaröstningen förrättas inom den kommun som har antecknats som väljarens hemkommun i rösträttsregistret.

Om väljaren kan ta sig till röstningsstället eller förhandsröstningsstället på egen hand eller med hjälp av färdtjänst eller ett röstningsbiträde, anordnas ingen hemmaröstning.

En närståendevärdare enligt lagen om stöd för närståendevård (937/2005) som bor i samma hushåll som den som har rätt till hemmaröstning får rösta i samband med hemmaröstningen, om kommunen i fråga har antecknats som hans eller hennes hemkommun.

Hur anmäler man sig till hemmaröstning?

Den som har rätt att rösta hemma ska till centralvalnämnden i sin hemkommun anmäla sin önskan att förhandsrösta hemma. Centralvalnämndens adress och telefonnummer finns i meddelandekortet (anmälan om rösträtt) som skickats till väljaren. Om en närståendevärdare vill rösta i samband med hemmaröstningen ska detta uppges i anmälan.

Anmälan görs antingen skriftligen med denna blankett eller per telefon. Anmälan kan skickas till centralvalnämnden även per post eller e-post. (Be din kommun om anvisningar för sändning av skyddad e-post.) Den övre delen av blanketten ska fyllas i omsorgsfullt och undertecknas.

Anmälan kan också göras på väljarens vägnar av någon annan, t.ex. en nära anhörig.

Den skriftliga anmälan eller den muntliga anmälan per telefon ska inkomma till den kommunala centralvalnämnden senast tisdagen den 12 dagen före valdagen före klockan 16.

Om du har anmält dig till hemmaröstning, förvarar centralvalnämnden dina personuppgifter ända till det nästa valet för att kunna fråga dig om du vill rösta hemma också vid det. Om du inte vill att dina personuppgifter förvaras ska du meddela detta till centralvalnämnden. Om du vill veta mer om behandlingen av dina personuppgifter och dina rättigheter kan du kontakta centralvalnämnden.

När förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstningen förrättas under förhandsröstningsperioden den 11 till den femte dagen före valdagen, dvs. från onsdag till tisdag. Tidpunkten då valförrättaren besöker väljaren för att förrätta röstningen meddelas honom eller henne på förhand med minst två timmars noggrannhet.

Hur förrättas hemmaröstningen?

Hemmaröstningen avviker bara litet från den vanliga förhandsröstningen. Den viktigaste skillnaden ligger i att vid hemmaröstning ska utöver valförrättaren och väljaren vara närvarande en av väljaren utsedd eller godkänd person som har fyllt 18 år.

Väljaren har rätt att använda ett biträde vid röstningsförrättningen. Också ovan nämnda person som väljaren har utsett eller godkänt kan fungera som biträde.

Väljaren antecknar numret på kandidaten på röstsedeln så att valhemligheten bevaras. Den stämplade röstsedeln läggs in i ett brunt valkuvert. Väljaren fyller i följebrevet och adresserar det till den kommunala centralvalnämnden. Den person som kallas till platsen tecknar sitt namn på följebrevet. Valförrättaren antecknar på följebrevet ett intyg om att röstningen har skett på det sätt som stadgas i lagen. Till sist läggs följebrevet och meddelandekortet, som eventuellt har fogats till det, samt valkuvertet in i ett gult ytterkuvert, som valförrättaren vidarebefordrar till den kommunala centralvalnämnden.

VALPROTOKOLL

1

VAL	Valets namn
	Valkrets
	Kommun eller stad
	Stad/kommun samt röstningsområdets nummer och eventuella namn

VALNÄMNDENS SAMMANSÄTTNING	Ordförande
	Vice ordförande
	Medlemmar
	Ersättare i inträdesordning

VALBITRÄDEN	Valbiträden som utsetts av valnämnden
	Valbiträden som utsetts av de röstande

BITRÄDANDE PERSONAL	Biträdande personal (Vall. 16.3 §)

PROTOKOLLFÖRARE	
-----------------	--

Valnämndens medlemmar och de valbiträden som utsetts av valnämnden var närvarande under följande perioder:					2
Ordförande					kl. - kl. -
Viceordförande					kl. - kl. -
Medlemmar	Namn				kl. - kl. -
					kl. - kl. -
					kl. - kl. -
					kl. - kl. -
Suppleanter	Namn				kl. - kl. -
					kl. - kl. -
					kl. - kl. -
					kl. - kl. -
Valbiträden	Namn				kl. - kl. -
					kl. - kl. -
					kl. - kl. -
					kl. - kl. -

VALPROTOKOLL

3

ANTAL RÖSTBERÄTTIGADE	Antal röstberättigade inom röstningsområdet enligt vallängden	Män	Kvinnor	Totalt
ANTAL PERSONER SOM RÖSTAT PÅ FÖRHAND	Antal personer som enligt vallängden röstat på förhand	Män	Kvinnor	Totalt
INLEDANDE AV RÖSTNINGEN PÅ VALDAGEN	Röstningen på valdagen inleddes klockan 9. ☐ ordförande ☐ vice ordförande visade för de närvarande röstande att valurnan var tom och tillslöt valurnan. ☐ Valnämnden använde den elektroniska vallängden.			
AVSLUTANDE AV RÖSTNINGEN PÅ VALDAGEN	Valnämndens ☐ ordförande ☐ vice ordförande Röstsedlarna togs ur valurnan och räknades. Likaså räknades antalet personer som enligt anteckningarna i vallängden eller rösträttsregistret (den elektroniska vallängden) hade utövat sin rösträtt på valdagen.			
ANTAL RÖSTANDE PÅ VALDAGEN	Antal röstande på valdagen enligt vallängden (De som röstat på förhand inberäknas inte).	Män	Kvinnor	Totalt
ANTAL RÖSTSEDLAR	Antal röstsedlar i valurnan			Antal
GRANSKNING OCH ORDANDE AV RÖSTSEDLARNA	De röstsedlar som vid granskningen ansågs vara ogiltiga avskildes till en särskild grupp. Antalet ogiltiga röstsedlar var			Antal
	De godkända röstsedlarna ordnades i grupper enligt kandidat. Antalet röstsedlar i varje särskild grupp räknades och antecknades på den blankett som bifogats valprotokollet.			Antal
	Antalet godkända röstsedlar var			
	Röstsedlarna granskades inte i valnämnden (ValL 82.2 §). ☐ Antalet röstsedlar antecknades dock i detta valprotokoll.			
	Röstsedlarna lades in i ett omslag som tillslöt genom försegling.	Datum	Klockslag	
ANVÄNDNING AV RESULTATUTRÄKNINGS-SYSTEMET	☐ Valnämnden införde rösterna i resultaträkningssystemet.			
NÄRVARANDE	Namnen på de som var närvarande vid ordnandet och räkningen av röstsedlarna. ValL 184 § (fullmakterna bifogas)			

VALPROTOKOLL

FÖRSTÖRING AV OANVÄNDA RÖSTSEDLAR	☐ Valnämnden förstörde alla oanvända röstsedlar.
	☐ Valnämnden returnerade alla oanvända röstsedlar till centralvalnämnden.
ANMÄRKNING OM FAKTORER SOM PÅ VALDAGEN INVERKAT PÅ RÖSTNINGENS NORMALA FÖRLOPP OCH EVENTUELL YTTERLIGARE INFORMATION SOM VALNÄMNDEN LÄMNAT	
PROTOKOLLFÖRARENS UNDERSKRIFT	Underskrift och namnförtydligande Underskrift och namnförtydligande

SLUTANTECKNINGAR

JUSTERING AV PROTOKOLLET	Protokollet har upplästs och justerats. ☐
UNDERSKRIFT AV VALNÄMNDENS ORDFÖRANDE ELLER VICE ORDFÖRANDE	Underskrift Namnförtydligande
UNDERSKRIFT AV EN MEDLEM I VALNÄMNDEN	Underskrift Namnförtydligande
BILAGOR	1. Blankett på vilken valresultatet har antecknats (resultatuträkningsblankett 4)

OHJE ÄÄNESTÄJÄLLE

Kirjoittakaa äänestyslipussa olevaan ympyrään ehdokkaanne numero, ei mitään muuta!

Numeroesimerkit:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Jos äänestyslippunne menee pilalle väärän tai sotkuisen merkinnän takia, voitte pyytää vaalivirkailijalta uuden äänestyslipun. Pilalle mennyt äänestyslippu revitään vaalivirkailijan nähden.

Oikeusministeriö

INSTRUKTIONER TILL VÄLJAREN

Skriv i cirkeln på röstsedeln numret på Er kandidat, inget annat!

Siffermallar:

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

Om Er röstsedel förstörs på grund av felaktig eller suddig anteckning, kan Ni få en ny röstsedel av valfunktionären. Den förstörda röstsedeln ska rivas i valfunktionärens närvaro.

Justitieministeriet

BILAGA 13

Checklista över valmaterial som de kommunala valmyndigheterna behöver:

Handling/tillbehör/möbel	Den kommunala centralvalnämnden	Valnämnden	Valbestyrelsen	Valförrättare, allmän förhandsröstning	Valförrättare, hemmaröstning	Anmärkningar
1. Valhandlingar						
Röstsedel		x	x	x	x	
Följebrevsblankett			x	x	x*	*För närtstående vårdare som eventuellt röstar
Följebrevsblankett för hemmaröstning					x	
Valkuvert			x	x	x	
Ytterkuvert			x	x	x	
Förteckning över dem som röstat på förhand			x	x		
Hemmaröstningsblankett	x				x	
Kvitteringslista över ytterkuvert	x		x	x		
Vallängd		x				
Valprotokoll		x				
Sammanställning av kandidatlistorna för den egna kommunen		x	x	x	x	
Kandidatboken			x	x		
2. Meddelanden, informationsskyltar m.m.						
Instruktioner till väljaren om röstningsanteckningen		x	x	x	x	
Informationsaffisch: Förhandsröstning			x*	x		*Vid behov
Informationsaffisch: Röstning på valdagen		x				
Informationsskyltar både inne på röstningsstället och utanför		x	x	x		
Allergi- och astmaförbundets affischer om att djur inte ska hämtas till röstningsstället		x		x		
3. Resultatuträkningsblanketter						
Resultatuträkningsblankett 1: Antalet förhandsröstande	x					

Handling/tillbehör/möbel	Den kommunala centralvalnämnden	Valnämnden	Valbestyrelsen	Valförrättare, allmän förhandsröstning	Valförrättare, hemmaröstning	Anmärkningar
Resultatuträkningsblankett 2: Antalet röstande på valdagen, preliminär uppgift	x	x				
Resultatuträkningsblankett 3: Antalet röster på valdagen, preliminärräkning	x	x				
Resultatuträkningsblankett 4: Bilaga till valprotokollet		x				
Resultatuträkningsblankett 5: Antalet förhandsröster	x					
Resultatuträkningsblankett 6: Antalet röster på valdagen, kontrollräkning	x					
4. Tillbehör m.m.						
Valstämplar		x	x	x	x	
Förseglingmaterial	x	x				
Namnskyltar för valfunktionärerna		x	x	x	x	
Kopia av beslutet om tillsättande av valnämnden/valbestyrelsen		x	x			
Pennor		x	x	x	x	
Anteckningsmaterial		x	x	x	x	
Räknare		x				
5. Möbler						
Röstningsbås		x	x*	x		*Eller motsvarande
Röstningsbås för rörelsehindrade		x	x	x		
Övriga möbler		x		x		
Valurnor		x		x*		*Om sådana används
6. IT-utrustning						
Arbetsstation	x	x*	x*	x*		*Om röst-rättsdatasystem används ** Frivillig användning
Datakommunikationsförbindelser	x	x*		x*		
Identifieringsmedel	x	x*	x*	x*		
Skrivare				x*		
Streckodsläsare**		x*		x*		
7. Val- och VAT-anvisningar						
Valanvisningar (nr 1-5)	nr 1	nr 2	nr 3	nr 4	nr 5	
VAT-anvisningar (nr 1-5c)	nrot 1, 2b, 3b, 4b och 5b	nro 4d* och 5c*	nr 4e*	nr 4c*		*Om datasystem används
8. Övrigt material						

Handling/tillbehör/ möbel	Den kommunala centralvalnämnden	Valnämnden	Valbestyrrelsen	Valförrättare, allmän förhandsröstning	Valförrättare, hemmaröstning	Anmärkningar
Förteckning över de sista inlämningstidpunkterna för brev och expressbrev vid Itellas försäljningspunkter	x		x	x		
Förteckning över adresserna till alla kommuners centralvalnämnder*	x		x	x		*Kan skrivas ut på adressen vaalit.fi/sv

Checklista för röstningsställets tillgänglighet

Invalidförbundet rf
Tillgänglighetscentret ESKE
09/2020

1. Ankomsten till röstningsstället

- Ligger röstningsstället invid goda trafikförbindelser och finns det en hållplats för kollektivtrafiken nära röstningsstället?
- Finns det nära entrén ett ställe där skjuttrafiken (bl.a. invataxi) kan stanna?
- Finns det handikapparkeringsplatser (3,6 m bred och 5 m lång) i närheten av röstningsstället?
- Är gångvägen som leder till entrén guidad?
- Är gångvägen som leder till entrén lätt att upptäcka och har en jämn, fast och halkfri yta?
- Är gångvägens lutningar högst 5 % (1:20).

2. Entrén

- Har tillgängliga gångvägar på röstningsstället tydliga och lättlästa skyltar?
- Har passagera bredvid trappan en ramp med en lutning på högst 8 % och bredden minst 900 mm.
- Har trappor och ramper ledstänger på vardera sidor.
- Finns det framför ytterdörren en avsats på minst 1500 mm x 1500 mm?
- Finns det på den sida där ytterdörren öppnas minst 400 mm fritt utrymme, som den som använder rullstol behöver för att öppna dörren?
- Är dörröppningens bredd minst 850 mm och tröskelns höjd högst 20 mm?
- Öppnar sig dörren automatiskt eller är den annars lätt att öppna (den kraft som behövs för att öppna dörren får vara högst 10 N dvs. 1 kg)?
- Har vindfångets matta eller golvtrall högst 5 mm x 30 mm glipor och orsakar mattan inte en nivåskillnad som är högst 20 mm?
- Är vindfånget minst 1500 mm x 1500 mm, om båda dörrar öppnas utåt från vindfånget?
- Är vindfånget minst 1500 mm bred och 2300 djup, om en av dörrarna öppnas inåt vindfånget?

3. Röstningsstället

- Finns det på röstningsstället minst ett röstningsbås där man kan fylla i röstsedeln sittande? Finns under röstningsbåsets bord (höjden 750–800 mm) ett benutrymme (bredd minst 800 mm, djup minst 600 mm och höjd minst 670 mm)? Eller finns det på röstningsstället höjdjusterbara bord?
- Är belysningen i röstningsbåsen bländfri och tillräcklig? (500–750 lux på bordsytan)
- Finns det sittplatser på röstningsstället så att väljarna vid behov kan vila?
- Finns det på förhandsröstningsstället och röstningsstället på valdagen en person som utsetts till valbiträde?
- Om det bland valfunktionärerna finns personer som använder hjälpmedel, ska det finnas toaletter, som är lämpliga för användare av rullstol.

Sammanställningen av kandidatlistorna som gjorts upp för kommunvalet den 18 april 2021

[illegible]

BILAGA 16

UTBILDNINGSSTYRELSENS SIFFERMALLAR

1. Siffermallar fram till år 2004

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

2. Siffermallar under åren 2004-2016

1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

3. Siffermallar som används fr.o.m. 1.8.2016

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Vissa bestämda tider i kommunalvalet 2021

Valdag 18.4.2021

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Sommaren 2017		Fullmäktige	Kommunala centralvalnämnden tillsätts	13 § 1 och 3 mom.
Senast i augusti 2020		Fullmäktige	Indelningen i röstningsområden ändras vid behov och ändringen meddelas Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata.	8 § 1 och 2 mom.
Tidigast 18.10.2020		Kandidaterna	Sådana kostnader för kandidatens valkampanj som finansieras med valfinansiering kan börja uppkomma	²
18.10.2020		Partiet och partiföreningen	Kampanjtiden för kommunalvalet inleds	³
30.11.2020 kl. 24		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Kommunens invånarantal enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet för att fastställa antalen kommuninvånare som krävs för att bilda en valmansförening	150 § 1 mom.
30.11.2020 kl. 24		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Kommunens invånarantal enligt uppgifterna i befolkningsdatasystemet för att fastställa antalen ledamöter i fullmäktige	⁴
Senast 31.12.2020		Fullmäktige/kommunstyrelsen	Meddelande till justitieministeriet om fullmäktiges beslut om antalet fullmäktigeledamöter eller ändring av ett tidigare beslut	⁵

1 Siffran visar hur många dagar före eller efter valdagen åtgärden ska utföras enligt vallagen (714/1998).

2 Lagen om kandidaters valfinansiering (273/2009), 2 § 1 mom.

3 Partilagen (683/2010), 8 § 3 mom.

4 Kommunallagen (410/2015), 16 § 2 mom.

5 Kommunallagen, 16 § 2 mom.

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Senast 31.12.2020		Statsrådet eller finansministeriet	Beslut om en ändring i kommunindelningen som avses träda i kraft 1.1.2022	⁶
I god tid		Statsrådet	Förordningen om de finska verksamhetsställen som är förhandsröstningsställen samt de allmänna förhandsröstningsställena vid kommunalvalet i landskapet Åland utfärdas	9 § 1 mom. 2 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om de allmänna förhandsröstningsställena i kommunen	9 § 1 mom. 1 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut fattas om vilka verksamhetsställen inom socialvården som ska vara förhandsröstningsställen i kommunen	9 § 1 mom. 3 punkten
I god tid		Kommunstyrelsen	Beslut om röstningsställena på valdagen	9 § 3 mom.
I god tid		Kommunstyrelsen	Valnämnderna och valbestyrelserna tillsätts	15 § 1 mom.
18.1.2021		De röstberättigade	Brevröstningshandlingar kan börja beställas	66 c §
Utan dröjsmål efter att en beställning av brev-röstningshandlingar har tagits emot		Justitieministeriet	Brevröstningshandlingarna skickas till den som beställt handlingarna	66 c § 4 mom.
29.1.2021 före kl. 12		Centralvalnämnden	Centralvalnämndens kontaktuppgifter lämnas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata via valdatasystemet	13 § 4 mom.

⁶ Kommunstrukturlagen (1698/2009), 21 och 22 §. Tidsfristen för beslut om kommunindelning enligt kommunstrukturlagen är utgången av juni året före sammanslagningen träder i kraft, i detta fall 30.6.2021. I 23 § i kommunstrukturlagen föreskrivs dock att om kommunalval förrättas under året före det år då en ändring i kommunindelningen träder i kraft, ska valet i de samgående kommunerna förrättas med iakttagande av den nya kommunindelningen. I regeringens proposition RP 268/2014 rd konstateras till denna del att statsrådet i dessa fall ska fatta beslut om sammanslagningen av kommuner före utgången av året före valåret, så att valet kan förrättas i de kommuner som sammanslagningen gäller enligt den nya kommunindelningen vid den normala tidpunkten i april.

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
29.1.2021 före kl. 12 ⁷		Kommunstyrelsen/ centralvalnämnden	Uppgifter om kommunens allmänna förhandsröstningsställena lämnas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata via valdatasystemet	9 § 4 mom.
29.1.2021 före kl. 12		Kommunstyrelsen/ centralvalnämnden	Uppgifter om kommunens röstningsställena på valdagen lämnas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata via valdatasystemet	9 § 3 mom.
I god tid		Justitieministeriet	De allmänna förhandsröstningsställena och röstningstiderna vid dem tillkännages	49 § 3 mom.
I god tid		Centralvalnämnden	De allmänna förhandsröstningsställena och röstningsställena på valdagen i kommunen tillkännages	49 § 1 mom. och 67 § 3 mom.
I god tid		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Medborgare i andra EU-medlemsstater som uppfyller villkoren för rösträtt meddelas att de kommer att ha rösträtt och vara valbara vid kommunalvalet ⁸	22 §
I god tid		Centralvalnämnden	Valförrättare till de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Chefer för finska beskickningar	Valförrättare till det allmänna förhandsröstningsstället i utlandet förordnas	17 § 2 mom.
I god tid		Befälhavare på finska fartyg	Valförrättaren för röstning på fartyget förordnas	17 § 2 mom.

7 Den sista tidpunkten enligt vallagen är fredagen 26.2.2021, men eftersom det till varje meddelandekort som postas till den röstberättigade fogas en förteckning över de allmänna förhandsröstningsställena i den röstberättigades egen valkrets jämte adress och öppettider, ska uppgifterna meddelas senast fredagen 29.1.2021 kl. 12.

8 I praktiken ska även andra utlänningar som uppfyller villkoren för rösträtt meddelas att de kommer att ha rösträtt.

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Senast 25.2.2021 före kl. 16	52	Personer som uppfyller vissa villkor och som är anställda i EU eller i en internationell organisation som är verksam i Finland och familjemedlemmar till sådana personer	Skriftlig anmälan lämnas till Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata om villighet att utöva rösträtt vid kommunalval eller om återkallande av tidigare anmälan	⁹
26.2.2021 kl. 24	51	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Uppgifterna i rösträttsregistret fastställs	18 § 2 och 3 mom.
I god tid, dock senast 1.3.2021		Centralvalnämnden	Antal fullmäktigeledamöter som väljs kungörs Kungörelsen kan utfärdas i samband med den kungörelse som nämns i 34 § 2 mom. (se nästa punkt).	145 §
Senast 1.3.2021	48	Centralvalnämnden	Beslut fattas om arrangemangen för mottagande av kandidatansökningar En kungörelse om beslutet ska avfattas, och kungörelsen ska delges de valombud som partierna eventuellt har uppgett, hållas framlagd i centralvalnämndens sammanträdeslokal samt offentliggöras på det sätt som kommunens tillkännagivanden delges ¹⁰ .	34 §

⁹ Kommunallagen, 20 § 2 mom. 2 punkten.

¹⁰ Kommunallagen, 108 §

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Senast 1.3.2021	48	Justitieminis- teriet	Centralvalnämnderna med- delas vilka partier som är upptagna i partiregistret och vilka personer som är berättigade att teckna res- pektive partis namn	32 §
Senast 3.3.2021	46	Myndigheten för digitalisering och befolknings- data	Rösträttsregistret upprättas	18 § 1 mom.
8.3.2021	41	Myndigheten för digitalisering och befolknings- data	Rösträttsregistret finns framlagt för kontroll på de ställen som Myndigheten för digitalisering och befolk- ningsdata bestämt	23 § 1 mom.
Senast 9.3.2021 före kl. 16	40	Valombudet	Kandidatansökan samt meddelande om valför- bund och gemensam lista ges in till den kommunala valkrets nämnden	152, 154 och 156 §
15.3.2021	34	Centralval- nämnden	Kandidatansökningarna granskas och valombuden underrättas om eventuella anmärkningar Partiernas, de gemensam- ma listornas och valmans- föreningarnas inbördes ordningsföljd bestäms för sammanställningen av kan- didatlistorna	36 § 37 §
Senast 17.3.2021 före kl. 16	32	Valombudet	Kandidatansökan och dess bilagor korrigeras och kom- pletteras vid behov	38 §
17.3.2021 efter kl. 16	32	Centralval- nämnden	De kandidatansökningar som inkommit inom utsatt tid behandlas på nytt och beslut med anledning av anmälningar om valförbund och gemensamma listor fattas	39 §

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Senast 18.3.2021 före kl. 12	31	Valombudet	Ett parti eller en valmansförening vars anmälan om anslutning till ett valförbund eller en gemensam lista inte har blivit godkänd, kan återta sin kandidatsökan	40 § 2 mom.
18.3.2021 innan sammanställningen av kandidatlistorna uppgörs	31	Centralvalnämnden	Efter att kandidatsökningarna har behandlats fattas beslut om att stryka en kandidat från sammanställningen av kandidatlistorna eller om att stryka en kandidat på grund av att kandidatsökan har återtagits	40 §
18.3.2021 vid mötet som inleds senast kl. 16	31	Centralvalnämnden	Sammanställningen av kandidatlistorna görs upp	41 §
18.3.2021	31	Centralvalnämnden	I det riksomfattande kandidatregistret förs in de uppgifter om kandidaterna som finns i sammanställningen av kandidatlistorna samt kandidaternas personbe-teckningar	43 § 2 mom.
18.3.2021 tidigast efter att sammanställningen av kandidatlistorna har gjorts upp	31	De som brev-röstar	Brevröstningen inleds	66 d § 1 mom.
Tidigast efter att sammanställningen av kandidatlistorna har gjorts upp		Kandidaterna	Frivillig förhandsredovisning om valfinansieringen kan lämnas in till Statens revisionsverk	¹¹

¹¹ Lagen om kandidaters valfinansiering, 11 §

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Senast 25.3.2021	24	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Ett meddelandekort skickas till de röstberättigade vilkas adress är känd	21 § 4 mom.
31.3.2021	18	Valförrättarna	Förhandsröstningen ombord på finska fartyg inleds	47 § 1 mom.
Senast 6.4.2021	¹²	De röstberättigade eller andra personer	Rättelseyrkande som gäller rösträttsregistret framställs hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	24 § 1 mom. och 189 § 2 mom.
Senast 6.4.2021	¹³	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Eventuella rättelseyrkanden avgörs	25 § 1 mom. och 189 § 2 mom.
Utan dröjsmål efter det att beslut om eventuella rättelseyrkanden har fattats		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Beslutet med anledning av eventuella rättelseyrkanden delges parterna, och om beslutet innefattar att personen i fråga införs i rösträttsregistret, ska ett meddelandekort sändas	25 § 2 mom.
Senast 6.4.2021	12	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Eventuella ändringar till följd av avgörandet av eventuella rättelseyrkanden införs i rösträttsregistret	25 § 1 mom.
Senast 6.4.2021 före kl. 12	12	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	I rösträttsregistret görs de anteckningar som föranleds av självrättelse	26 § 1 mom.

12 Enligt 24 § 1 mom. i vallagen ska ett rättelseyrkande framställas hos Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata senast den 16 dagen före valdagen före klockan 16. Den utsatta dagen infaller för kommunalvalet 2021 på långfredagen (2.4), som är en helgdag. Enligt 189 § 2 mom. i vallagen anses följande vardag vara den utsatta dagen om den utsatta dagen infaller på en helgdag. Eftersom följande måndag 5.4 också är en helgdag (annandag påsk), flyttas den utsatta dagen till tisdag 6.4.2021.

13 Enligt 25 § i vallagen ska Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata avgöra rättelseyrkandena senast den 13 dagen före valdagen. Den utsatta dagen infaller för kommunalvalet 2021 på annandag påsk (2.4), som är en helgdag. Enligt 189 § 2 mom. i vallagen anses följande vardag vara den utsatta dagen om den utsatta dagen infaller på en helgdag. Den utsatta dagen skjuts således fram till tisdag 6.4.2021.

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Utan dröjsmål efter de ovan nämnda besluten		Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Beslut som Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata fattat i form av självrättelse delges den part självrättelsen gäller och ett meddelandekort skickas till de personer som införts i rösträtsregistret	26 § 2 och 3 mom.
Senast den sjunde dagen efter den dag då parten i fråga delgavs beslutet eller efter den dag då beslutet publicerades i den officiella tidningen		De som framställt ett rättelseyrkande	Besvär hos förvaltningsdomstolen över ett beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata genom vilket ett rättelseyrkande har förkastats eller avvisats och besvär över ett beslut av Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata genom vilket en person med stöd av 26 § 2 mom. har antecknats i rösträtsregistret som saknande rösträtt	27 § 1 mom.
6.4.2021 fr.o.m. kl. 12	12	Myndigheten för digitalisering och befolkningsdata	Rösträtsregistret vinner laga kraft	28 § 1 mom.
Senast 6.4.2021 före kl. 16	12	Röstberättigade som har rätt till hemmaröstning och som vill rösta på förhand hemma	Anmälan till den kommunala centralvalnämnden om önskan att rösta hemma	55 §
Onsdag 7.4.2021	11	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet och i finska beskickningar utomlands inleds	47 § 1 mom.
Lördag 10.4.2021	8	Valförrättarna	Förhandsröstningen i utlandet avslutas	47 § 1 mom.
Tisdag 13.4.2021	5	Valförrättarna, valbestyrelsen	Förhandsröstningen i hemlandet avslutas	47 § 1 mom.

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
14.4.2021 fr.om. kl. 19	4	Justitieminis- teriet	Vallängderna skrivs ut ur rösträttsregistret röstnings- områdesvis och längderna sänds till de kommunala centralvalnämnderna	71 § 1 mom.
Senast 16.4.2021 före kl. 19	2	De som brev- röstar	Brevröstningshandlingarna ska vara framme hos den berörda kommunens cen- tralvalnämnd	66 e § 3 mom.
16.4.2021 kl. 19	2	Centralval- nämnden	Förhandsröstningshand- lingarna och brevrostnings- handlingarna granskas så att de handlingar som kom- mit in fredagen 16.4.2021 före kl. 19 hinner behandlas	63 § 1 mom. och 66 g § 1 mom.
Efter att brevröst- ningshand- lingarna granskats		Centralval- nämnden	Röstsedlar som funnits i godkända valkuvert för brevröstning stämplas på nytt och de stämplade röst- sedlarna innesluts i valku- vert för förhandsröstning	66 g § 3 mom.
Senast 17.4.2021	1	Kandidaterna	Frivillig förhandsredovis- ning om valfinansieringen och kostnaderna för val- kampanjen lämnas in till Statens revisionsverk	¹⁴
Söndag 18.4.2021 kl. 9–20	Val- da- gen	Valnämnden	Röstning på valdagen	68 och 144 §
Söndag 18.4.2021 tidigast kl. 15 eller av särskilda skäl efter central- valnämndens prövning kl. 12	Val- da- gen	Centralval- nämnden	Räkning av förhandsröster (inkl. brev röster)	86 § 1 mom.

¹⁴ Lagen om kandidaters valfinansiering, 11 §

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Söndag 18.4.2021 efter kl. 20	Val- da- gen	Valnämnden	Preliminär rösträkning	78 §
19.4.2021 senast kl. 12	1	Centralval- nämnden	Kontrollräkning av de röster som avgetts på valdagen	87 § 1 mom.
21.4.2021 vid ett sam- manträde som börjar senast kl. 18	3	Centralval- nämnden	Valresultatet fastställs och offentliggörs och resultatet tillkännages	95 §
Senast 2.5.2021		Kandidaterna	Sådana kostnader för kan- didatens valkampanj i kom- munalvalet som finansieras med valfinansiering kan inte längre uppkomma	¹⁵
Senast 2.5.2021		Partiet	Kampanjtiden för kommu- nalvalet går ut	¹⁶
Inom 14 da- gar efter att valresultatet har offentlig- gjorts		De som sökt ändring	Besvär över beslut av cen- tralvalnämndens beslut med vilket valresultatet har fastställts ska anföras hos förvaltningsdomstolen	100, 101 och 102 §
Efter att val- resultatet har vunnit laga kraft		Justitieminis- teriet	Arkivutskriften matas ut ur rösträttsregistret	29 § 3 mom.
Efter att ar- kivutskrifte- na har matas ut		Myndigheten för digitalisering och befolknings- data	Uppgifterna i rösträttsre- gistret utplånas	29 § 3 mom.

¹⁵ Lagen om kandidaters valfinansiering, 2 § 1 mom.

¹⁶ Partilagen, 8 § 3 mom.

Tidpunkt	¹	Aktör	Åtgärd	Vallagen
Inom två månader från att valresultatet har fastställts (senast måndagen 21.6.2021)		De som valts till fullmäktigeledamöter och de som valts till ersättare	Redovisning om valfinansiering ska lämnas in till statens revisionsverk	¹⁷

¹⁷ Lagen om kandidaters valfinansiering, 5 och 8 §.

2021

KOMMUNALVALET

18.4.2021

Förhandsröstning:
I Finland 7-13.4.2021
Utomlands 7-10.4.2021

OIKEUSMINISTERIÖ
JUSTITIEMINISTERIET